

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

Μυτιλήνη, 18/01/2024

Ταχ. Διεύθ. : 1^ο χλμ. Μυτιλήνης – Λουτρών
ΤΚ : 81100, Μυτιλήνη
Πληροφ. : Ε. Ζούρου
Τηλ. : 2251352052
Fax : 2251352014, 15
E-mail : ezourou@mou.gr

Α.Π.: 2882

Προς: Δήμαρχο Ηρωικής Νήσου Ψαρών
Εκπρόσωπο Χωρικής Αρχής
ΟΧΕ Μικρών Νησιών Β. Αιγαίου

Κοιν.: ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Θέμα: **Απόφαση Έγκρισης της πρότασης Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027**

ΑΠΟΦΑΣΗ Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του "Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα" που κυρώθηκε για το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-04-2005).
2. Την υπ' αριθμ. 16/2019, όπως αυτή διορθώθηκε με την αριθμ. 28/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης σχετικά με την επικύρωση του αποτελέσματος των εκλογών για την ανακήρυξη Περιφερειακών Αρχών στη Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου στις εκλογές της 2ας Ιουνίου 2019.
3. Τον Κανονισμό (ΕΕ)2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, «για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων» (L 231).
 4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2039 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) 2021/1060 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE και ειδικά το άρθρο 118^α.
7. Το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 (C(2021)5617).
8. Το ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις.

9. Την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.08.2022 για την έγκριση του προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Βορείου Αιγαίου στην Ελλάδα (CCI 2021EL16FFPR015).
10. Την ΥΑ Αριθμ. 82981 (ΦΕΚ 4681/Β'/5.9.2022) Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "Βόρειο Αιγαίο" σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και αντικατάσταση της υπ' αρ. 32680/ΕΥΘΥ 334/23-03-2015 (Β' 791) υπουργικής απόφασης.
11. Την ΥΑ Αριθμ. 114947 (ΦΕΚ 6132/Β'/1.12.2022) Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027,
12. Το με ΑΠ 124143-21.12.2022 έγγραφο της Εθνικής αρχής συντονισμού (ΕΑΣ) με τίτλο: Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤοΚ.
13. Την Α.Π. οικ. 1595/13.7.2017 (ΑΔΑ: 6ΑΧ87ΛΩ-59Ν) Απόφαση Έγκρισης της Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) Π.Π. 2014-2020.
14. Την με Α.Π οικ. 830/12.04.23 Πρόσκληση Υποβολής προτάσεων Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027.
15. Την με Α.Π οικ. 1382/14.06.23 πρώτη τροποποίηση Πρόσκληση Υποβολής προτάσεων Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027.
16. Την με Α.Π οικ. 1789/31.07.2023 δεύτερη τροποποίηση Πρόσκληση Υποβολής προτάσεων Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027
17. Την με Α.Π. οικ. 1978/25.08.2023 Απόφαση του Προϊσταμένου της ΕΥΔ Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» περί συγκρότησης επιτροπής αξιολόγησης.
18. Την υποβολή της υποψήφιας χωρικής αρχής με Α.Π 1919/10.08.2023.
19. Την διαβίβαση του 1^{ου} πρακτικού της επιτροπής με Α.Π 2367/06.10.2023.
20. Την διαβίβαση του 2^{ου} πρακτικού της επιτροπής με Α.Π 2518/20.10.2023.
21. Την με Α.Π 1919/06.11.2023 αναζήτηση διευκρινιστικών προς την χωρική αρχή.
22. Την με Α.Π 2882/17.11.2023 απάντηση της χωρικής αρχής προς την ΕΥΔ.
23. Τον Οδηγό Εφαρμογής για τη συγκρότηση των Ομάδων Υποστήριξης της Διακυβέρνησης των ΟΧΕ και ΟΧΕ ΒΑΑ για την Περίοδο 2021-2023.
24. Τη διαβίβαση του 3^{ου} πρακτικού της επιτροπής με Α.Π 2958/24.11.2023.
25. Την με Α.Π 2958/29.12.2023 θετική εισήγηση του Προϊσταμένου της ΕΥΔ Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» προς τον Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου για την έγκριση της εν λόγω πρότασης Στρατηγικής.

Αποφασίζει

Την έγκριση της πρότασης **Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027** με δικαιούχο την χωρική αρχή ΟΧΕ μικρών νησιών αποτελούμενη από τους κάτωθι

Α. Την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Β. τους Δήμους Ικαρίας, Ηρωικής Νήσου Ψαρών, Οινουσσών, Φούρνων Κορσεών, Αγίου Ευστρατίου

ενδεικτική επιλέξιμη ΔΔ 40.602.500,29€ (Σύνολο ΕΤΠΑ 37.802.500,29 €, Σύνολο ΕΚΤ+ 2.800.000 €), η οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της με Α.Π. οικ. 1789/31.07.2023 δεύτερης τροποποίησης Πρόσκλησης Υποβολής προτάσεων Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, στους στόχους πολιτικής:

1. Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ. ΕΤΠΑ
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. ΕΚΤ+
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών. ΕΤΠΑ

Α. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ 2021-2027

Στόχος Πολιτικής	Προτεραιότητα	Ταμείο	Ποσό (EUR)
1. Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ.	1. Μετασχηματισμός της οικονομίας της Περιφέρειας, με αύξηση του μεγέθους και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων, κυρίως μέσω και της έξυπνης εξειδίκευσης (ΕΤΠΑ)	ΕΤΠΑ	2.500.000,00
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.	4B. Κοινωνική Ένταξη και Αντιμετώπιση της Φτώχειας	ΕΚΤ+	2.800.000,00
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών.	5. Ενίσχυση της Χωρικής Συνοχής των νησιών της Περιφέρειας μέσω ολοκληρωμένων και βιώσιμων στρατηγικών και με την συμμετοχή των πολιτών	ΕΤΠΑ	35.302.500,29
		ΣΥΝΟΛΟ	40.602.500,29
		ΕΤΠΑ	37.802.500,29
		ΕΚΤ+	2.800.000,00
		κλιματική	4.342.444,12
		% κλιματικής	12,3

Πίνακας 1: Κατανομή προϋπολογισμού πρότασης Στρατηγικής ΟΧΕ μικρών νησιών ανά χρηματοδοτικό Ταμείο

Β. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ & ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Το αναλυτικότερο ενδεικτικό χρηματοδοτικό σχήμα της στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, αποτυπώνεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. έντυπο υποβολής.

Τα παραπάνω οικονομικά στοιχεία δύναται να αναθεωρούνται, εφόσον απαιτηθεί, βάσει της διαδικασίας εξειδίκευσης, της αξιολόγησης εφαρμογής της Στρατηγικής και του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» και

γενικότερα της πορείας υλοποίησης του Σχεδίου.

Αναλυτικότερα, βάσει του ύψους του διαθέσιμου π/υ ανά Προτεραιότητα & Πεδίο Παρέμβασης του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» και της προβλεπόμενης δυνατότητας υπερδέσμευσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 και κατά τα προβλεπόμενα στο ΣΔΕ, θα οριστικοποιείται ο χρηματοδοτικός Πίνακας σταδιακά, κατά την διαδικασία εξειδίκευσης των δράσεων και την έκδοση των αντίστοιχων προκλήσεων, όπου δύναται να υπάρξουν επιμέρους διαφοροποιήσεις ως προς τους προϋπολογισμούς των Δράσεων και τις τιμές των δεικτών.

Ειδικότερα για τις Δαπάνες Διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της Στρατηγικής & του Συντονισμού της, ως έναρξη της επιλεξιμότητάς τους ορίζεται η επομένη της υποβολής της πρότασης στην ΕΥΔ, εξαιρουμένων των δαπανών μισθοδοσίας οι οποίες είναι επιλέξιμες από την ημ/νία έκδοσης της παρούσης. Σε επόμενο στάδιο, θα δοθούν οδηγίες από την ΕΥΔ σχετικά με τον τρόπο χορήγησης της στήριξης.

Γ. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

Η Χωρική Αρχή υποχρεούται να τηρήσει πλήρως και ανεπιφύλακτα τους όρους και το περιεχόμενο της Απόφασης έγκρισης και όπως αυτοί θα εξειδικευθούν στα σχετικά διοικητικά έγγραφα και να υλοποιήσει το Σχέδιο σύμφωνα με τους όρους και τον χρονικό προγραμματισμό αυτής.

Ο Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου

Κ.Ι. Μουτζούρης

Εσωτ. Διανομή:

1. Μονάδα Α ΕΥΔ
2. Προϊστάμενος ΕΥΔ
3. Χ.Α.

Συνημμένα:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. έντυπο υποβολής μαζί με συνοδευτικά

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

(Προς Κοινοποίηση)

1. ΕΥΣΣΑΕ
2. ΕΥΣΠΕΠ
3. ΕΥΣΕΚΤ
4. ΕΥΚΕΧΕ
5. ΕΥΘΥΠΣ
6. ΕΥ ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
7. Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Δ/νση Αναπτυξιακού Σχεδιασμού
8. ΠΕΑΣ Βορείου Αιγαίου
9. Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
10. Δήμο Οινουσσών
11. Δήμο Ικαρίας
12. Δήμο Αγίου Ευστρατίου
13. Δήμο Φούρνων Κορσεών

Πρόταση
Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων
των μικρών νησιών (ΟΧΕ μικρών νησιών)
στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027

Έκδοση 1.2

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	3
ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	3
1 ΑΙΤΗΣΗ / ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
1.1 ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΧΩΡΙΚΗ ΑΡΧΗ – ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	4
1.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	4
1.3 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ	4
1.4 ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	4
2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	5
2.1 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	5
2.1.1 Χάρτης της περιοχής εφαρμογής	8
8	
2.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑ ΔΗΜΟ.....	13
2.2.1 Ψαρά.....	13
2.2.2 Οινούσσες.....	17
2.2.3 Άγιος Ευστράτιος	21
2.2.4 Ικαρία	24
2.2.5 Φούρνοι Κορσεών.....	29
2.3 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	33
2.3.1 Ψαρά.....	33
2.3.2 Οινούσσες.....	35
2.3.3 Άγιος Ευστράτιος	37
2.3.4 Ικαρία	39
2.3.5 Φούρνοι Κορσεών.....	42
2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	44
3 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	46
3.1 ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ – ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΠ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021 -2027	46
3.1.1 Προτεραιότητες της στρατηγικής	46
3.1.2 Αντιστοίχιση των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής σε θεματικούς στόχους	47
3.2 ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΒΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	52
3.2.1 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027	52
3.2.2 Στρατηγικές και πολιτικές.....	54

3.2.3	Συνέργειες της ΟΧΕ με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και προγράμματα.....	60
4	ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΟΧΕ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	65
4.1	ΑΝΑΛΥΣΗ/ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	65
4.1.1	Τεχνικά Δελτία Πράξεων / Έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας	65
4.2	ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ/ΕΡΓΩΝ	65
5	ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	66
5.1	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΧΕ	66
5.2	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	66
6	ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	67
6.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	67
6.1.1	Περιγραφή Χωρικής Αρχής.....	67
6.1.2	Ομάδα Έργου Σύνθεση αντικείμενο και στελέχωση της ομάδας έργου:.....	68
6.2	ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	69
6.2.1	Εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης	69
6.2.2	Παρακολούθηση υλοποίησης Παρεμβάσεων.....	69
6.2.3	Διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανασχεδιασμού της Στρατηγικής	69
7	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ	70
8	ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	70

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1. Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης.....	7
Πίνακας 2.2. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Ψαρά).....	33
Πίνακας 2.3. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Οινούσσες).....	35
Πίνακας 2.4. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Αγ. Ευστράτιος).....	37
Πίνακας 2.5. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Ικαρία).....	39
Πίνακας 2.6. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Φούρνοι Κορσεών).....	42
Πίνακας 3.1. Άξονες στρατηγικής, θεματικοί στόχοι, συσχέτιση στο Πρόγραμμα Βόρειο Αιγαίο 2021-2027.....	47

ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 2.1. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ψαρών και ΠΕ Χίου.....	13
Γράφημα 2.2. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Οινουσσών και ΠΕ Χίου.....	17
Γράφημα 2.3. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Αγίου Ευστρατίου και ΠΕ Λέσβου.....	21
Γράφημα 2.4. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ικαρίας και ΠΕ Ικαρίας.....	26
Γράφημα 2.5. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Φούρνων Κορσεών και ΠΕ Χίου.....	29

ΛΙΣΤΑ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1. Περιοχή εφαρμογής ΟΧΕ Μικρών Νησιών Βορείου Αιγαίου.....	8
Χάρτης 2. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νήσος Άγιος Ευστράτιος και θαλάσσια Ζώνη» (GR4110014) και Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Άγιος Ευστράτιος και παράκτια θαλάσσια Ζώνη» (GR4110002) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Αγίου Ευστρατίου.....	8
Χάρτης 3. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νήσος Ικαρία (Νοτιοδυτικό Τμήμα)» (GR4120005) και τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Ικαρία – Φούρνοι και παράκτια ζώνη» (GR4120004) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ικαρίας.....	9
Χάρτης 4. Τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Βόρεια Χίος και Νήσοι Οινούσσες και παράκτια θαλάσσια ζώνη» (GR4130001) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Οινουσσών.....	10
Χάρτης 5. Τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Ικαρία – Φούρνοι και παράκτια ζώνη» (GR4120004) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Φούρνων - Κορσεών.....	11
Χάρτης 6. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νησιά Αντίψαρα και Νησίδες Δασκαλιό, Μαστρογιώργι, Πρασονήσι, Κάτω Νησί, Μεσιακό, Κουτσουλιά και θαλάσσια ζώνη» (GR4130002) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ψαρών.....	12

1 ΑΙΤΗΣΗ / ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1 ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΧΩΡΙΚΗ ΑΡΧΗ – ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Η χωρική αρχή αποτελεί μια εταιρική σύμπραξη της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και των Δήμων των μικρών νησιών Αγίου Ευστρατίου, Ικαρίας, Οινουσσών, Φούρνων Κορσεών και Ηρωϊκής Νήσου Ψαρών.

Η διοίκηση, παρακολούθηση και λειτουργία της Χωρικής Αρχής ασκείται από την Επιτροπή Διακυβέρνησης, η οποία αποτελείται από έναν (1) εκπρόσωπο των εταιρών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται μεταξύ των μελών της με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της. Η θητεία του Προέδρου έχει διάρκεια ενός έτους.

1.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ είναι τα μικρά νησιά της περιφέρειας Β. Αιγαίου, που ανήκουν διοικητικά στους Δήμους **Ικαρίας, Ηρωϊκής Νήσου Ψαρών, Οινουσσών, Φούρνων Κορσεών - Θύμιανα και Αγ. Ευστρατίου.**

1.3 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Όνοματεπώνυμο:	Κώστας Βρατσάνος
Τίτλος / θέση στη χωρική αρχή:	Δήμαρχος Ηρωϊκής Νήσου Ψαρών / Επικεφαλής Χωρικής Αρχής
Τηλ. επικοινωνίας:	22740-61101
e-mail επικοινωνίας:	kvratsanos@gmail.com

1.4 ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ημερομηνία: 17.11.2023

2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

2.1 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η περιοχή εφαρμογής, όπως προαναφέρθηκε, περιλαμβάνει τον Άγιο Ευστράτιο, την Ικαρία, τις Οινούσες, τους Φούρνους Κορσεών - Θύμαινα και τα Ψαρά.

Ο σχεδιασμός μιας ΟΧΕ για την περιοχή που καταλαμβάνουν τα μικρά νησιά του Βορείου Αιγαίου, εμφανίζει μια βασική παραδοξότητα ως προς την χωρική ενότητα και λειτουργικότητα, στοιχεία που αποτελούν τη βάση των εδαφικών πολιτικών. Είναι χαρακτηριστικό ότι, τόσο χωροταξικά (ΠΧΣ ΥΑ ΥΠΕΝ/Δ ΧΩΡΣ/28990/358, ΦΕΚ/181/Δ /2019), όσο και λειτουργικά τα υπόψη νησιά εξαρτώνται από τα αμέσως μεγαλύτερα, όπου και οι έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας ή τα μεγαλύτερα λιμάνια για τις συνδέσεις τους με τον εθνικό κορμό. Ωστόσο, αφενός μεν η διαπίστωση ύπαρξης ορισμένων κοινών αναγκών και αδυναμιών (μικρό μέγεθος, επιχειρησιακή αδυναμία) μεταξύ των νησιών, αφετέρου δε η απόφαση της Περιφέρειας να υποστηρίξει ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ώστε να βελτιώσει τις αναπτυξιακές προοπτικές των μικρών νησιών, οδήγησε, ήδη από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, στο σχεδιασμό μίας ΟΧΕ για τα Μικρά Νησιά. Η εμπειρία υλοποίησης της ΟΧΕ 2014-2020 έδειξε ότι η Λήμνος (που συμμετείχε ως ένα από τα έξι μικρά νησιά) μπορεί να ανταποκριθεί στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας ενιαίας στρατηγικής για το νησί κι επομένως εξαιρέθηκε από τη συγκεκριμένη ΟΧΕ. Τα υπόλοιπα νησιά παρουσίασαν αδυναμία υλοποίησης των έργων, στο βαθμό που αναμενόταν και ως εκ τούτου αποφασίστηκε η συνέχιση ή μάλλον η επικαιροποίηση της προηγούμενης στρατηγικής και για την περίοδο 2021-2027.

Κάθε νησί εμφανίζει **ιδιαιτερότητες** ως αποτέλεσμα της γεωμορφολογίας του, ιστορικών, οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων κλπ. Για παράδειγμα, τα Ψαρά και ο Άγιος Ευστράτιος είναι τα πλέον απομονωμένα, από πλευράς απόστασης και χρόνου, από τα μεγαλύτερα γειτονικά νησιά, από τα οποία εξαρτώνται και με πληθυσμό που δεν ξεπερνά τους 450 κατοίκους (κάθε ένα). Ωστόσο ο **Αγ. Ευστράτιος** έχει κτηνοτροφική δραστηριότητα και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (περιοχή Natura), ενώ τα **Ψαρά** έχουν υψηλότερο εισόδημα, αλλά μειούμενη παραγωγική δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα. Οι **Οινούσες**, διατηρούν σημαντικό πληθυσμό (≈1.000 κατ.), σημαντικά μεγαλύτερο τοπικό ΑΕΠ, ιδίως λόγω των ναυτικών εισοδημάτων και βρίσκονται σχετικά κοντά στην πόλη της Χίου. **Το σύμπλεγμα των Φούρνων** βρίσκεται διπλά εξαρτημένο από την Ικαρία και τη Σάμο και έχει ισχυρό πρωτογενή τομέα. Η **Ικαρία**, σε αντιδιαστολή με τα λοιπά νησιά, έχει ένα επαρκές μέγεθος, πολλούς οικισμούς και περιορισμένη, έστω, εσωτερική ολοκλήρωση ως προς τις παραγωγικές λειτουργίες και τις αναγκαίες υπηρεσίες, ενώ ο πληθυσμός της είναι σχεδόν τριπλάσιος από τον πληθυσμό των υπολοίπων νησιών αθροιστικά. Είναι δε το μόνο νησί με τακτική απ' ευθείας ακτοπλοϊκή και αεροπορική σύνδεση με την ηπειρωτική χώρα.

Από την άλλη πλευρά, εμφανίζονται σημαντικά κοινά χαρακτηριστικά, όπως το υψηλό κόστος διαβίωσης, η εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τον τουρισμό, μάλιστα βραχείας χρονικής περιόδου, η πληθυσμιακή γήρανση, η απουσία τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων, η περιορισμένη και χαμηλής ποιότητας τουριστική προσφορά, η ελλιπής στελέχωση των δήμων και η αδυναμία παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, η πλημμελής

κάλυψη ή απουσία κάλυψης υγειονομικών αναγκών, τα οποία υπαγορεύουν κοινούς στόχους, όπως οι ακόλουθοι:

- ⇒ Αύξηση του μόνιμου πληθυσμού των νησιών (μέσω ενίσχυσης της ελκυστικότητας των νησιών ως τόπων κατοικίας και επιχειρηματικότητας)
- ⇒ Βελτίωση των τοπικών εισοδημάτων (μέσω στήριξης υφισταμένων και δημιουργίας νέων επιχειρήσεων)
- ⇒ Ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας των κατοίκων, μέσω της παροχής των αναγκαίων υπηρεσιών στους τομείς υγείας και κοινωνικής πρόνοιας
- ⇒ Βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων (μέσω της κατασκευής των βασικών τεχνικών υποδομών)
- ⇒ Περιορισμός της απομόνωσης και βελτίωση της εξωστρέφειας (μέσω αξιοποίησης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών)

Οι στόχοι αυτοί διαπνέουν τη στρατηγική και τις δράσεις που προτείνονται στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ΟΧΕ.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά ορισμένα χαρακτηριστικά των πέντε νησιών.

Πίνακας 2.1. Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	ΟΙΝΟΥΣΣΕΣ	ΨΑΡΑ	ΦΟΥΡΝΟΙ ΚΟΡΣΕΩΝ- ΘΥΜΑΙΝΑ	ΙΚΑΡΙΑ
Έκταση (σε τ.χλμ)	43,3	17,4	45,5	45,25	255,3
Πληθυσμός 2021	257	911	420	1.343	8.843
Πληθυσμιακές μεταβολές % 1991-2001: 2001-2011: 2011-2021:	22,3 -12,1 -4,8	39,7 -3,4 10,3	9,1 -4,2 -8,3	1,4 -1,9 - 8,0	7,5 0,8 5,0
Χρονική απόσταση από το κοντινότερο μεγάλο νησί	Από Λήμνο (Μύρινα): 2ω30'	Από Χίο (πρωτεύουσα): 50'	Από Χίο (πρωτεύουσα): 4ω Από Χίο (Βολισσό): 1ω30'	Από Σάμο (Καρλόβασι): 45'	Από Σάμο (Πυθαγόρειο): 1ω25'
Συχνότητα δρομολογίων (εκτός τουριστικής περιόδου)	Καθημερινά	Καθημερινά	6 φορές/εβδομάδα	5 φορές/ εβδομάδα	Καθημερινά
Δείκτης γήρανσης (2011) ²	4,48	4,98	5,48	4,25	4,27
Σημαντικότερος οικονομικός τομέας	Αλιεία, κτηνοτροφία	Ναυτιλία	Ναυτιλία	Μεταφορές, αλιεία	Γεωργία, αλιεία
Αριθμός τουριστικών κλιών	180	80	180	700	1.040

Σημείωση: Ο δείκτης γήρανσης της Περιφέρειας Β. Αιγαίου είναι 3,05 και της Χώρας 2,60.

2.1.1 Χάρτης της περιοχής εφαρμογής

Χάρτης 1. Περιοχή εφαρμογής ΟΧΕ Μικρών Νησιών Βορείου Αιγαίου

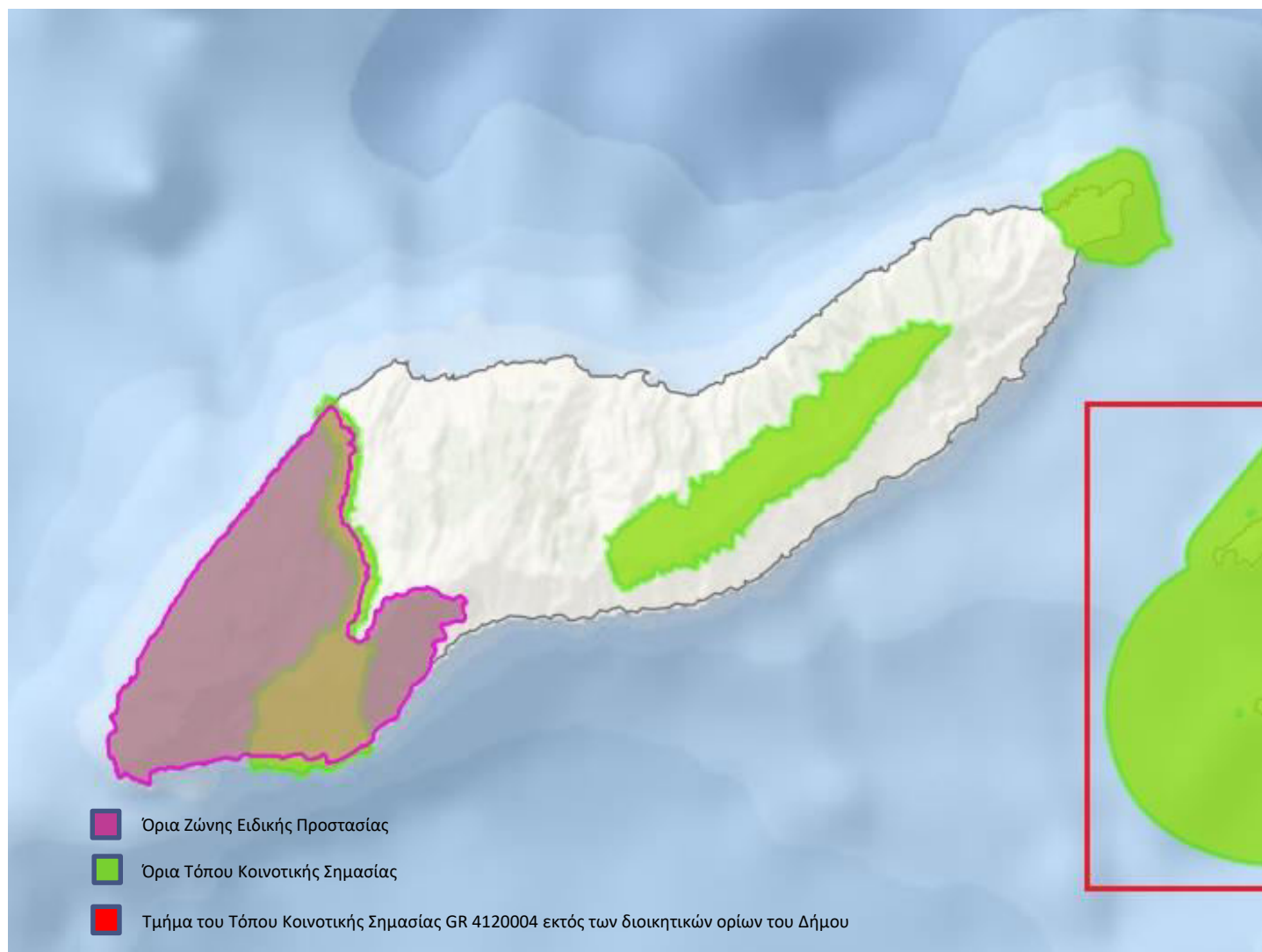
Χάρτης 2. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νήσος Άγιος Ευστράτιος και θαλάσσια Ζώνη» (GR4110014) και Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Άγιος Ευστράτιος και παράκτια θαλάσσια Ζώνη» (GR4110002) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Αγίου Ευστρατίου

Πηγή: Natura 2000 Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu/>, Esri, Garmin, NaturalVue | EEA, Copenhagen 2021
Powered by Esri)

Σημείωση: Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νήσος Άγιος Ευστράτιος και θαλάσσια Ζώνη» (GR4110014) περιλαμβάνει το σύνολο της έκτασης της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Άγιος Ευστράτιος και παράκτια θαλάσσια Ζώνη» (GR4110002)

Χάρτης 3. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νήσος Ικαρία (Νοτιοδυτικό Τμήμα)» (GR4120005) και τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Ικαρία – Φούρνοι και παράκτια ζώνη» (GR4120004) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ικαρίας

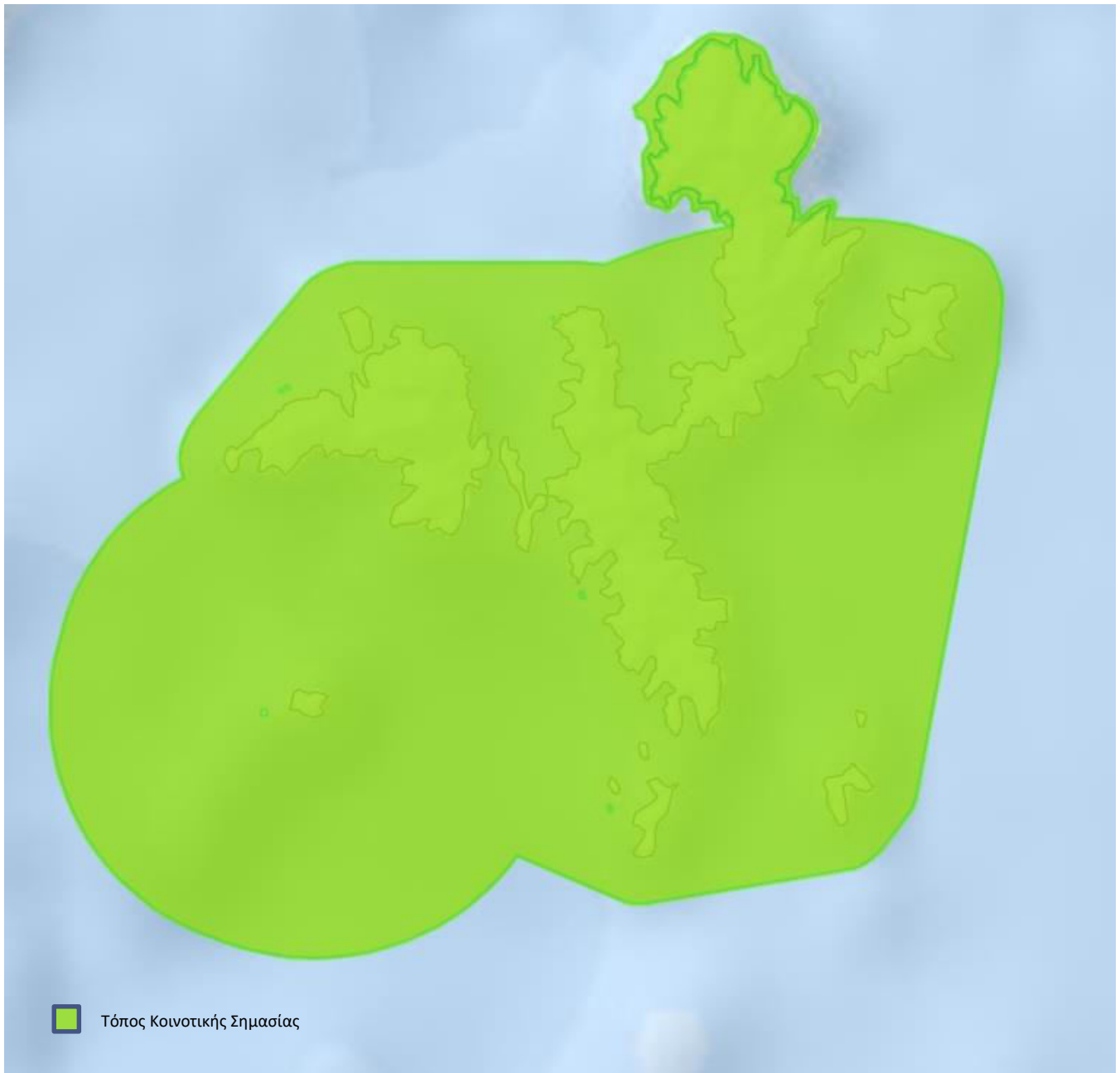
Πηγή: Natura 2000 Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu/>, Esri, Garmin, NaturalVue | EEA, Copenhagen 2021
Powered by Esri)

Χάρτης 4. Τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Βόρεια Χίος και Νήσοι Οινούσσες και παράκτια θαλάσσια ζώνη» (GR4130001) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Οινουσσών

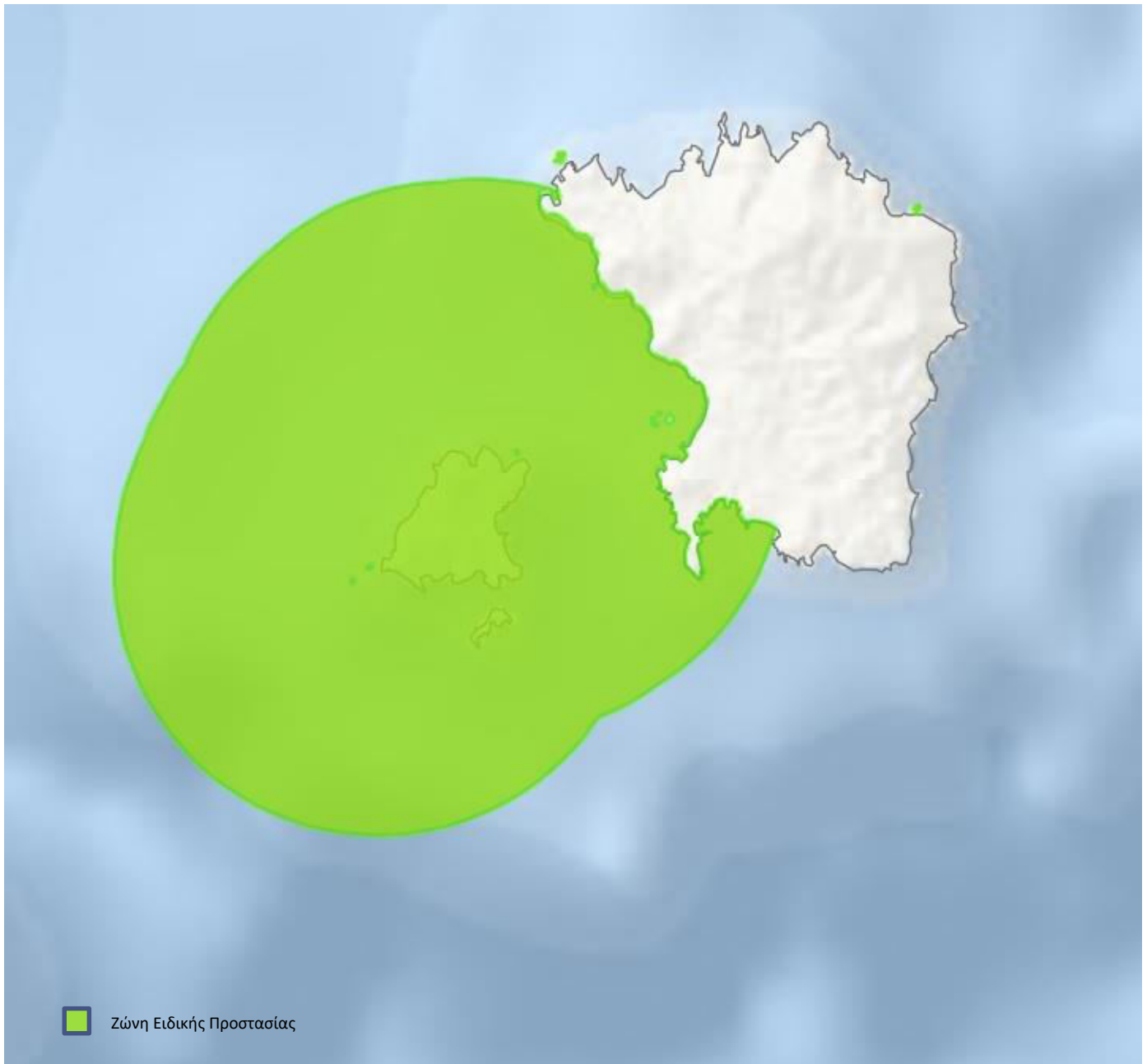
Πηγή: Natura 2000 Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu/>, Esri, Garmin, NaturalVue | EEA, Copenhagen 2021
Powered by Esri)

Χάρτης 5. Τμήμα του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας «Ικαρία – Φούρνοι και παράκτια ζώνη» (GR4120004) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Φούρνων - Κορσεών

Πηγή: Natura 2000 Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu/>, Esri, Garmin, NaturalVue | EEA, Copenhagen 2021
Powered by Esri)

Χάρτης 6. Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Νησιά Αντίψαρα και Νησίδες Δασκαλιό, Μαστρογιώργι, Πρασονήσι, Κάτω Νησί, Μεσιακό, Κουτσουλιά και θαλάσσια ζώνη» (GR4130002) του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ψαρών

Πηγή: Natura 2000 Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu/>, Esri, Garmin, NaturalVue | EEA, Copenhagen 2021
Powered by Esri)

2.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑ ΔΗΜΟ

Στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης που ακολουθεί, με δεδομένο ότι η παρούσα πρόταση αποτελεί επικαιροποίηση της προηγούμενης, επιλέχθηκε να μην γίνουν εκτεταμένες αναφορές, αλλά να παρουσιαστούν συνοπτικά τα σημαντικότερα στοιχεία για κάθε νησί. Άλλωστε, η αναλυτική παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης προηγήθηκε στο πλαίσιο δύο πρόσφατων μελετών¹ (το 2020 και το 2022) της Περιφέρειας Β. Αιγαίου και ελήφθη υπόψη κατά την αξιολόγηση, μέσω της ανάλυσης SWOT και τη διατύπωση των αναγκών. Επίσης, ελήφθησαν υπόψη οι εκθέσεις που συντάχθηκαν από το δίκτυο εξωτερικών συνεργατών που συγκροτήθηκε από την Ε.Ε.Τ.Α.Α., στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Λειτουργία δικτύου οριζόντιας υποστήριξης των Δήμων και των φορέων τους, ως δυνητικών δικαιούχων του Τομέα Περιβάλλοντος του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020» και που περιελάμβαναν την καταγραφή των προβλημάτων και αναγκών όλων των Δήμων για την εκτέλεση έργων στον τομέα του περιβάλλοντος και τον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων μέσω της ανάλυσης SWOT.

Στην περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης αποτυπώνονται, ωστόσο, όσο το δυνατόν πληρέστερα, οι απόψεις και οι προτάσεις των Δημάρχων, των υπαλλήλων και ειδικών συνεργατών των Δήμων, με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις εργασίας και συνεντεύξεις κατά τη φάση προετοιμασίας της πρότασης.

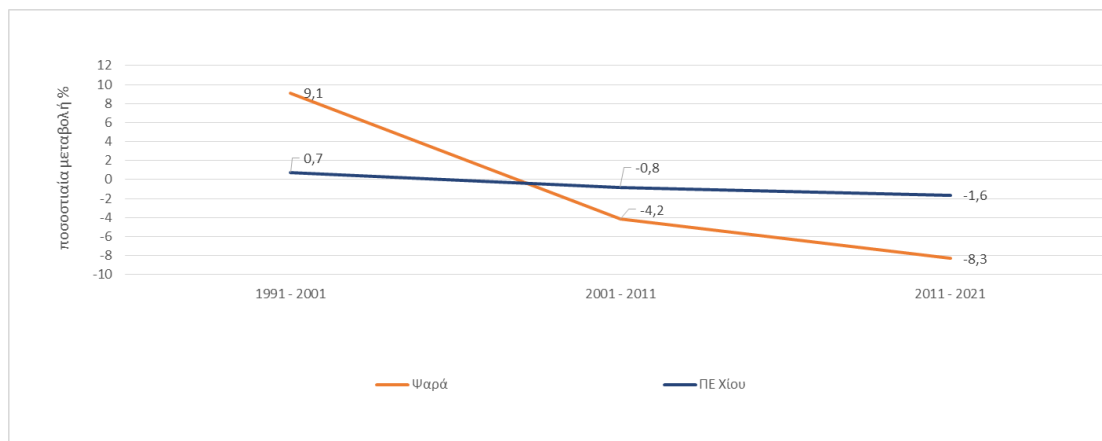
2.2.1 Ψαρά

Τα Ψαρά βρίσκονται βορειοδυτικά της νήσου Χίου. Περιλαμβάνουν το νησί των Ψαρών και τις νησίδες Άγιο Νικολάκι, Αντίψαρα, Δακαλιό, Κάτω Νησί, Καλόγεροι. Η έκταση τους είναι σε 44,5 τ.χλμ. και το μήκος των ακτών τους σε 45 χλμ. Ο πληθυσμός, με βάση την απογραφή του 2021, ανέρχεται σε 420 κατοίκους και βαίνει μειούμενος (από 458 κατοίκους το 2011 σε 420 το 2021). Κατά την θερινή περίοδο αυξάνεται, κυρίως από Ψαριανούς που διαμένουν κατά τους χειμερινούς μήνες στον υπόλοιπο Ελλαδικό χώρο. Διοικητικά, αποτελούν το Δήμο της Ηρωικής Νήσου Ψαρών, με έδρα το νησί των Ψαρών, όπου και ο μοναδικός οικισμός και μαζί με τις Οινούσσες ανήκουν στην Περιφερειακή Ενότητα Χίου.

Στο επόμενο διάγραμμα αποτυπώνεται η πληθυσμιακή εξέλιξη των Ψαρών τις δεκαετίες 1991-2011-2021 συγκριτικά με την αντίστοιχη της ΠΕ Χίου.

Γράφημα 2.1. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ψαρών και ΠΕ Χίου

¹ «Μελέτη για την Προετοιμασία των Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου» και «Χάραξη της στρατηγικής ΟΧΕ Μικρών Νησιών Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου»

Η πρόσβαση στο νησί πραγματοποιείται:

- μέσω Χίου, κάθε ημέρα κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών και έξι φορές την εβδομάδα τη χειμερινή περίοδο (διάρκεια 4 ώρες)
- μέσω Βολισσού, τρεις φορές την εβδομάδα. Κατά τη θερινή περίοδο πραγματοποιείται διπλό δρομολόγιο μέσα στην ημέρα (διάρκεια 1,5 ώρα)
- μέσω Πειραιά, μία φορά την εβδομάδα, το διάστημα Σεπτεμβρίου – Απριλίου και δύο φορές την εβδομάδα τους υπόλοιπους μήνες

α. Οικονομικά στοιχεία

Η πλειονότητα των κατοίκων απασχολείται στον τριτογενή τομέα και ακολουθούν ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας. Κύρια οικονομική δραστηριότητα είναι η ναυτιλία, η οποία αποτελεί και την παραδοσιακή απασχόληση του πληθυσμού των Ψαρών.

Ο πρωτογενής τομέας έχει περιορισμένη ανάπτυξη: η κτηνοτροφία περιορίζεται στους λίγους βοσκότοπους που υπάρχουν και η αλιεία (όπως και η γεωργία) παρουσιάζει φθίνουσα δραστηριότητα. Η μελισσοκομία, αντιθέτως, εμφανίζει μεγαλύτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια αλλά το μέλι, όπως και τα προϊόντα της κτηνοτροφίας, δεν επεξεργάζονται δευτερογενώς και διατίθενται κυρίως στην τοπική αγορά.

Ο τουρισμός βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο και ο αριθμός των διατιθέμενων κλινών δεν καλύπτει τη ζήτηση, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Αν και τα τελευταία χρόνια αυξάνεται ο αριθμός των ενοικιαζόμενων δωματίων, το νησί στερείται βασικών τουριστικών υποδομών. Το σύνολο των διατιθέμενων τουριστικών κλινών ανέρχεται, περίπου, σε 180 και κατανέμεται μεταξύ ενοικιαζόμενων δωματίων και δύο (2), μόνο, ξενοδοχειακών μονάδων (με 28 δωμάτια και 48 κλίνες), οι οποίες ανήκουν στην κατηγορία μονάδων με ένα αστέρι. Οι παραλίες του νησιού δεν διαθέτουν οργανωμένες εγκαταστάσεις. Κατά τη θερινή περίοδο ο δήμος τοποθετεί στις δύο παραλίες του οικισμού ομπρέλες, ξαπλώστρες, ντουζιέρες κ.α.

Τέλος, στα Ψαρά υπάρχουν εννέα περιπατητικές διαδρομές, σαράντα πέντε (45) περίπου χιλιόμετρων.

β. Κοινωνικά χαρακτηριστικά, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Ο πληθυσμός των Ψαρών, όπως και των υπολοίπων μικρών νησιών, παρουσιάζει υψηλό δείκτη γήρανσης. Το επίπεδο των αναλφάβητων είναι σχετικά χαμηλό, συγκρινόμενο με τα άλλα μικρά νησιά (εκτός των Οινουσσών).

Το ποσοστό ανεργίας είναι χαμηλό και κυρίως αφορά τους πτυχιούχους μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (IEK, Κολλέγια κλπ.) και τους αποφοίτους Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.).

Στο νησί λειτουργεί ένα ολοήμερο νηπιαγωγείο με δύο (2) νηπιαγωγούς και τέσσερα (4) παιδιά, ένα τριθέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με τέσσερις (4) δασκάλους και είκοσι δύο (22) μαθητές και ένα Γυμνάσιο - Λύκειο με 13 καθηγητές και είκοσι τέσσερα (24) παιδιά. Τα σχολικά κτίρια είναι σε πολύ καλή κατάσταση και πρόσφατα έγινε ενεργειακή αναβάθμισή τους. Η δημιουργία ενός ξεχωριστού χώρου για το νηπιαγωγείο αποτελεί ένα αίτημα του δήμου.

Στο νησί διοργανώνεται, εδώ και αρκετά χρόνια, το πρόγραμμα «Αθλητικά Μονοπάτια» που απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 6 έως και 18 ετών (αλλά και σε ενήλικες) με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, παιδιών και ενηλίκων, στα νησιά της «άγονης γραμμής».

Υπηρεσίες υγείας παρέχονται από το Αγροτικό Ιατρείο Ψαρών, ενώ έχει ήδη δρομολογηθεί η κατασκευή Πολυδύναμου Ιατρικού Κέντρου. Ωστόσο, η στελέχωσή του αποτελεί την μεγάλη πρόκληση, δεδομένου ότι γιατροί και νοσηλευτικό προσωπικό αποχωρούν σύντομα από το νησί.

Ο δήμος συμμετέχει σε προγράμματα (π.χ ΤΕΒΑ) κοινωνικής πρόνοιας για την προμήθεια βασικών ειδών διαβίωσης σε άπορους δημότες, που υλοποιούνται μέσω ΕΣΠΑ. Με την διακοπή όμως, του προγράμματος «βοήθεια στο σπίτι», υπάρχουν κοινωνικές ανάγκες που, πλέον, δεν καλύπτονται. Η δημιουργία μιας δομής (στον ίδιο το Δήμο) προσανατολισμένης στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών αποτελεί μια σημαντική ανάγκη για το δήμο.

Οι αθλητικές υποδομές του νησιού περιλαμβάνουν ένα γήπεδο μπάσκετ 5x5, όργανα γυμναστικής σε εξωτερικούς χώρους και την τρέχουσα περίοδο (Ιούλιος 2023) ολοκληρώνεται η μελέτη για την κατασκευή αθλητικού κέντρου δραστηριοτήτων. Τέλος, έχει υποβληθεί πρόταση για τη δημιουργία beach volley και αναμένεται η έγκρισή της.

γ. Πολιτισμός, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

Τα Ψαρά είναι συνδεδεμένα με την επανάσταση του 1821. Είναι η πατρίδα των ηρώων Κανάρη (στο νησί βρίσκεται η κατοικία του) και Παπανικολή. Στη γνωστή Μαύρη Ράχη Ψαρών υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος του Παλαιόκαστρου αλλά και το μνημείο Μαύρης Ράχης, που αποτελεί το σήμα κατατεθέν των Ψαρών. Πριν την καταστροφή διέμεναν στο νησί 7.000 κάτοικοι, ενώ, τα χρόνια που ακολούθησαν, ο πληθυσμός δεν ξεπέρασε ποτέ τους 1.000 κατοίκους. Στο νησί έχει ξεκινήσει η κατασκευή μουσείου όπου θα εκτίθενται τα τεκμήρια της ιστορίας του και της πολιτιστικής του ταυτότητας.

Από πλευράς περιβάλλοντος, όλο το νησί αποτελεί τοπίο φυσικού κάλλους και ιδίως το βορειοδυτικό τμήμα του, άθικτο από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Το νησί των Αντίψαρων είναι ενταγμένο στο πρόγραμμα προστασίας φυσικού περιβάλλοντος «NATURA 2000», ως ζώνη διάβασης αποδημητικών πτηνών. Η ήπια τουριστική δραστηριότητα και η

περιορισμένη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα, διασφάλισε, έως σήμερα, την καλή περιβαλλοντική κατάσταση του νησιού.

δ. Δομημένο περιβάλλον, βασικές υποδομές

Ο μοναδικός οικισμός των Ψαρών είναι η Χώρα, στα νότια του νησιού, χτισμένη αμφιθεατρικά γύρω από το κεντρικό λιμάνι. Οι χώροι πρασίνου είναι λίγοι και στα ελεύθερα σημεία έχουν δημιουργηθεί πλατείες. Ο Δήμος έχει θέσει ως στόχο τη βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος. Το μεγαλύτερο μέρος του οδικού δικτύου είναι τσιμεντοστρωμένο.

Η κατάσταση των βασικών υποδομών είναι ικανοποιητική:

Το λιμάνι, που εξυπηρετεί την εμπορική και επιβατική κίνηση του νησιού, είναι μικρό. Από το Διαδημοτικό Λιμενικό Ταμείο της Χίου βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες χωροθέτησης υδατοδρομίου στα Ψαρά.

Τα στερεά απόβλητα συγκεντρώνονται στο σταθμό μεταφόρτωσης (ΣΜΑ) και στη συνέχεια μεταφέρονται στη Χίο. Ο Δήμος διαθέτει δύο απορριμματοφόρα κι ένα φορτηγό για την αποκομιδή των ογκωδών. Στο νησί πραγματοποιείται επίσης ανακύκλωση και κομποστοποίηση, αλλά με περιορισμένα αποτελέσματα. Προβλέπονται, ωστόσο, στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Β. Αιγαίου μια σειρά δράσεων που θα ενισχύσουν τη «Διαλογή στην Πηγή» και την πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση με σκοπό τη σταδιακή μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που οδηγούνται για υγειονομική ταφή σε σύμμεικτη μορφή. Ενδεικτικά, προβλέπεται η δημιουργία Πράσινων Σημείων, Γωνιών Ανακύκλωσης, διακριτή συλλογή βιοπαβλήτων και επεξεργασία τους, προμήθεια κάδων οικιακής κομποστοποίησης και ενημέρωση / ευαισθητοποίηση των κατοίκων.

Η ύδρευση εξυπηρετείται από δύο αντλιοστάσια που υπάρχουν στις δημοτικές γεωτρήσεις του Μπελαΐτη και της Λήμνου. Το δίκτυο ύδρευσης είναι μικρής εμβέλειας αλλά έχει εκπονηθεί μελέτη για την κατασκευή αγωγών ύδρευσης συνολικού μήκους 3.496 μ., ενώ έχει εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση για την κατασκευή ταμιευτήρα.

Όσον αφορά την άρδευση, υπάρχει μόνο ένα μικρό δίκτυο, αντλιοστάσιο και δεξαμενή στην περιοχή Βρουλιές από το οποίο εξυπηρετούνται οι περιοχές Λήμνος και Αχλαδόκαμπος.

Η αποχέτευση δεν είναι επίσης οργανωμένη και οι κατοικίες εξυπηρετούνται με απορροφητικούς βόθρους. Έχει, ωστόσο, ολοκληρωθεί η μελέτη για την κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ) και βρίσκεται στη διαδικασία αδειοδότησης. Ανάγκες υπάρχουν και για την οργάνωση αποχετευτικού δικτύου ομβρίων.

Ενεργειακά, το νησί καλύπτεται μέσω του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής που είναι εγκατεστημένος στη Χίο. Οι εγκατεστημένες στο νησί ανεμογεννήτριες διοχετεύουν, μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου, την πλεονάζουσα ενέργεια στο δίκτυο διανομής της Χίου. Η ενεργειακή αναβάθμιση των σχολείων και των δημοτικών κτιρίων αποτελεί δράση που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο αποτελείται από έναν ασφαλτόδρομο με κατεύθυνση νότου-βορρά, που συνδέει τον οικισμό με την Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου και αρκετούς

χωματόδρομους που οδηγούν σε παραλίες και διάσπαρτες κατοικίες. Η ασφάλεια και η προσβασιμότητα σε σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος είναι αρκετά προβληματική.

ε. Δήμος και τοπικοί συλλογικοί φορείς

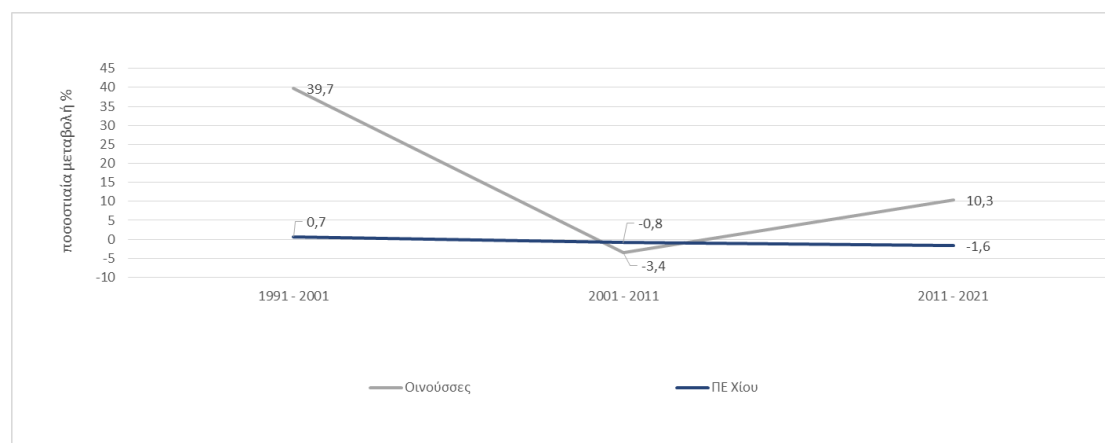
Βασικός αναπτυξιακός φορέας στο νησί είναι ο δήμος Ψαρών. Στον δήμο απασχολούνται τρεις μόνιμοι υπάλληλοι και δύο υπάλληλοι με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ), ως εξής: στην Τεχνική Υπηρεσία, ένας μηχανικός ΠΕ, στην Οικονομική Υπηρεσία ένας υπάλληλος ΠΕ Διοικητικού και δύο ΔΕ, στο ΚΕΠ ένας ΠΕ Διοικητικού και ένας ΠΕ Μηχανικών, ως ειδικός συνεργάτης του δημάρχου. Η ελλιπής στελέχωση, όπως και σε όλα τα μικρά νησιά, αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα, που αναγκάζει το Δήμο να απευθύνεται για τεχνική στήριξη στο δήμο Χίου, στην Περιφέρεια και στην Ε.Ε.Τ.Α.Α.

2.2.2 Οινούσσες

Οι Οινούσσες αποτελούν συστάδα νησιών βορειοανατολικά της Χίου, με έκταση 17 τ.χλμ. Η απόστασή τους από τη Χίο είναι 0,5 ν.μ., ενώ από την Τουρκία απέχουν 3,8 ν.μ. Περιλαμβάνουν το νησί της Οινούσσας και τις νησίδες Παναγιά, Βάτο, Γαϊδουρονήσι, Ποντικόνησο, Αρχοντόνησο, Ποντικούδικο, Λαιμούδικο και Πρασονήσια. Ο πληθυσμός του συμπλέγματος, ο οποίος εντοπίζεται αποκλειστικά στην Οινούσσα, βάσει της πρόσφατης απογραφής (2021), ανέρχεται σε 911 κατοίκους, σημειώνοντας αύξηση 10% συγκριτικά με τον πληθυσμό του 2011 (826 κάτοικοι).

Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνεται η μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Οινουσσών μεταξύ των Απογραφών 1991, 2001, 2011 και 2021, συγκριτικά με το αντίστοιχο μέγεθος της ΠΕ Χίου.

Γράφημα 2.2. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Οινουσσών και ΠΕ Χίου

Το νησί της Οινούσσας και οι λοιπές οκτώ νησίδες συγκροτούν διοικητικά τον Δήμο Οινουσσών, με έδρα την Οινούσσα.

Οι Οινούσσες συνδέονται ακτοπλοϊκά:

- με τη Χίο, κάθε ημέρα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με διάρκεια ταξιδιού 50'

- με τον Πειραιά, μία φορά την εβδομάδα το διάστημα Σεπτεμβρίου – Απριλίου και δύο φορές την εβδομάδα τους υπόλοιπους μήνες, με διάρκεια ταξιδιού 8ω45’

Επιπλέον, λειτουργεί υπηρεσία θαλάσσιου ταξί με δρομολόγια μεταξύ Οινουσσών και Λαγκάδας Χίου, με διάρκεια 20’.

Το μικρό, σχετικά, πληθυσμιακό μέγεθος των Οινουσσών καθιστά αναγκαστική την πρόσβαση μέσω του κόμβου της Χίου (φαινόμενο διπλής νησιωτικότητας). Σε συνδυασμό με τον συχνό αποκλεισμό του λιμανιού λόγω του προσανατολισμού του, η ακτοπλοϊκή συγκοινωνία είναι δυσχερής, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες.

α. Οικονομικά στοιχεία

Η ενασχόληση των κατοίκων με τις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα είναι περιορισμένη. Η κοινωνική ένταση που έχει προκαλέσει η –ανεξέλεγκτη- εκτατικού τύπου κτηνοτροφία κατά το παρελθόν, λόγω της καταστροφής της χλωρίδας, το υψηλό κόστος των πρώτων υλών και μεταφοράς-εμπορίας της παραγωγής, αποτελούν τους βασικούς παράγοντες που εξηγούν τη μειωμένη κτηνοτροφική δραστηριότητα. Οι επαγγελματίες αλιείς είναι αντιστοίχως ολιγάριθμοι, ενώ στα ανατολικά παράλια του νησιού υπάρχουν μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας. Στην αμπελοργία υπάρχουν προοπτικές λόγω του φυσικού ανάγλυφου, όπως και στη μελισσοκομία, χωρίς, ωστόσο, η παραγωγή που καταγράφεται να είναι σημαντική. Τέλος, η ναυτιλία αποτελεί την οικονομική δραστηριότητα που μονοπωλεί το ενδιαφέρον των κατοίκων.

Όσον αφορά την τουριστική δραστηριότητα, αυτή χαρακτηρίζεται περιορισμένη, καθώς διαμορφώνεται από τον μικρό αριθμό κλινών και λοιπών τουριστικών υποδομών. Το τουριστικό προϊόν στοχεύει στον ήπιο –οικογενειακό- τουρισμό με βάση την τοπική παράδοση. Επιπλέον, διακρίνεται δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω περαιτέρω αξιοποίησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού.

β. Κοινωνικά χαρακτηριστικά, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Ο δείκτης γήρανσης των Οινουσσών είναι υψηλός. Το νησί χαρακτηρίζεται και από το μικρότερο ποσοστό αναλφάβητων ως προς τον πληθυσμό, πάντα συγκριτικά με την περιοχή παρέμβασης.

Το νησί διαθέτει τρεις σχολικές μονάδες που καλύπτουν όλες τις βαθμίδες. Επιπλέον, η ναυτική παράδοση που χαρακτηρίζει τις Οινούσσες έχει ωθήσει στη δημιουργία υψηλού κύρους δομών ναυτικής εκπαίδευσης, όπως η Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού (4ετούς φοίτησης Σχολή με 15-17 εκπαιδευτικούς και 160-170 φοιτητές ετησίως, υπαγόμενη στο ΥΠΕΝ), το Επαγγελματικό Ναυτικό Λύκειο (διαθέτει 30 περίπου εκπαιδευτικούς), και το Οικοτροφείο Αρρένων (με 20 περίπου φιλοξενούμενους). Πρέπει να επισημανθεί ότι οι υφιστάμενες υποδομές δεν μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση των εισαχθέντων στη Ακαδημία, όπως επίσης μια τέτοια αύξηση δεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί από το κτιριακό απόθεμα του νησιού. Επιπλέον, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διοργανώνονται στο νησί μεταπτυχιακού επιπέδου summer camps, ένα με αντικείμενο τις σπουδές ναυτιλίας και ένα σχετικό με το ευρωπαϊκό ναυτικό δίκαιο, με διάρκεια μιας εβδομάδας.

Οι υπηρεσίες υγείας παρέχονται στην υποδομή του Πολυδύναμου Ιατρικού Κέντρου του νησιού, το οποίο είναι στελεχωμένο με έναν αγροτικό γιατρό και δύο νοσηλεύτριες. Από το

2010 δεν λειτουργεί το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι. Τέλος, δεν υπάρχει παιδικός σταθμός για τη στήριξη σε νέες μητέρες.

γ. Πολιτισμός, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Οινουσσών έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή ιδιαίτερης προστασίας με το Π.Δ. 402/2002 και έχουν καθοριστεί περιορισμοί και ειδικοί όροι δόμησης για τις εκτός σχεδίου και εκτός οικισμού περιοχές, ενώ στο σύνολό του εντάσσεται στις προστατευόμενες περιοχές (NATURA 2000).

Η χλωρίδα αποτελείται κατά κύριο λόγο από θαμνώδη βλάστηση, με περιορισμένη την παρουσία δασών, ενώ στην πανίδα καταγράφονται ενδημικά πουλιά. Ως προς τη μορφολογία, συναντάται μικρός αριθμός ορεινών όγκων, πλήθος μικρών υγροτόπων, καθώς και σημαντικό πλήθος κολπίσκων και παραλιών.

Το φυσικό περιβάλλον έχει δοκιμαστεί από την άναρχη εκτατική κτηνοτροφία και την παρουσία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, ενώ το οικιστικό περιβάλλον επιβαρύνεται από σημαντικό αριθμό ερειπωμένων ακινήτων (περίπου 85), τα οποία αποτελούν πηγή σκουπιδιών και μόλυνσης.

Όσον αφορά τα μνημεία και τις υποδομές πολιτισμού, στο νησί έχουν εντοπιστεί λιγοστές αρχαιότητες, καθώς δεν έχουν πραγματοποιηθεί συστηματικές ανασκαφές και στο λιμάνι υπάρχει χάλκινο άγαλμα γοργόνας, της Οινουσιώτισσας. Επιπλέον, το νησί διαθέτει υπαίθριο αμφιθέατρο, Ναυτικό Μουσείο, στο οποίο εκτίθενται έργα τέχνης, αντικείμενα και έντυπα σχετικά με τη ναυτική παράδοση του τόπου, το Πνευματικό Κέντρο «Γεώργιος Χ. Λαιμός» με σύγχρονο εξοπλισμό, βιβλιοθήκη και εκθεσιακό χώρο, το οποίο αποτελεί βασικό φορέα οργάνωσης των πολιτιστικών εκδηλώσεων, τον ιστορικό ναό του Αγίου Νικολάου και τη Μονή Ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

Τέλος, πραγματοποιείται ετήσιο φεστιβάλ στα πεδία του Πολιτισμού, της Εκπαίδευσης και του Αθλητισμού, στο πλαίσιο του οποίου γίνεται Κολυμβητικός Διάπλους με συνδιοργανωτή τον Πολιτιστικό Σύλλογο Φίλων Οινουσσών.

δ. Δομημένο περιβάλλον, βασικές υποδομές

Ο οικισμός των Οινουσσών, με προεδρικό διάταγμα του 1999 (ΦΕΚ 381/Δ/1999-27.05.1999), έχει χαρακτηριστεί ως παραδοσιακός και συνακόλουθα προβλέπονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης αλλά δεν υπάρχει χωροταξικό σχέδιο. Όπως έχει προαναφερθεί, στον οικισμό καταγράφονται περίπου 85 ερειπωμένα ακίνητα, τα οποία αποτελούν εστίες σκουπιδιών-μόλυνσης και κρίνονται επικίνδυνα για τους περίοικους από άποψη στατικότητας. Πέραν του κύριου οικισμού, στο νησί συναντώνται μικροί οικισμοί στις περιοχές Ασπαραθρόκαμπος, Καλαμιάρη, Μπιλάλι και Κάστρο.

Οι βασικές υποδομές του νησιού βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση ή έχουν δρομολογηθεί από τον Δήμο οι απαιτούμενες παρεμβάσεις για την βελτίωσή τους:

Στο **λιμάνι** των Οινουσσών, το οποίο εξυπηρετεί την εμπορική και επιβατική κίνηση ολόκληρου του συμπλέγματος, εντοπίζονται προβλήματα στην υποσκαφή του εξωτερικού κρηπιδώματος και κρίνονται απαραίτητες παρεμβάσεις για την αποκατάσταση.

Όσον αφορά τη **διαχείριση απορριμμάτων**, οι Οινούσσες διαθέτουν τοπικό Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), όπου γίνεται χρήση τριών (3) press containers για τη δημιουργία σύμμεικτων απορριμμάτων, τα οποία εν συνεχεία μεταφέρονται στον ΧΥΤΑ Χίου.

Η **ύδρευση** στο νησί εξυπηρετείται από μία λιμνοδεξαμενή, χωρητικότητας 50 χιλ. κ.μ., τρεις μονάδες αφαλάτωσης και γεωτρήσεις. Παρόλα αυτά το κόστος ύδρευσης είναι υψηλό και σημειώνονται ελλείψεις. Σύστημα άρδευσης δεν υπάρχει, αλλά αυτό δεν αποτελεί σοβαρό λόγω της περιορισμένης δραστηριότητας του πρωτογενή τομέα.

Το **αποχετευτικό δίκτυο** έχει κατασκευαστεί από το 2010, ωστόσο δεν έχει τεθεί ακόμη σε λειτουργία. Συνακόλουθα, γίνεται χρήση στεγανών βόθρων εντός του οικισμού, με συχνό το φαινόμενο διαρροής λυμάτων από υπερχειλίσεις. Σύμφωνα με τη δημοτική αρχή, εντός ενός έτους αναμένεται να λειτουργήσει η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων που έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης».

Ενεργειακά, οι Οινούσσες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη Χίο. Η ηλεκτρική ενέργεια μεταφέρεται μέσω υποθαλάσσιας σύνδεσης από τον σταθμό ηλεκτροπαραγωγής της Χίου, καθιστώντας δυσχερή την ομαλή και αδιάλειπτη τροφοδοσία του συμπλέγματος. Τα ζητήματα προσβασιμότητας που προκύπτουν σε μια ενδεχόμενη κακοκαιρία, καθιστούν προβληματική και την προμήθεια καυσίμων. Τέλος, οι Οινούσσες έχουν ενταχθεί σε πιλοτικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση (HORIZON) για την αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (πρόγραμμα "MUSICA", παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τον άνεμο, τα κύματα και τον ήλιο).

Το **οδικό δίκτυο** δεν ικανοποιεί επαρκώς τις τοπικές ανάγκες και χρήζει βελτίωσης. Πέραν του τμήματος του παραλιακού μετώπου, το δίκτυο εντός του οικισμού χρειάζεται αναβάθμιση, όπως επίσης αντίστοιχη παρέμβαση απαιτείται στον ανατολικό δρόμο, εκτός του οικισμού, ο οποίος αποτελείται από τσιμεντένια και χωμάτινα τμήματα.

Τέλος, στο πλαίσιο των υποδομών μεταφορών εντάσσεται το ελικοδρόμιο του νησιού, το οποίο συντηρείται από τον Δήμο.

ε. Δήμος και τοπικοί συλλογικοί φορείς

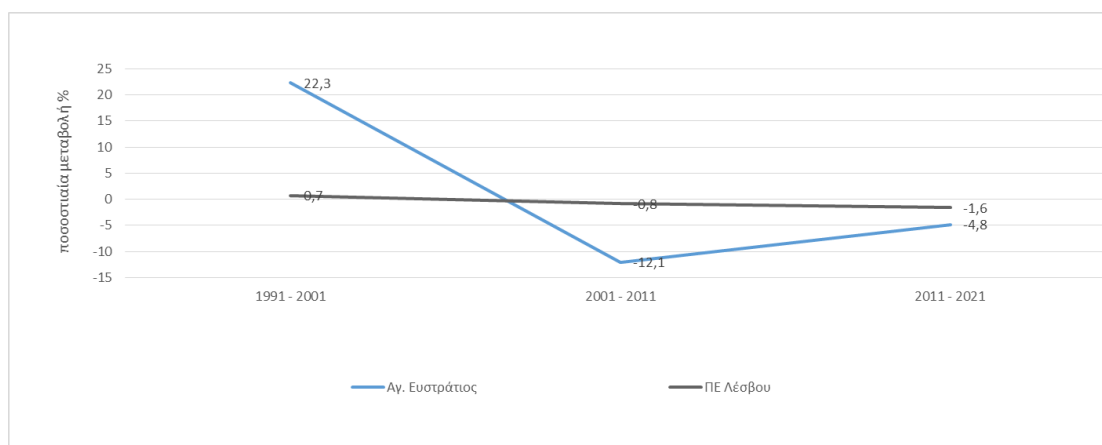
Όπως ισχύει στην περιοχή δικαιοδοσίας κάθε Δήμου, ο Δήμος Οινουσσών αποτελεί τον βασικό αναπτυξιακό φορέα στο νησί. Οι δημοτικές υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από υποστελέχωση. Πιο συγκεκριμένα, το προσωπικό του Δήμου Οινουσσών αριθμεί 8 άτομα, εκ των οποίων 1 ΠΕ πολιτικός μηχανικός, 2 διοικητικοί υπάλληλοι, 1 ΠΕ Οικονομολόγος, 1 στέλεχος Διοικητικού και 1 ΠΕ στην ταμειακή υπηρεσία, το υπόλοιπο προσωπικό απασχολείται στην καθαριότητα με συμβάσεις ορισμένου χρόνου.

Η δραστηριότητα του Δήμου υποστηρίζεται από το Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ) και τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Αναπτυξιακός Οργανισμός που συστήθηκε από τα νησιά των Ψαρών, της Χίου και των Οινουσσών, δεν έχει μέχρι στιγμής στελεχωθεί. Από την Κοινωνία των Πολιτών ξεχωρίζει η δράση του Συλλόγου «Φίλοι των Οινουσσών», ενώ υπάρχουν και άλλοι πολιτιστικοί σύλλογοι, όχι όμως κάποιο επαγγελματικό σωματείο.

2.2.3 Άγιος Ευστράτιος

Ο Άγιος Ευστράτιος βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Αιγαίου, πλησίον της Λήμνου και είναι το πιο απομονωμένο νησί του Αρχιπελάγους. Διοικητικά υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Λήμνου. Γύρω από το νησί υπάρχουν αρκετά μικρά νησιά και βραχονησίδες από τις οποίες οι σημαντικότερες είναι η Βέλια, οι Δώδεκα Απόστολοι και το Δασκαλιό. Το εμβαδόν του είναι 43,3 τετραγ. χιλιόμετρα και το μήκος της ακτογραμμής του 37 χιλιόμετρα. Ο πληθυσμός του, με βάση την απογραφή του 2021, ανέρχεται σε 257 κατοίκους.

Γράφημα 2.3. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Αγίου Ευστρατίου και ΠΕ Λέσβου

Το κύριο λιμάνι του νησιού εξυπηρετεί την εμπορική και επιβατική κίνησή του. Ακτοπλοϊκές συνδέσεις γίνονται με:

- Το λιμάνι του Λαυρίου, με το πλοίο της γραμμής Λαύριο – Άγιος Ευστράτιος-Λήμνος, με διάρκεια ταξιδιού περίπου 7:30 ώρες. Η συχνότητα των δρομολογίων είναι τρία δρομολόγια την χειμερινή περίοδο και τέσσερα δρομολόγια το καλοκαίρι.
- Το λιμάνι της Μύρινας στη Λήμνο. Υπάρχουν καθημερινά δρομολόγια είτε μέσω της γραμμής «Άγιος Ευστράτιος – Λήμνος» είτε μέσω του δρομολογίου «Λήμνος – Άγιος Ευστράτιος – Λαύριο».
- Το λιμάνι της Καβάλας, με ενδιάμεσο σταθμό το λιμάνι της Μύρινας στη Λήμνο.

α. Οικονομικά στοιχεία

Στο νησί υπάρχουν αρκετοί βοσκότοποι και η κτηνοτροφία αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα: Δώδεκα (12) κτηνοτρόφοι εκτρέφουν 10.000 ζώα, κυρίως πρόβατα και λιγότερα βοοειδή, με εκτατική μορφή. Τα προϊόντα είναι εξαιρετικά αλλά δεν γίνεται τυποποίησή τους. Το σύνολο της παραγωγής κρέατος, πέραν της ιδιοκατανάλωσης, εξάγεται στη Λήμνο.

Η γεωργική παραγωγή, λόγω της μορφολογίας του εδάφους, περιορίζεται σε καλλιέργειες κυρίως για ιδιοκατανάλωση (κηπευτικά και λίγα ψυχανθή) και στην παραγωγή ζωοτροφών, ενώ υπάρχει περιορισμένη αμπελοκαλλιέργεια.

Η αλιεία αποτελεί, επίσης, ένα βασικό τομέα απασχόλησης: δραστηριοποιούνται είκοσι (20) αλιευτικά σκάφη, μικρά (μικρότερα των 12 μέτρων) που η παραγωγή τους ανέρχεται σε σαράντα (40) περίπου, τόνους αλιευμάτων ετησίως. Τα αλιεύματα εξάγονται στην Αθήνα. Στον τομέα δραστηριοποιείται ο σύλλογος αλιέων.

Στον τομέα του τουρισμού, από πλευράς προσφοράς, υπάρχουν συνολικά εννέα (9) επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα του τουρισμού και της σίτισης. Εκτός από έναν ξενώνα, με δυναμικότητα 10 δωματίων, τα υπόλοιπα είναι ενοικιαζόμενα δωμάτια, με συνολική δυναμικότητα 180 κλινών περίπου. Πρόσφατα κατασκευάστηκε ένας ακόμη μικρός αριθμός καταλυμάτων. Όσον αφορά τη ζήτηση, πέραν του οικογενειακού τουρισμού, το νησί επισκέπτονται τουρίστες με οικολογικά ενδιαφέροντα και αρκετά μεγάλος αριθμός ιστιοπλοϊκών και ιδιωτικών τουριστικών σκαφών, για μια χρονική περίοδο τριών – τεσσάρων μηνών.

β. Κοινωνικά χαρακτηριστικά, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Από πλευράς δημογραφικής σύνθεσης, ισχύει και για τον Άγιο Ευστράτιο ότι και για τα άλλα μικρά νησιά, δηλαδή μικρό ποσοστό νέων και υψηλό ποσοστό ατόμων της τρίτης ηλικίας, το οποίο παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Μάλιστα, ο Άγιος Ευστράτιος παρουσιάζει έναν από τους μεγαλύτερους δείκτες γήρανσης, υπερβαίνοντας κατά πολύ το μέσο όρο της Περιφέρειας και της Χώρας.

Στο νησί λειτουργεί ένα ολοήμερο δημοτικό σχολείο με οκτώ (8) παιδιά και τρεις (3) δασκάλους, γυμνάσιο – λύκειο με δεκατρείς (13) μαθητές και δεκατρείς (13) καθηγητές, ενώ δεν λειτουργεί νηπιαγωγείο καθώς (την τρέχουσα χρονική περίοδο) δεν υπάρχουν παιδιά προσχολικής ηλικίας. Σημαντική δραστηριότητα αναπτύσσει, συμπληρωματικά, ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του νησιού.

Για την κάλυψη των αναγκών του τομέα της υγείας λειτουργεί αγροτικό περιφερειακό ιατρείο, στελεχωμένο με δύο γιατρούς, έναν νοσηλευτή και έναν τραυματιοφορέα, οι οποίοι και διαμένουν στο πολυδύναμο περιφερειακό ιατρείο. Το σύστημα τηλεϊατρικής δεν λειτουργεί.

Υπηρεσίες πρόνοιας δεν προσφέρονται στο νησί και, λόγω του μικρού μεγέθους, δεν στάθηκε δυνατή η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Λειτουργεί όμως, από το 2006 και παρέχει δωρεάν τις υπηρεσίες του, το Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Λήμνου και Αγ. Ευστρατίου «Πολιόχνη», ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία. Οι υπηρεσίες του αφορούν, εκτός από την πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας.

γ. Πολιτισμός, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

Το νησί και η παράκτια θαλάσσια ζώνη του είναι προστατευόμενος βιότοπος του δικτύου Natura 2000 με κωδικό GR4110002. Αποτελεί σταθμό για πολλά μεταναστευτικά

είδη πουλιών, καθώς βρίσκεται σ' έναν από τους κύριους δρόμους της εαρινής και της φθινοπωρινής μετανάστευσης. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης οι θαλάσσιες σπηλιές και οι γεωλογικοί σχηματισμοί, κατά μήκος των ακτών του νησιού.

Σε όλο σχεδόν το νησί υπάρχουν δάση ήμερης βελανιδιάς, αλλά το δάσος που εκτείνεται από τα Αυλάκια, στα βόρεια, μέχρι την παραλία Αλονίτσι, στα ανατολικά, περιλαμβάνει αρκετές αιωνόβιες βελανιδιές κι έχει έκταση περίπου χιλίων (1.000) στρεμμάτων. Για την ανάδειξη του περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος του νησιού έχουν προβλεφθεί και πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το πρόγραμμα LEADER, τρεις διαδρομές οικολογικού ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά τους πολιτιστικούς πόρους, έχουν εντοπιστεί αρχαιολογικά και ιστορικά ευρήματα διάσπαρτα στο νησί. Στους σεισμούς του 1968 καταστράφηκε ο γραφικός οικισμός, στην κορυφή του οποίου υψωνόταν κάστρο του 14ου αιώνα. Μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα, λειτουργούσε η Μαράσλειος Σχολή, η οποία πλέον έχει κηρυχθεί ως μνημείο. Κατά τον 20ο αιώνα, από τις αρχές της δεκαετίας του 1930 έως και το 1943 και από το 1948 έως το 1963, ο Αη Στράτης ήταν τόπος υποδοχής πολιτικών εξορίστων. Στο Μουσείο της Δημοκρατίας, που λειτουργεί στο νησί, παρουσιάζονται αναλυτικά ιστορικά στοιχεία και πολλές λεπτομέρειες και αντικείμενα από την καθημερινή ζωή των χιλιάδων εξορίστων στο νησί. Το κτίριο που στεγάζει το μουσείο κτίστηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα για να στεγάσει το πρώτο διδακτήριο και αναστηλώθηκε το 2007 από το Υπουργείο Πολιτισμού. Στο νότιο άκρο του νησιού βρίσκεται το μνημείο του Νικολάου Σιαλμά, του σημαγού που κατέπεσε στο Αιγαίο πέλαγος κατά τη διάρκεια αερομαχίας με τουρκικό F-16.

Από πλευράς αθλητικών υποδομών, υπάρχει, στο χώρο του σχολείου, γήπεδο μπάσκετ, ποδοσφαίρου και τένις. Εκτός αυτού, ο Δήμος διαθέτει γήπεδο μπάσκετ και Πινγκ πονγκ εξωτερικού χώρου, όπως και σκάκι, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες διαθέτει Beach volley και beach soccer.

δ. Δομημένο περιβάλλον, βασικές υποδομές

Ο μοναδικός οικισμός του νησιού βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του. Ο παλιός οικισμός με τα λιθόχτιστα, διώροφα ή τριώροφα σπίτια, με τα ξύλινα υποστυλώματα και την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, που βρισκόταν πάνω από το λιμάνι, στην κορυφή του λόφου, υπέστη σοβαρές καταστροφές από το σεισμό του 1968. Για τον οικισμό υπάρχει πολεοδομικό σχέδιο και υλοποιούνται σήμερα σημαντικά έργα, με σκοπό την αποκάλυψη των κοινόχρηστων χώρων του παραδοσιακού οικισμού και, στη συνέχεια, την επέκταση των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού και την ενοποίησή του με το νέο. Προγραμματίζεται επίσης πεζοδρόμηση οδών προκειμένου να συνδεθούν το Μουσείο Δημοκρατίας με τη Μαράσλειο Σχολή, δύο από τα σημαντικά αξιοθέατα του οικισμού.

Σε φάση υλοποίησης, επίσης, βρίσκεται η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου καθώς έχουν γίνει ήδη μελέτες και έχει εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση.

Το οδικό δίκτυο του νησιού αποτελείται από έναν ασφαλτοστρωμένο δρόμο, περίπου τριών (3) χλμ., που συνδέει τον οικισμό με το ύψωμα του Προφήτη Ηλία και ένα δίκτυο αγροτικών οδών που η κατάστασή τους δεν είναι καλή.

Το αποχετευτικό δίκτυο καλύπτει σήμερα, σε σημαντικό βαθμό, τις ανάγκες και έχει εκπονηθεί μελέτη για την επέκτασή του, ώστε να καλυφθούν και οι μελλοντικές. Ο Δήμος διαθέτει, επίσης, βιολογικό καθαρισμό λυμάτων που επιτρέπει την επανα-χρησιμοποίηση του νερού.

Για τη **διαχείριση των απορριμμάτων** προβλέπεται η σύσταση Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης Λήμνου – Λέσβου – Αγ. Ευστρατίου, η οποία, όμως, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Στο νησί λειτουργούν (2) πράσινα σημεία γειτονιάς, όπου και γίνεται ανακύκλωση των απορριμμάτων.

Η ύδρευση γίνεται μέσω γεωτρήσεων, οι οποίες συνδέονται με το δίκτυο και είναι αρκετά ικανοποιητική. Προγραμματίζεται η σύνδεση μιας ακόμη γεώτρησης και η επέκταση του δικτύου στο ανατολικό τμήμα του οικισμού.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στο νησί του Αγίου Ευστρατίου γίνεται από τον Τοπικό Σταθμό Παραγωγής της ΔΕΗ. Είναι όμως σε εξέλιξη το πρόγραμμα με τίτλο «Άη Στράτης – Πράσινο Νησί», το οποίο υλοποιείται με τη συνεργασία Δήμου – ΚΑΠΕ και χρηματοδότηση από το Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ (ΕΠΑνεΚ)», το οποίο στοχεύει τη σταδιακή μείωση των αυτόνομων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στα Ελληνικά νησιά και περιλαμβάνει δράσεις όπως:

- τη δημιουργία υβριδικού συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας με την αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
- την ενεργειακή αναβάθμιση πέντε δημοτικών κτιρίων
- την προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων και την κατασκευή σταθμού φόρτισης

Προβληματική είναι η προμήθεια υγρών καυσίμων, η γίνεται μέσω βυτιοφόρου που έρχεται από την Λήμνο, ελλείπει σταθμού αποθήκευσης στο νησί.

ε. Δήμος και τοπικοί συλλογικοί φορείς

Ο Δήμος Αγ. Ευστρατίου, βασικός αναπτυξιακός φορέας του νησιού, αντιμετωπίζει και αυτός το πρόβλημα της υποστελέχωσης: το προσωπικό του ανέρχεται σε τρεις υπαλλήλους (1 ΠΕ και 2 ΔΕ). Η σύσταση του Αναπτυξιακού Οργανισμού Λέσβου – Λήμνου - Αγ. Ευστρατίου δεν απέδωσε, μέχρι σήμερα, τα αναμενόμενα από πλευράς υποστήριξης του Δήμου.

Πέραν του Δήμου, δραστηριοποιούνται στο νησί ο σύλλογος αλιέων, ο σύλλογος των απανταχού Αγιοευστρατιτών και ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων.

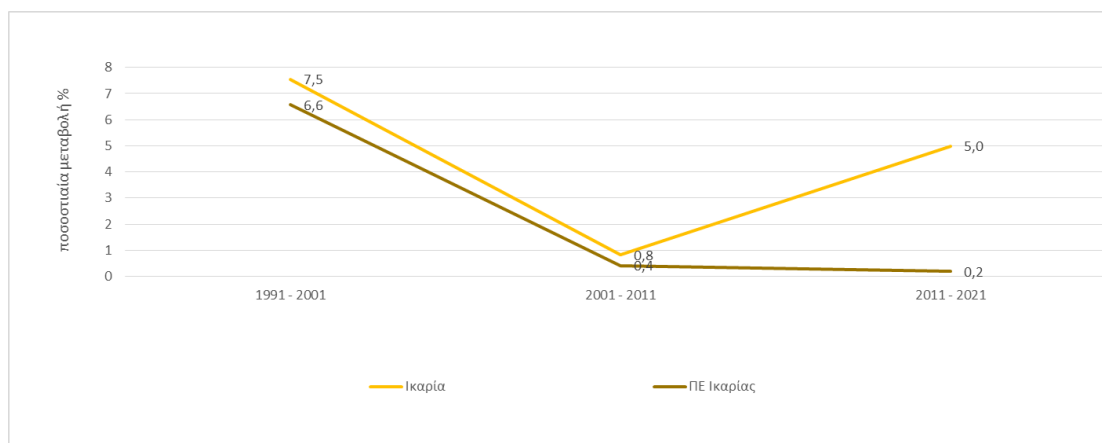
2.2.4 Ικαρία

Η Ικαρία βρίσκεται μεταξύ της Σάμου (ΒΔ) και της Μυκόνου (ανατολικά) κι έχει έκταση 255 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Απέχει 35 ν.μ. από τη Χίο, 18 από την Πάτμο, 10 από την Σάμο και 140, περίπου, από τον Πειραιά. Ολόκληρο το νησί της Ικαρίας αποτελεί το Δήμο της Ικαρίας ο οποίος μαζί με τον Δήμο Φούρνων Κορσεών (συστάδα νησιών) αποτελούν την Περιφερειακή Ενότητα Ικαρίας. Ο πληθυσμός του νησιού ανέρχεται στους 8.843 κατοίκους,

σύμφωνα με την απογραφή του 2021, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 5% από το 2011 (8.423 κατοίκους) και η πυκνότητα του πληθυσμού είναι 34.6 κάτ / τ. χλμ.

Στο διάγραμμα 2.4 καταγράφεται η μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών απογραφής (1991, 2001, 2011, 2021), συγκριτικά με την ΠΕ Ικαρίας.

Γράφημα 2.4. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ικαρίας και ΠΕ Ικαρίας

Πρωτεύουσα του νησιού είναι ο Άγιος Κήρυκος, που βρίσκεται στην νοτιοανατολική ακτή και αποτελεί το κύριο λιμάνι του νησιού, ενώ το δεύτερο λιμάνι του νησιού είναι ο Εύδηλος που βρίσκεται στη βόρεια ακτή. Ενδεικτικά, ορισμένοι ακόμη παραθαλάσσιοι οικισμοί είναι ο Αρμενιστής, το Γιαλισκάρι, το Καραβόσταμο, ο Μαγγανίτης, τα Θερμά, και ο Φάρος, ενώ στους ορεινούς οικισμούς συμπεριλαμβάνονται το Φραντάτο, το Χριστό, η Αρεθούσα και το Μονοκάμπι. Συνολικά, η Ικαρία έχει 73 οικισμούς, οι οποίοι είναι οργανωμένοι σε 12 κοινότητες, οι οποίες σχηματίζουν με τη σειρά τους τρεις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου (2011).

Η Ικαρία συνδέεται με την ηπειρωτική χώρα μέσω ακτοπλοϊκών δρομολογίων από τα λιμάνια του Αγίου Κήρυκου και του Ευδήλου προς τα λιμάνια του Πειραιά και της Καβάλας. Επίσης, υπάρχουν συχνά δρομολόγια και με τα γύρω νησιά.

α. Οικονομικά στοιχεία

Η οικονομία της Ικαρίας στηρίζεται, κατά βάση, στον τουρισμό, στον οποίο απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων και γενικότερα στον τριτογενή τομέα κυρίως στο εμπόριο και τις δημόσιες υπηρεσίες. Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο η ζήτηση σε τουριστικές κλίνες υπερβαίνει την προσφορά. Ο θερμαλιστικός τουρισμός αποτελεί ισχυρό πόλο έλξης επισκεπτών, λόγω της ύπαρξης πολλών και σημαντικών ιαματικών πηγών, αλλά το υψηλό μεταφορικό κόστος για την πρόσβαση στις πηγές, περιορίζει την επισκεψιμότητά τους. Στο νησί υπάρχει επίσης ένα εκτεταμένο δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών (περίπου 500 χλμ), το οποίο με διάφορες εργασίες καθαριότητας, σήμανσης και χαρτογράφησης θα αποτελέσει μία ακόμη σημαντική εναλλακτική μορφή τουρισμού (περιπατητικός τουρισμός) η οποία μπορεί να συνδυαστεί με τη φυσιολατρία και την παρατήρηση της χλωρίδας, της πανίδας και της γεωμορφολογίας του νησιού. Σε αυτό το πλαίσιο, βρίσκεται σε εξέλιξη καταγραφή του δικτύου μονοπατιών του νησιού υπό την αιγίδα της Περιφέρειας.

Ο πρωτογενής τομέας, αν και δεν είναι κυρίαρχος στην οικονομία του νησιού, παρουσιάζει σχετική ανάπτυξη, ιδίως στους κλάδους της κτηνοτροφίας, μελισσοκομίας και αλιείας. Αναφορικά με την κτηνοτροφία, στην Ικαρία ζει μεγάλος αριθμός αιγών, κυρίως αποίμενων και χωρίς σήμανση, η ανεξέλεγκτη βόσκηση των οποίων προκαλεί καταστροφές στο φυσικό

περιβάλλον και σε ιδιωτικές περιουσίες, με συνέπεια να υπάρχουν πολλές κοινωνικές αντιδράσεις. Οι κτηνοτρόφοι έχουν ελλιπή ενημέρωση κι εκπαίδευση σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα τους και οι κτηνοτροφικές υποδομές είναι ανεπαρκείς, ενώ κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία σφαγείου στο νησί. Σημαντική είναι η παραγωγή τυριού, δεν γίνεται όμως τυποποίηση.

Αξιόλογη είναι επίσης και η παραγωγή καλής ποιότητας μελιού, με την ονομασία «Άναμα» το οποίο αποτελεί ΠΟΠ προϊόν. Η δραστηριότητα της μελισσοκομίας γνωρίζει άνθηση και οι παραγωγοί του μελιού είναι οργανωμένοι σε συνεταιρισμό. Σημαντική είναι επίσης και οινική παραγωγή (Πράμνειος οίνος), μέρος της οποίας εξάγεται, ωστόσο δεν υπάρχει συνεργασία μεταξύ των οινοποιών. Επίσης, στην Ικαρία παράγονται κάποια γνωστά στην αγορά προϊόντα, όπως τα γλυκά και η μπύρα, τα οποία διοχετεύονται τόσο τοπικά όσο και στην Αθήνα. Όμως, η λειτουργία μεταποιητικών μονάδων τοπικών γεωργικών προϊόντων είναι περιορισμένη.

Η αλιεία ενώ είναι σημαντική για τη Ικαρία, δεν είναι οργανωμένη. Η απουσία υποδομής για την επισκευή και τη συντήρηση σκαφών δυσχεραίνει την δραστηριότητα των επαγγελματιών του κλάδου και τα αλιεύματα διοχετεύονται στην τοπική αγορά, κυρίως και σπανιότερα στην Αθήνα. Η οικιακή αγροτική οικονομία είναι χαρακτηριστική: τα σπίτια έχουν τους κήπους τους για την επίτευξη της αυτάρκειας στην τροφή.

β. Κοινωνικά χαρακτηριστικά, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Η μεταβολή του πληθυσμού παρουσιάζει σταθερότητα με μικρές αυξητικές τάσεις και ισοκατανομή στα δύο φύλα. Η μεγάλη διασπορά του πληθυσμού δυσχεραίνει την αποτελεσματική παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στους κατοίκους του νησιού. Στο νησί λειτουργεί κέντρο κοινότητας το οποίο εξυπηρετεί και τον Δήμο Φούρνων. Επίσης, υπάρχει νοσοκομείο αλλά και κέντρα υγείας τα οποία έχουν πολλές ελλείψεις, κυρίως σε εξοπλισμό. Διαθέτει κτήρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία όμως, όπως και τα περισσότερα δημόσια κτίρια χρήζουν ανακαίνισης, λόγω της παλαιότητάς τους. Επίσης, υπάρχει γηροκομείο στον Άγιο Κήρυκο το οποίο όμως χρειάζεται να αναβαθμιστεί και να στελεχωθεί για να λειτουργήσει.

Ένα από τα ξεχωριστά γνωρίσματα των κατοίκων του νησιού είναι το ισχυρό αίσθημα εθελοντισμού και κοινωνικής αλληλεγγύης. Χαρακτηριστικό είναι ότι, από παλαιότερους χρόνους μέχρι και σήμερα, με τα έσοδα από τα πανηγύρια των χωριών, στα οποία βοηθούσαν εθελοντικά οι κάτοικοί τους, έχει δημιουργηθεί μέρος από τα δίκτυα ύδρευσης του νησιού, διάφορες συμπληρωματικές υποδομές, εργασίες εξωραϊσμού και καλύφθηκαν βασικές ανάγκες και ελλείψεις στα χωριά.

γ. Πολιτισμός, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

Η Ικαρία είναι ένα νησί ορεινό, με ελάχιστες πεδινές εκτάσεις, το οποίο, σχεδόν σε όλο το μήκος του, διατρέχεται, από τα ανατολικά προς στα δυτικά, από την Οροσειρά Αθέρα, με ύψη που κυμαίνονται από 600 μέχρι 1041 μέτρα, χωρίζοντας το νησί σε δύο μέρη, το βόρειο και το νότιο τμήμα. Η ψηλότερη κορυφή βρίσκεται στο κέντρο του νησιού. Η

γεωμορφολογία του παρουσιάζει ποικιλομορφία (λαγκάδια, κοιλάδες, οροπέδια, φαράγγια, σπήλαια κλπ). Διαθέτει τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, πλούσια χλωρίδα και πανίδα, ιδιαίτερης αξίας δασικά συμπλέγματα, αφθονία τρεχούμενων νερών, ενώ όλο το νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού αποτελεί προστατευόμενο βιότοπο του δικτύου Natura 2000. Η ακτογραμμή της Ικαρίας παρουσιάζει ομαλότητα χωρίς πολλούς κόλπους ή φυσικά λιμάνια.

Λόγω της γεωμορφολογίας, της ορεινότητας και του κλίματος του νησιού το φαινόμενο των κατολισθήσεων είναι έντονο και δημιουργεί πολλά προβλήματα κυρίως στο οδικό δίκτυο.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα του νησιού είναι οι ιαματικές πηγές, η καλύτερη αξιοποίηση των οποίων, όμως, απαιτεί την αναβάθμιση των σχετικών υποδομών (λουτροκαταστημάτων αλλά και οδικού δικτύου που οδηγεί στις πηγές).

Το νησί έχει μεγάλη ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά με μεγάλο αριθμό μνημείων και αξιοθέατων, τα οποία χρήζουν ανάδειξης. Είναι γνωστό επίσης και για τα πανηγύρια του, τα οποία έχουν ενταχθεί, πλέον, στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά του. Εκτός από τα ήθη και τα έθιμα, τους πλέον αναγνωρίσιμους παραδοσιακούς χορούς και τις παραδοσιακές φορεσιές, οι Ικαριώτες έχουν τη δική τους διάλεκτο και γλωσσικούς ιδιωματισμούς, χαρακτηριστική τοπική μουσική, ποίηση και μουσικά όργανα, ξεχωριστές διατροφικές συνήθειες, οι οποίες έχουν οδηγήσει στην παραγωγή και εξαγωγή τοπικών προϊόντων. Σήμερα στο νησί λειτουργεί Φιλαρμονική ορχήστρα η οποία εδρεύει στον Άγιο Κήρυκο και μία θεατρική ομάδα η οποία ανεβάζει δύο έργα τον χρόνο.

δ. Δομημένο περιβάλλον, βασικές υποδομές

Η Ικαρία διαθέτει **αεροδρόμιο**, μέσω του οποίου πραγματοποιούνται πτήσεις από και προς την Αθήνα και την Κρήτη. Διαθέτει επίσης, **δύο λιμάνια** που εξυπηρετούν τις μεταφορικές και εμπορικές δραστηριότητες. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η επισκεψιμότητα στο νησί αυξάνεται σε βαθμό που να ασκούνται έντονες πιέσεις στη χωρητικότητα των δρομολογίων και των μεταφορικών υποδομών.

Το οδικό δίκτυο του νησιού είναι ανεπαρκές και προβληματικό και δεν πληροί τις αναγκαίες προδιαγραφές. Το αγροτικό δίκτυο είναι εκτεταμένο αλλά, ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες, γίνεται επικίνδυνο (πάγος, κατολισθήσεις) με αποτέλεσμα να μην είναι εύκολη ούτε εφικτή η πρόσβαση στους οικισμούς και κυρίως στους ορεινούς οι οποίοι πολλές φορές παραμένουν αποκλεισμένοι.

Οι οικισμοί του νησιού είναι πολλοί σε αριθμό, αραιοκατοικημένοι, με μικρό πληθυσμό και διάσπαρτοι (ορεινοί, ημιορεινοί και παραθαλάσσιοι), χωρίς πολεοδομική οργάνωση, με το μεγαλύτερο μέρος του κτιριακού τους αποθέματος να είναι παλιό και υποβαθμισμένο. Η οικιστική αυτή οργάνωση του νησιού είναι μοναδική, σε σχέση με τα υπόλοιπα νησιά που οι οικισμοί είναι πιο συνεκτικοί και πυκνοδομημένοι. Οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλο και ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον και θα μπορούσαν να αποτελέσουν τουριστικό πόλο έλξης, δεν έχουν συντηρηθεί και αναδειχθεί.

Σχετικά με τη **διαχείριση απορριμμάτων**, στο νησί γίνεται ανακύκλωση και τα ανακυκλώσιμα μεταφέρονται στην Αθήνα. Δεν υπάρχουν πράσινα σημεία ούτε

οργανωμένος φορέας διαχείρισης και το μεγάλο ζήτημα είναι η ύπαρξη και η λειτουργία των δύο ΧΑΔΑ, οι οποίοι προκαλούν πολλαπλά προβλήματα και έντονες κοινωνικές αντιδράσεις. Ο Δήμος έχει, ωστόσο, αναθέσει τη μελέτη για τη σύνταξη Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ).

Τέλος, οι υποδομές της **ύδρευσης και της αποχέτευσης** είναι ελλιπείς και χρειάζονται αναβάθμιση κι επέκταση. Η απουσία μονάδας επεξεργασίας λυμάτων αποτελεί μια μεγάλη απειλή για την ποιότητα των θαλάσσιων υδάτων και για ότι αυτό συνεπάγεται.

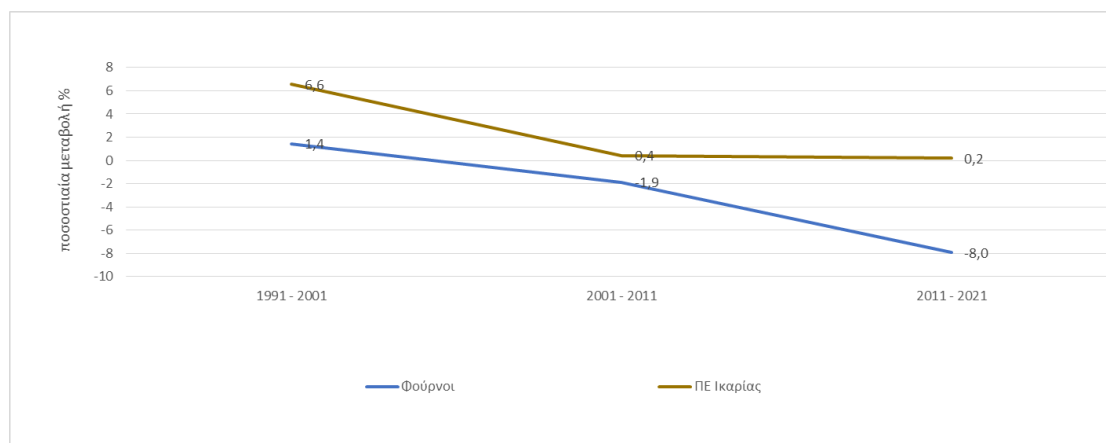
2.2.5 Φούρνοι Κορσεών

Οι Φούρνοι Κορσεοί αποτελούν συστάδα –άνω των 20- νήσων, νησίδων και βραχονησίδων σε απόσταση 3,8 ν.μ. νοτιοδυτικά της Σάμου και 5 ν.μ. ανατολικά της Ικαρίας. Η ακτογραμμή του συμπλέγματος είναι 120 χλμ., ξεπερνώντας αυτή της Σάμου, παρά τη σημαντικά μεγαλύτερη της έκταση (45,247τ.χλμ. έναντι 480τ.χλμ.). Τα μεγαλύτερα από τα νησιά είναι οι Φούρνοι, η Θύμαινα και ο Άγιος Μηνάς.

Ο πληθυσμός του συμπλέγματος, είναι 1.343 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2021 και σημείωσε μείωση της τάξης του 8% μέσα στην τελευταία δεκαετία (Μόνιμος πληθυσμός του 2011: 1.459 κάτοικοι). Ειδικά ο πληθυσμός της νήσου Θύμαινας, όπου προβλέπονται παρεμβάσεις μέσω της ΟΧΕ, ανέρχεται σε 136 κατοίκους (2011).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί αποδίδεται η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού των Φούρνων Κορσεών μεταξύ των τελευταίων απογραφών (1991, 2011 και 2021), συγκριτικά με την αντίστοιχη της ΠΕ Σάμου.

Γράφημα 2.5. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Φούρνων Κορσεών και ΠΕ Χίου

Το νησί των Φούρνων συγκεντρώνει το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού (1.120 από τους 1.459 κατοίκους το 2011), αντίστοιχα υψηλό αριθμό οικισμών και αποτελεί την έδρα του ομώνυμου Δήμου. Σημαντικού μεγέθους οικισμούς αποτελούν και η Θύμαινα και η Κεραμειδού, οι οποίοι βρίσκονται στη νήσο Θύμαινα. Κύριοι οικισμοί των Φούρνων είναι η Χώρα, το Καμπί, η Χρυσομηλιά, το Καμάρι, το Μπαλί και ο Άη Γιάννης.

Η σύνδεση του νησιού με τον Πειραιά πραγματοποιείται 3 φορές την εβδομάδα κατά τους χειμερινούς μήνες και καθημερινά τους καλοκαιρινούς. Επιπλέον, κατά τους χειμερινούς μήνες πραγματοποιείται ακτοπλοϊκή σύνδεση 5 φορές την εβδομάδα με τη Σάμο και 2 φορές με τη Λέσβο.

α. Οικονομικά στοιχεία

Ο πρωτογενής τομέας στους Φούρνους είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος. Στο νησί παράγονται ετησίως 20-30 τόνοι ελαιολάδου στο σύγχρονο δημοτικό ελαιοτριβείο στην περιοχή Πλαγιά. Η ποιότητα του προϊόντος είναι πολύ υψηλή καθώς δεν χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα στην καλλιέργεια των ελαιοδέντρων, αλλά εντοπίζεται ανάγκη δημιουργίας τυποποιητηρίου ελαιολάδου. Επιπλέον, υπάρχει παραγωγή αιθέριων ελαίων από αρωματικά φυτά, ωστόσο σε μικρή κλίμακα, τα οποία διατίθενται στην τοπική αγορά.

Όσον αφορά την κτηνοτροφία, στους Φούρνους δραστηριοποιούνται 15-20 κτηνοτρόφοι με ζωικό κεφάλαιο αμνοεριφίων (περί τα 3.700) και βοοειδών. Οι κτηνοτρόφοι μεταφέρουν τα ζώα για σφαγή στη Χίο, εκπονείται όμως μελέτη για την κατασκευή σφαγείου στο νησί. Σκόπιμη, επίσης, κρίνεται και η δημιουργία τυροκομείου.

Η μικρή –παράκτια- αλιεία αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα στο νησί, παρότι δεν αποτελεί το κύριο επάγγελμα των περισσότερων απασχολούμενων. Οι επαγγελματίες αλιείς ανέρχονται σε 40-50 και το πλήθος αδειών αλιείας ανέρχεται στις 300. Τα αλιεύματα (περί τους 2.500 τόνους ετησίως) απορροφώνται από τις αγορές της Αθήνας. Ωστόσο, στον κλάδο καταγράφεται σταδιακή μείωση της απασχόλησης, ανυπαρξία συνεταιριστικής οργάνωσης και έλλειψη εργατικών χεριών.

Τέλος, το παραγόμενο μέλι είναι καλής ποιότητας με υψηλή καθαρότητα (θυμαρίσιο και ρεικόμελο - «Άναμα»). Η συνολική ετήσια παραγωγή ανέρχεται στους 10-15 τόνους. Η πιστοποίηση και τυποποίηση του μελιού είναι όμως αναγκαία προκειμένου να μπορέσουν οι παραγωγοί να εμπορευθούν το μέλι εκτός της τοπικής αγοράς.

Στον τριτογενή τομέα, οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι σχετικές με το εμπόριο. Ο τουρισμός του νησιού είναι κυρίως εσωτερικός, με δυνατότητες προσέλκυσης τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου και προώθησης του οικολογικού τουρισμού. Η υποδομή των 700 κλινών που διαθέτει το νησί δεν καλύπτει τη ζήτηση κατά την περίοδο αιχμής. Το νησί δεν διαθέτει οργανωμένο κάμπινγκ, οπότε, σε δύο συγκεκριμένες παραλίες αναπτύσσεται ελεύθερη κατασκήνωση.

β. Κοινωνικά χαρακτηριστικά, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Ο δείκτης γήρανσης του Δήμου Φούρνων - Κορσεών είναι υψηλός, ενώ το νησί χαρακτηρίζεται και από το υψηλότερο ποσοστό αναλφάβητων, συγκριτικά με την ομάδα των νησιών που εντάσσονται στην ΟΧΕ.

Στο Δήμο Φούρνων-Κορσεών, λειτουργούν 2 Νηπιαγωγεία (Φούρνοι και Θύμαινα), 3 Δημοτικά σχολεία (Φούρνοι, Χρησομηλιά και Θύμαινα), και 1 Γυμνάσιο (Φούρνοι), παρά ταύτα οι σχολικές μονάδες κρίνονται ανεπαρκείς.

Οι υπηρεσίες υγείας παρέχονται στον Δήμο από 2 Πολυδύναμα Ιατρικά Κέντρα, στους Φούρνους και τη Θύμαινα και το Περιφερειακό Ιατρείο στη Χρυσομηλιά, ωστόσο παρατηρούνται ελλείψεις και σε αυτόν τον τομέα.

Όσον αφορά τις ανάγκες των κατοίκων του Δήμου για κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες, αυτές καλύπτονται από το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Ικαρίας.

Στον Δήμο λειτουργούν αστυνομικός και λιμενικός σταθμός, ενώ έχουν γίνει προσπάθειες για αναβάθμιση των υποδομών Πολιτικής Προστασίας και την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών.

Τέλος, στους Φούρνους υπάρχει Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου και τρία (3) γήπεδα 5x5 (Φούρνοι, Χρυσομηλιά και Θύμαινα).

γ. Πολιτισμός, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

Οι Φούρνοι Κορσεών είναι ενταγμένοι στις προστατευόμενες περιοχές «Natura 2000», γεγονός που περιορίζει τις δυνατότητες παρέμβασης. Πέρα από τα τοπία φυσικού κάλλους, στα νησιά δεσπόζουν και αξιόλογα σημεία πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Στο νησί των Φούρνων βρίσκεται η Ακρόπολη των ελληνοιστικών χρόνων, το αρχαίο λατομείο στο Πετροκοπιό, οικιστικά ελληνοιστικά λείψανα στη Χρυσομηλιά και λείψανα αρχαίου οικισμού και τάφων στο Καμάρι.

Στο σύμπλεγμα των Φούρνων έχουν πραγματοποιηθεί πέντε ερευνητικές ενάλιες αρχαιολογικές έρευνες από την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, στις οποίες έχουν συνολικά εντοπιστεί πενήντα οκτώ (58) ναυάγια και χιλιάδες ευρήματα, τα οποία εκτείνονται χρονολογικά από την Αρχαϊκή περίοδο έως και τους νεότερους χρόνους. Ο Δήμος έχει μεριμνήσει για την εκπόνηση σχετικών μελετών και για τη διεκπεραίωση νομικών διαδικασιών, όπως επίσης για την προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού προκειμένου τα εν λόγω ναυάγια να καταστούν επισκέψιμα υπό τη μορφή καταδυτικού πάρκου. Επιπλέον, ο Δήμος προτίθεται να δημιουργήσει καταδυτικό πάρκο στη Θύμαινα.

Οι ακτές των Φούρνων είναι απόκρημνες, γεμάτες κόλπους και κολπίσκους και η θαλάσσια ζώνη χαρακτηρίζεται από μικρά βάθη. Εντοπίζονται προβλήματα διάβρωσης των ακτών, και συγκεκριμένα καταγράφεται η ανάγκη για αποκατάσταση του παραλιακού πρσανούς στη Θύμαινα.

Στο νησί συναντάται πλήθος ειδών αρωματικών φυτών, όπως θυμάρι, θρούμπι, φασκομηλιά, ρέικι, σχίνος, κουμαριά, φίδας, και μανδραγόρας. Το φυσικό περιβάλλον έχει πληγεί σημαντικά από την ανθρώπινη παρέμβαση, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την αλόγιστη υλοτομία κατά το παρελθόν και την εντατική βόσκηση, η οποία εξακολουθεί να γίνεται και σήμερα.

Στην θαλάσσια περιοχή του συμπλέγματος εντοπίζονται απειλούμενα είδη της πανίδας, όπως η μεσογειακή φώκια «*monachus monachus*», είδη δελφινιών και θαλάσσιων χελωνών. Επιπλέον, το νησί αποτελεί σημαντική περιοχή για την ορνιθοπανίδα της χώρας (μαυροπετρίτης, σπιζαετός, νησιωτική πέρδικα κ.α.), καθώς και για αποδημητικά είδη (ερωδιός κ.α.).

Σε άμεση σχέση με το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα του νησιού, ο Δήμος έχει προχωρήσει στην εκπόνηση μελέτης για τη σηματοδότηση μονοπατιών του νησιού, έργο για την υλοποίηση του οποίου έχει εξασφαλιστεί εθνική χρηματοδότηση.

δ. Δομημένο περιβάλλον, βασικές υποδομές

Όσον αφορά τον **οικιστικό ιστό**, το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο κατατάσσει τους Φούρνους στην κατηγορία οικιστικών κέντρων 6^{ου} επιπέδου. Με βάση τις προβλέψεις του Π.Δ. 402/2002, προωθείται πολεοδομία του οικισμού για τη διασφάλιση συμπαγούς ανάπτυξης, τον περιορισμό της περιαστικής δόμησης και τη ρύθμιση της εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών δόμησης.

Οι βασικές υποδομές χαρακτηρίζονται από υψηλό λειτουργικό επίπεδο, με τα χαρακτηριστικά τους να καταγράφονται ως ακολούθως:

Ο **λιμένας** των Φούρνων εξυπηρετεί την επιβατική και εμπορική κίνηση του νησιού. Η υποδομή του κρίνεται επαρκής, ωστόσο εντοπίζεται η ανάγκη βελτίωσης του κεντρικού κρηπιδώματος. Στη Θύμαινα και τη Χρυσομηλιά οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις πραγματοποιούνται με την αξιοποίηση της υποδομής των αλιευτικών καταφυγίων. Στους λοιπούς οικισμούς του Δήμου γίνεται αντίστοιχη χρήση μικρών προβλητών για την κάλυψη των αναγκών.

Σχετικά με τη **διαχείριση απορριμμάτων**, ο Δήμος έχει καταρτίσει ολοκληρωμένο σχέδιο στερεών αποβλήτων, ενώ λειτουργεί ΧΥΤΑ (περιοχή Σκυλόμαντρα) και γίνεται διαλογή ανακυκλώσιμων υλικών (πλαστικό, γυαλί, αλουμίνιο, χαρτί, βιοαποικοδομήσιμα). Ως ανάγκη καταγράφεται η δημιουργία μικρού πράσινου σημείου, η οποία θα καλυφθεί στο πλαίσιο της ΟΧΕ.

Το νησί των Φούρνων διαθέτει **δίκτυο ύδρευσης** που καλύπτει τις ανάγκες των κατοίκων, ενώ δεν διαθέτει δίκτυο άρδευσης. Για τις ανάγκες ύδρευσης λειτουργεί μονάδα αφαλάτωσης στους Φούρνους (300μ³/ημέρα), στη Χρυσομηλιά (100μ³/ημέρα) και στο Καμάρι (50μ³/ημέρα), ενώ βρίσκεται σε φάση εγκατάστασης μονάδα αφαλάτωσης στη Θύμαινα με δυναμικότητα 75μ³/ημέρα. Τέλος, διερευνάται η ανάγκη δημιουργίας ομβροδεξαμενής για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του δικτύου.

Τα **δίκτυα αποχέτευσης** είναι επαρκή και, την τρέχουσα περίοδο εκπονούνται μελέτες για την βελτίωση συγκεκριμένων τμημάτων τους. Η δημιουργία δύο βιολογικών καθαρισμών (Φούρνοι και Θύμαινα), που έχει κριθεί ως απαραίτητη, βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων.

Όσον αφορά την **ενέργεια**, ο Δήμος έχει προχωρήσει, από το 2018, στην ίδρυση Ενεργειακής Κοινότητας με στόχο τη μελλοντική ενεργειακή αυτάρκεια του νησιού. Οι ανάγκες των νησιών του συμπλέγματος καλύπτονται, προς το παρόν, από το ηλεκτρικό σύστημα της Σάμου. Τέλος, έχει εκπονηθεί μελέτη για εγκατάσταση έξι φορτιστών ηλεκτρικών οχημάτων.

Το **οδικό δίκτυο** στους Φούρνους είναι μικρής έκτασης (περίπου 25 χλμ.) και αναπτύσσεται γύρω από τον βασικό άξονα Χρυσομηλιά -οικισμός Φούρνων- Άγιος Ιωάννης Θερμαστής.

Παρότι το δίκτυο καλύπτει τις περισσότερες περιοχές, κρίνεται απαραίτητη η κατασκευή περιφερειακού δρόμου για τον κύριο οικισμό. Λόγω του μεγέθους του νησιού οι εσωτερικές μετακινήσεις πραγματοποιούνται με τα πόδια ή με ιδιωτικό όχημα και η τοπική –οδική- συγκοινωνία δεν κρίνεται απαραίτητη. Ο Δήμος διαθέτει δύο μικρά λεωφορεία, τα οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού το αμέσως επόμενο διάστημα.

Η ανάγκη σύνδεσης από αέρος καλύπτεται από την υποδομή του **ελικοδρομίου**.

ε. Δήμος και τοπικοί συλλογικοί φορείς

Ο Δήμος Φούρνων Κορσεών είναι ο βασικός αναπτυξιακός φορέας στο νησί. Οι υπηρεσίες του Δήμου είναι υποστελεχωμένες και ιδιαίτερη είναι η έλλειψη που εντοπίζεται σε μηχανικούς.

Άλλοι φορείς που δραστηριοποιούνται στο νησί είναι ο Αλιευτικός Σύλλογος Φούρνων, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Θύμαινας, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Φούρνων «Κορασίαι Νήσοι», η Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Φούρνων, η Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Φούρνων, ο Σύλλογος Επαγγελματιών Φούρνων και το Καθίδρυμα Ιστορικών και Αρχαιολογικών Ερευνών «Κορσέαι».

2.3 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

2.3.1 Ψαρά

Πίνακας 2.2. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Ψαρά)

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
α. Οικονομία και απασχόληση			
<ul style="list-style-type: none"> – Περιορισμένη αγροτική παραγωγή που κυρίως καλύπτει τις τοπικές ανάγκες – Απουσία μεταποίησης και πιστοποίησης προϊόντων – Φθίνουσα κτηνοτροφία και αλιεία – Η τουριστική προσφορά σε κλίνες δεν καλύπτει τη ζήτηση – Περιορισμένη οργάνωση και προβολή του τουριστικού προϊόντος – Απουσία τεχνικής και 	<ul style="list-style-type: none"> – Ισχυρή και διεθνούς εμβέλειας παράδοση στη ναυτιλία – Τάση ανάπτυξης της μελισσοκομίας – Υψηλή ποιότητα αγροτικών προϊόντων – Ύπαρξη μονοπατιών για πεζοπορίες – Γνωστή ιστορία και φυσικοί πόροι υψηλής αξίας που επιτρέπουν την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού – Κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που δημιουργούν αίσθημα ασφάλειας στους 	<ul style="list-style-type: none"> – Ολοκλήρωση εγκρίσεων αδειοδότησης υδατοδρομίων – Χρηματοδοτήσεις Ταμείου Ανάκαμψης για μονοπάτια – Η εβδομαδιαία σύνδεση του νησιού με τον Πειραιά, μέσω άγονης γραμμής, δημιουργεί δυνατότητα απεγκλωβισμού της τοπικής οικονομίας των Ψαρών από την εξάρτησή της από τη Χίο. 	<ul style="list-style-type: none"> – Το χαρακτηριστικό της διπλής νησιωτικότητας ενισχύει τις αδυναμίες σε όλους τους τομείς – Έλλειψη επιχειρηματικών κινήτρων - Υψηλός ΦΠΑ – Μικρή αγορά για τα προϊόντα

οικονομικής υποστήριξης της επιχειρηματικότητας	επισκέπτες και ευνοούν τον οικογενειακό τουρισμό		
β. Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες			
<ul style="list-style-type: none"> - Απουσία ξεχωριστού κτιρίου και προαύλιου χώρου για το νηπιαγωγείο - Πλημμελής κάλυψη κοινωνικών αναγκών και υγειονομικής φροντίδας ιδίως ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ - Έλλειψη βασικών ιατρικών ειδικοτήτων, απουσία προληπτικής ιατρικής - Μη οργανωμένες πολιτιστικές δραστηριότητες (χορός, χορωδία, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος, χειροτεχνία 	<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργία σχολείων Α' βάθμιας και Β' Βάθμιας (Γυμνάσιο και Λύκειο) με επαρκή αριθμό εκπαιδευτικών - Καλή κατάσταση κτιριακών εγκαταστάσεων εκπαίδευσης - Ύπαρξη συστήματος τηλεϊατρικής - Ενεργός πολιτιστικός σύλλογος - Πλούσια φυσική και πολιτιστική κληρονομιά / Ιστορικής σημασίας νησί με ιστορική ταυτότητα και πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευή του νέου Ιατρείου - Κατασκευή μουσείου - Η επέκταση του προγράμματος «αθλητικών μονοπατιών» και τους χειμερινούς μήνες 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος και ταυτόχρονα πληθυσμιακή γήρανση - Η μη συνέχιση κοινωνικών προγραμμάτων, όπως, π.χ. «βοήθεια στο σπίτι» - Δυσχέρεια στην κάλυψη αναγκών σε προσωπικό μέσω ΑΣΕΠ, λόγω της ακριτικότητας του νησιού
γ. Πολιτισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή			
	<ul style="list-style-type: none"> - Παρθένο θαλάσσιο περιβάλλον - Ύπαρξη περιοχών Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασφαλισμένη χρηματοδότηση μικρού φωτοβολταϊκού - Προβλεπόμενες χρηματοδοτήσεις μέσω προγράμματος Greco Islands 	
δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές			
<ul style="list-style-type: none"> - Οικιστική πίεση - Απουσία καθορισμένων Χρήσεων - Μη διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι – έλλειψη πρασίνου κοινόχρηστων χώρων - Περιορισμένη και μη επαρκώς οργανωμένη ανακύκλωση απορριμμάτων - Λειτουργία απορροφητικών βόθρων - Δίκτυο ύδρευσης 	<ul style="list-style-type: none"> - Δυνατότητα επέκτασης του οικισμού βορειοανατολικά - Εξασφαλισμένη χρηματοδότηση για έργα ενίσχυσης της ανακύκλωσης και κομποστοποίησης - Εξασφαλισμένη χρηματοδότηση για την επέκταση του δικτύου ύδρευσης και την κατασκευή ταμιευτήρα - Ύπαρξη μελέτης δικτύου αποχέτευσης και ΕΕΛ 	<ul style="list-style-type: none"> - Το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο βρίσκεται σε διαδικασία σύνταξης 	<ul style="list-style-type: none"> - Η διπλή νησιωτικότητα επηρεάζει αρνητικά το κόστος κατασκευής έργων και αποθαρρύνει τους εργολάβους να μειοδοτήσουν

<ul style="list-style-type: none"> – μικρής εμβέλειας – Απουσία οργανωμένης υποδομής αντιπλημμυρικής προστασίας και πυροπροστασίας – Ενεργοβόρα δημόσια και ιδιωτικά κτίρια – Μη ασφαλής οδική σύνδεση μεταξύ περιοχών τουριστικού - πολιτιστικού ενδιαφέροντος 	<ul style="list-style-type: none"> – Επαρκής ενεργειακή κάλυψη αναγκών 		
---	---	--	--

2.3.2 Οινούσσες

Πίνακας 2.3. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Οινούσσες)

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
α. Οικονομία και απασχόληση			
<ul style="list-style-type: none"> – Περιορισμένη ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα – Μικρή παραγωγή τοπικών προϊόντων – Περιορισμένος αριθμός κλινών και λοιπών τουριστικών υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> – Αύξηση πληθυσμού 2011-2021 – Προοπτική ανάπτυξης αμπελουργίας και μελισσοκομίας – Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω αξιοποίησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς – Ναυτική παράδοση και εκπαιδευτικά ιδρύματα 	<ul style="list-style-type: none"> – Επέκταση τουριστικής περιόδου και ανάπτυξη της οικονομίας του νησιού μέσω του θεσμού του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Δρόμου Ναυτιλίας (Maritime Heritage Route) – Δημιουργία εποχικού σταθμού εισόδου Σένγκεν 	<ul style="list-style-type: none"> – Το χαρακτηριστικό της διπλής νησιωτικότητας ενισχύει τις αδυναμίες σε όλους τους τομείς – Έλλειψη Κινήτρων - Υψηλός ΦΠΑ – Μικρή αγορά για τα προϊόντα
β. Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> – Έλλειψη δομών όπως παιδικός σταθμός, ΚΑΠΗ – Απουσία ευκαιριών για άλλες δραστηριότητες, πέραν της εκπαίδευσης, για παιδιά και νέους (μουσική, καλλιτεχνικές δραστηριότητες) – Ανάγκη για δημιουργία κλειστού Γυμναστηρίου – Απουσία κοινωνικών δράσεων στήριξης ευπαθών ομάδων του 	<ul style="list-style-type: none"> – Ισχυρή ναυτική παράδοση και λειτουργία υψηλού κύρους δομών ναυτικής εκπαίδευσης – Λειτουργία σχολείων Α΄ βάθμιας και Β΄ Βάθμιας με επαρκή αριθμό εκπαιδευτικών 		<ul style="list-style-type: none"> – Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος και ταυτόχρονα γήρανση του πληθυσμού – Δυσχέρεια στην κάλυψη αναγκών σε προσωπικό μέσω ΑΣΕΠ, λόγω της ακριτικότητας του νησιού

πληθυσμού – Συγκέντρωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων κατά τους θερινούς μήνες			
γ. Πολιτισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> – Απουσία υποδομής για διαχείριση απορριμμάτων και μεταφορά τους στη Χίο – Απουσία πράσινων υποδομών και ενεργειακή εξάρτηση από τη Χίο – Επιβαρυνμένο φυσικό περιβάλλον από αποίμενη εκτατική κτηνοτροφία, παρουσία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας – Ο μικρός πληθυσμός του νησιού δεν επιτρέπει τη διαχείριση των απορριμμάτων και των ανακυκλώσιμων υλικών τοπικά – Ο παραδοσιακός χαρακτήρας του οικισμού επιτρέπει περιορισμένη αξιοποίηση από τους κατοίκους τεχνολογιών ΑΠΕ για την εξοικονόμηση ενέργειας – Ενεργοβόρα δημοτικά κτίρια 	<ul style="list-style-type: none"> – Το νησί αποτελεί στο σύνολό του προστατευόμενη περιοχή (NATURA 2000) – Ανάδειξη των φυσικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων που συνδέονται με γεωμορφολογία, την χλωρίδα και την πανίδα του νησιού στην κατεύθυνση ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού – Ενεργός πολιτιστικός σύλλογος – Αξιοποίηση ναυτικής παράδοσης, σημείων ενδιαφέροντος και υποδομών πολιτισμού 	<ul style="list-style-type: none"> – Οργάνωση του δικτύου μονοπατιών – Κατασκευή κλειστού αμφιθεάτρου θα διευκολύνει τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την πλατφόρμα MUSICA, τα Επιμορφωτικά σχολεία (Summer camps), τις Σχολές που λειτουργούν στο νησί και τα εργαστήρια του Δήμου 	
δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> – Μεγάλος αριθμός ερειπωμένων κατοικιών – Ο οικισμός των Οινουσσών δεν διαθέτει σχέδιο πόλεως, ούτε έχει γίνει κύρωση δικτύου κοινοχρήστων χώρων κατ' εφαρμογή του Ν.3937/11 (ΦΕΚ 60/Α/11) – Ανενεργό δίκτυο αποχέτευσης και λειτουργία 	<ul style="list-style-type: none"> – Μελέτη εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σταθμών και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας στο ηλεκτρικό σύστημα Χίου-Οινουσσών-Ψαρών – Ενεργειακή αναβάθμιση Γυμνασίου - Λυκείου και Οικοτροφείου – Κατασκευή 		<ul style="list-style-type: none"> – Αυξημένο κόστος κατασκευών

απορροφητικών βόθρων	<p>συνεδριακού χώρου/ Αμφιθεάτρου σε εντοπισμένο κατάλληλο οικόπεδο ιδιοκτησίας του Δήμου</p> <ul style="list-style-type: none"> – Κατασκευή Κλειστού Γυμναστηρίου (φάση έγκρισης οικοδομικής άδειας) – Πραγματοποιείται επισκευή-συντήρηση του σταδίου και του ανοικτού αμφιθεάτρου των Οινουσσών 		
----------------------	--	--	--

2.3.3 Άγιος Ευστράτιος

Πίνακας 2.4. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Αγ. Ευστράτιος)

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
α. Οικονομία και απασχόληση			
<ul style="list-style-type: none"> – Εξάρτηση από το νησί της Λήμνου για τις μετακινήσεις, την τροφοδοσία αλλά και για όλες τις διοικητικές και άλλες ενέργειες – Απουσία μονάδων πρώτης μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων – Ελλιπής τεχνική υποστήριξη της επιχειρηματικότητας – Απουσία συστηματικής και κατάλληλης τουριστικής προβολής – Πλημμελής αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού – Περιορισμένες δυνατότητες επιμόρφωσης και επαγγελματικής εξειδίκευσης του ολιγάριθμου εργατικού δυναμικού 	<ul style="list-style-type: none"> – Πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων ως οικολογικών προϊόντων ποιότητας και ονομασίας προέλευσης – Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών για την αναβάθμιση των υπηρεσιών στις επιχειρήσεις – Ανάπτυξη δραστηριοτήτων οικολογικού τουρισμού – Δημιουργία καταδυτικού πάρκου – Γνωστή η σύγχρονη ιστορία, η ταυτότητα και η αυθεντικότητα του νησιού – Αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας για την προβολή του νησιού 	<ul style="list-style-type: none"> – Η υλοποίηση του Προγράμματος «Αι Στράτης - Πράσινο Νησί» θα προσφέρει επιχειρηματικές ευκαιρίες, αλλά και ευκαιρίες απασχόλησης – Η ζήτηση για εναλλακτικές / ειδικές μορφές τουρισμού παρουσιάζει αυξητικές τάσεις – Η δημιουργία συστήματος μεταφορών με τη χρήση υδροπλάνων 	<ul style="list-style-type: none"> – Διπλή νησιωτικότητα: Προβληματικές, εξαιρετικά ακριβές και χρονοβόρες ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες – Έλλειψη σύνδεσης με την έδρα της ΠΕ – Μικρή αγορά για τα προϊόντα – Η συστηματική εμφάνιση μεγάλου πληθυσμού ακρίδων και οι συνεπαγόμενες καταστροφές στο περιβάλλον αλλά και στην οικονομία – Υψηλός ΦΠΑ

β. Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες			
<ul style="list-style-type: none"> - Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο πληθυσμού - Απουσία δομών πρόνοιας 	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση του κτιρίου της Μαρασλείου σχολής με τη διαμόρφωση πολυχώρου υποδοχής, ενημέρωσης και κατάρτισης 	<ul style="list-style-type: none"> - Η προώθηση αιτημάτων για την δημιουργία πολυλειτουργικών κέντρων στα μικρά νησιά και από την ΚΕΔΕ 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος - Πληθυσμιακή γήρανση - Δυσχέρεια στην κάλυψη αναγκών σε προσωπικό μέσω ΑΣΕΠ, λόγω της ακριτικότητας του νησιού
γ. Πολιτισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή			
	<ul style="list-style-type: none"> - Ιδιαίτερα αξιόλογη ακτογραμμή με πλούσιο φυσικό υπόβαθρο και θαλάσσιους πόρους, οι οποίοι δεν έχουν υποστεί σημαντικές ανθρωπογενείς παρεμβάσεις - Ολόκληρο το νησί έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας - Ψηφιακή τεκμηρίωση πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και ιστορικού αποθέματος και ανάπτυξη δράσεων ψηφιακής προβολής 	<ul style="list-style-type: none"> - Η ολοκλήρωση και περαιτέρω αξιοποίηση του προγράμματος «πράσινο νησί» - Η μείωση του ενεργειακού κόστους με την ολοκλήρωση της τηλεθέρμανσης - Η δημιουργία φορέα για την παραγωγή και διανομή ενέργειας 	<ul style="list-style-type: none"> - Η συστηματική εμφάνιση μεγάλου πληθυσμού ακρίδων και οι συνεπαγόμενες καταστροφές στη βλάστηση και τις καλλιέργειες - Η υπεραλίευση
δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές			
<ul style="list-style-type: none"> - Καθυστέρηση νομοθετικής ρύθμισης για την άρση απαλλοτρίωσης τμήματος του παλαιού οικισμού - Προβληματική διαχείριση στερεών αποβλήτων - Ελλείψεις στο δίκτυο αποχέτευσης - Απουσία σταθμού καυσίμων - Ελλείψεις χερσαίων εγκαταστάσεων στο λιμάνι - υποβαθμισμένο παραλιακό μέτωπο 	<ul style="list-style-type: none"> - Νέο λιμάνι - Σημαντικά έργα βρίσκονται σε φάση υλοποίησης - Υπάρχουν μελέτες για αναγκαία έργα (π.χ. ανάπλαση χειμάρρων, κατασκευή πεζογέφυρας, ανάπλαση παραλιακού μετώπου) - Ανάδειξη αρχιτεκτονικής ταυτότητας παλιού οικισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Η τεχνική στήριξη από φορείς εντός της Περιφέρειας ή κεντρικούς φορείς (π.χ. ΜΟΔ, ΕΕΤΑΑ) 	<ul style="list-style-type: none"> - Υψηλό κόστος κατασκευής έργων

2.3.4 Ικαρία

Πίνακας 2.5. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Ικαρία)

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
α. Οικονομία και απασχόληση			
<ul style="list-style-type: none"> - Ελλείψεις στη μεταποίηση και στην τυποποίηση τοπικών προϊόντων που περιορίζουν την παραγωγή και την εξαγωγή προϊόντων - Φθίνουσα πορεία της αλιευτικής δραστηριότητας - Έλλειψη υποδομών στην κτηνοτροφία και από;ιμενη βόσκηση, δυσκολία στον έλεγχο της ποιότητας του παραγόμενου κρέατος - Έλλειψη σφαγείου - Ανειδίκευτοι εργαζόμενοι στον α' γενή τομέα - Η τουριστική ζήτηση σε κλίνες είναι μεγαλύτερη από την προσφορά τους μήνες αιχμής - Περιορισμένη οργάνωση και προβολή του τουριστικού προϊόντος - Απουσία τεχνικής και οικονομικής υποστήριξης της επιχειρηματικότητας - Εποχική εργασία τους μήνες τουριστικής αιχμής και υψηλά ποσοστά ανεργίας τους υπόλοιπους μήνες - Ελλείψεις στην ενημέρωση σχετικά με ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα και επιχορηγήσεις - Υποβαθμισμένες υποδομές θερμαλιστικού τουρισμού (λουτροθεραπευτήριο, περιβάλλον χώρος) 	<ul style="list-style-type: none"> - Παγκοσμίως αναγνωρισμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα Ικαριωτών (blue zones, μακροζωία, αυτάρκεια, εθελοντισμός) τα οποία συνθέτουν την τουριστική ταυτότητα του νησιού - Τα γνωστά Ικαριώτικα πανηγύρια - άυλη πολιτιστική κληρονομιά - Αναπτυγμένη μελισσοκομία - Υψηλή ποιότητα των τοπικών προϊόντων (μπύρα, τυρί, μέλι, κρασί, φρούτα) και διοχέτευση στην αγορά της Αθήνας - Ύπαρξη εκτεταμένου δικτύου μονοπατιών (500 χλμ) - Ιδιαίτερη και ξεχωριστή ιστορία του νησιού - Αύξηση απασχόλησης στον τριτογενή τομέα - Συνεχόμενο ενδιαφέρον και επενδύσεις στην κατασκευή νέων τουριστικών υποδομών - Δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού (περιπατητικός, φυσιολατρικός, θερμαλιστικός, κλπ) - Ορυκτός πλούτος ο οποίος μπορεί να εξορυχθεί και να αξιοποιηθεί 	<ul style="list-style-type: none"> - Χρηματοδοτήσεις για μονοπάτια - Συχνά ακτοπλοϊκά δρομολόγια από τον Πειραιά, την Καβάλα και τα γύρω νησιά και συχνές αεροπορικές συνδέσεις με Αθήνα και Κρήτη - Αύξηση της καταναλωτικής τάσης για ποιοτικά και παραδοσιακά προϊόντα - Η αυξανόμενη ζήτηση για ειδικές μορφές τουρισμού - Οι επενδύσεις στην ανέγερση τουριστικών μονάδων, λόγω ζήτησης, θα αυξήσει την επισκεψιμότητα και θα δημιουργήσει επιπλέον θέσεις εργασίας και αύξηση του ατομικού εισοδήματος 	<ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη Κινήτρων - Υψηλός ΦΠΑ - Μικρή αγορά για τα προϊόντα
β. Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες			

<ul style="list-style-type: none"> - Το Κέντρο Κοινότητας (κοινό με τους Φούρνους), δεν μπορεί να καλύψει τις συνολικές ανάγκες - Έλλειψη ειδικοτήτων γιατρών - Μη επαρκείς και μη συντηρημένες σχολικές και αθλητικές εγκαταστάσεις - Μη λειτουργία του γηροκομείου - Υποστελεχωμένες δημοτικές και τοπικές υπηρεσίες και ελλείψεις σε εξειδικευμένο προσωπικό - Ανεπαρκής παροχή υπηρεσιών φροντίδας στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες 	<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργία νοσοκομείου, ιατρικών κέντρων, αγροτικών ιατρείων (τα οποία χρειάζονται ενίσχυση για την κάλυψη των πολλών και διασπαρμένων οικισμών) - Ισοκαταμερισμός στον πληθυσμό των δύο φύλων και σταθερότητα στον μόνιμο πληθυσμό 	<ul style="list-style-type: none"> - Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του πληθυσμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Πληθυσμιακή γήρανση - Διακοπή κοινωνικών προγραμμάτων, όπως, π.χ. «βοήθεια στο σπίτι»
γ. Πολιτισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή			
<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργικές ελλείψεις στις πολιτιστικές εγκαταστάσεις του νησιού - Μεγάλη υποβάθμιση περιβάλλοντος στις περιοχές των ΧΑΔΑ και περιμετρικά - Έντονες κατολισθήσεις λόγω κλίματος και γεωμορφολογίας - Προβλήματα στη βλάστηση λόγω υπερβόσκησης 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενεργός πολιτιστικός σύλλογος - Πλούσια φυσική και πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά (μνημεία, νερόμυλοι, μονοπάτια, αρχαιότητες) - Οργανωμένες πολιτιστικές ομάδες και δραστηριότητες (χορός, ορχήστρα, μουσική, θέατρο) - Παρθένο θαλάσσιο περιβάλλον - Ύπαρξη περιοχών Natura 2000 - Περιοχές μεγάλου ενδιαφέροντος για φυσιολατρικό τουρισμό - Μεγάλος αριθμός ιαματικών πηγών και μονοπατιών που ευνοούν τον θερμαλιστικό και περιπατητικό τουρισμό 		<ul style="list-style-type: none"> - Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος από την μη οργανωμένη επεξεργασία λυμάτων και την έλλειψη βιολογικών καθαρισμών
δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές			

<ul style="list-style-type: none"> - Οικιστική πίεση από την μη σχεδιασμένη χωροθέτηση των νέων τουριστικών μονάδων και απουσία καθορισμένων Χρήσεων - Ακατάλληλο και επικίνδυνο οδικό δίκτυο - Ελλιπή αντιδιαβρωτικά έργα - Έλλειψη βιολογικών καθαρισμών λυμάτων - Ελλιπής διαχείριση των απορριμμάτων - Λειτουργία δύο ΧΑΔΑ και μη αποκατάσταση του περιβάλλοντος στην περιοχή που λειτουργούσε ο τρίτος ΧΑΔΑ - Ανεπαρκές δίκτυο ύδρευσης - Απουσία κτιριακών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επιβατών στο λιμάνι - Υποβαθμισμένοι κοινόχρηστοι και δημόσιοι χώροι (πλατείες οικισμών) - Ελλιπής οργάνωση πυροπροστασίας και αντιπλημμυρικών έργων - Ενεργοβόρα δημόσια και ιδιωτικά κτίρια - Προβληματική σύνδεση αεροδρομίου με δημοφιλείς οικισμούς - Προβλήματα λόγω διάβρωσης του παραλιακού μετώπου 	<ul style="list-style-type: none"> - Έργα αναβάθμισης λιμενικών υποδομών στα δύο λιμάνια της Ικαρίας 		<ul style="list-style-type: none"> - Επιπλέον ευρωπαϊκά πρόστιμα για την λειτουργία των ΧΑΔΑ και της μη συμμόρφωσης στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες
---	---	--	--

2.3.5 Φούρνοι Κορσεών

Πίνακας 2.6. Ανάλυση δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Φούρνοι Κορσεών)

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
α. Οικονομία και απασχόληση			
<ul style="list-style-type: none"> - Υψηλό κόστος μεταφοράς ανθρώπων και προϊόντων - Μείωση της απασχόλησης στην αλιεία - Περιορισμένη υποστήριξη της επιχειρηματικότητας. - Απουσία κατάλληλης οργάνωσης και προβολής του τουριστικού προϊόντος 	<ul style="list-style-type: none"> - Σημαντική παράδοση στην αλιεία - Μελισσοκομική δραστηριότητα και κτηνοτροφική με καλές προοπτικές - Πόλος έλξης για ιστιοπλοϊκό και γενικότερα υψηλού επιπέδου τουρισμό αλλά και άλλες εναλλακτικές μορφές - Δημιουργία καταδυτικού πάρκου και επισκέψιμων ναυαγίων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος - Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι και θρησκευτικά μνημεία - Εξαιρετικά ενδιαφέρον παραδοσιακό οικιστικό απόθεμα 	<ul style="list-style-type: none"> - Η ζήτηση για εναλλακτικές μορφές τουρισμού - Αξιοποίηση των διεθνών τάσεων προς φιλικούς περιβαλλοντικά τουριστικούς προορισμούς 	<ul style="list-style-type: none"> - Ακτοπλοϊκή σύνδεση του νησιού η οποία έχει υψηλό κόστος και είναι χρονοβόρα - Μικρή αγορά για τη διάθεση των προϊόντων
β. Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> - Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης - Οι κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου είναι ανεπαρκείς, λόγω υποστελέχωσης - Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού - Εξάρτηση από τις υπηρεσίες φορέων όπως ο Δήμος Ικαρίας και η Περιφερειακή Ενότητα Σάμου 		<ul style="list-style-type: none"> - Το ενδιαφέρον για δράσεις εθελοντισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος και πληθυσμιακή γήρανση - Απουσία χρηματοδοτούμενων κοινωνικών προγραμμάτων

γ. Πολιτισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη σε χώρους πολιτιστικών δραστηριοτήτων - Απουσία αρχαιολογικού μουσείου - Διάβρωση της παραλιακής ζώνης της Θύμαινας και ανάγκη προστασίας της - Οι εκτάσεις του νησιού αποτελούν σε μεγάλο βαθμό ιδιωτική ιδιοκτησία, γεγονός που δυσχεραίνει την υλοποίηση έργων 	<ul style="list-style-type: none"> - Πλούσια βιοποικιλότητα και συμμετοχή στο δίκτυο «NATURA 2000» - Ιδιόμορφο ανάγλυφο και αντίστοιχα ενδιαφέρουσα ακτογραμμή 	<ul style="list-style-type: none"> - Το ενδιαφέρον για δράσεις εθελοντισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Καθυστέρηση ενεργοποίησης λειτουργίας φορέα διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές
δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές			
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> - Μη ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων - Απουσία μονάδων επεξεργασίας λυμάτων - Ελλείψεις στα δίκτυα αποχέτευσης σε συγκεκριμένους οικισμούς - Πεπαλαιωμένο και ελλιπές οδικό δίκτυο - Απουσία αλιευτικού καταφυγίου 	<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργία ελικοδρομίου - Εκτεταμένο οδικό δίκτυο - Βελτίωση της υποδομής του λιμένα των Φούρνων 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσέλκυση ιστιοφόρων και ιδιωτικών σκαφών μέσω της δημιουργίας μαρίνων - Ένταξη υδροπλάνων στις υπηρεσίες μεταφορών-συγκοινωνίας - Ιδιωτικό ενδιαφέρον για δημιουργία υβριδικού συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (παράδειγμα Τήλου) 	<ul style="list-style-type: none"> - Υψηλό κόστος κατασκευής έργων

2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

Παρά τις ιδιαιτερότητες κάθε νησιού, από την αξιολόγηση που προηγήθηκε, γίνεται φανερή η ύπαρξη κοινών αναγκών, ιδίως στους θεματικούς τομείς “Επιχειρηματικότητα και απασχόληση” και “Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες”.

Καταγράφονται, επομένως, στη συνέχεια, οι ανάγκες ανά θεματικό άξονα για το σύνολο της περιοχής, η ικανοποίηση των οποίων εξετάζεται με βάση τρία κριτήρια:

- τη δυνατότητα χρηματοδότησής τους από την ΟΧΕ, δηλαδή, αν τα έργα ή οι δράσεις που ικανοποιούν τις ανάγκες είναι επιλέξιμα
- τις προτεραιότητες των δημοτικών αρχών και των συμμετεχόντων στις διαδικασίες διαβούλευσης
- τη διασφάλιση ενός ικανοποιητικού βαθμού ωριμότητας των έργων ή δράσεων

Επομένως, οι ανάγκες προτεραιοποιούνται ανά θεματικό άξονα, ως ακολούθως:

A. Επιχειρηματικότητα και απασχόληση

- i. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω: α) Ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης εργοδοτών στην κατεύθυνση συνολικής αναβάθμισης των προϊόντων ή υπηρεσιών β) συμβουλευτικής και τεχνικής στήριξης για την αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών και τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας τους
- ii. Ενίσχυση της επενδύσεων σε τομείς που σχετίζονται με τα οικονομικά χαρακτηριστικά των νησιών αλλά και με τις περιφερειακές πολιτικές
- iii. Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζομένων μέσω: α) κατάρτισης στο αντικείμενο εργασίας τους και β) ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα όπως η ιστορία και ο πολιτισμός του τόπου στον οποίο εργάζονται, το περιβάλλον, ψηφιακές εφαρμογές κλπ
- iv. Τυποποίηση, πιστοποίηση και προβολή προϊόντων του πρωτογενή τομέα (μέλι, τυρί, κρασί)
- v. Στήριξη νέων ανέργων για την ίδρυση και λειτουργία Επιχειρήσεων σε τομείς ενδιαφέροντος του κάθε νησιού (π.χ. αμπελουργία, μελισσοκομία, τουριστικά καταλύματα, οργάνωση δραστηριοτήτων ειδικών μορφών τουρισμού, κλπ)
- vi. Επέκταση τουριστικής περιόδου μέσω δημιουργίας των κατάλληλων υποδομών και εξασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, καταδυτικός, θερμαλιστικός, θρησκευτικός, κοκ)

B. Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες - κοινωνικές δομές και υπηρεσίες

- i. Ανάπτυξη δράσεων και διοργάνωση προγραμμάτων, σε συστηματική βάση και σε τοπικό επίπεδο, με στόχο την παροχή ευκαιριών σε παιδιά σχολικής ηλικίας για καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες
- ii. Παροχή, σε τοπικό επίπεδο και σε συστηματική βάση, υπηρεσιών υγείας (ιατρική παρακολούθηση, νοσηλεία, φροντίδα) για άτομα Γ' ηλικίας
- iii. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για θέματα ψυχικής υγείας και εξατομικευμένη ψυχολογική υποστήριξη
- iv. Ενημέρωση και διοργάνωση προληπτικών ιατρικών ελέγχων για παιδιά και ενήλικες

- v. Ενημέρωση, εξοικείωση ηλικιωμένων με τις βασικές και χρήσιμες ψηφιακές εφαρμογές
- vi. Υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (σχολικά γεύματα, κοινωνικά φροντιστήρια)

Γ. Πολιτισμός - Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή

- i. Αποκατάσταση και ανάδειξη τοποσημών
- ii. Προστασία και αξιοποίηση κτιρίων ή μνημείων ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, που ενισχύουν την πολιτιστική και τουριστική ταυτότητα των νησιών
- iii. Δημιουργία ή αναβάθμιση υποδομών πολιτιστικών δραστηριοτήτων
- iv. Προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος από λύματα
- v. Εξοικονόμηση ενέργειας μέσω ενεργειακών αναβαθμίσεων των δημοτικών κτιρίων
- vi. Συστηματική και οργανωμένη προβολή της ιστορίας και της πολιτισμικής ταυτότητας της περιοχής

Δ. Δομημένο περιβάλλον / Βασικές υποδομές

- i. Αναβάθμιση, επέκταση των βασικών υποδομών (οδικών δικτύων, δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης κλπ)
- ii. Αισθητική και λειτουργική βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος - αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων
- iii. Βελτίωση του συστήματος διαχείρισης στερεών αποβλήτων - Ενίσχυση της ανακύκλωσης
- iv. Δημιουργία των αναγκαίων υποδομών και ανωδομών για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (θερμαλιστικός, καταδυτικός, πεζοπορικός τουρισμός κλπ)

Ε. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και διακυβέρνηση

Η ελλιπής στελέχωση όλων των Δήμων δημιουργεί ανάγκες υποστήριξης α) στη φάση του σχεδιασμού των έργων, δηλαδή στην ανάλυση του αντικειμένου τους, στον προσδιορισμό των βασικών τεχνικών τους χαρακτηριστικών, στην εκτίμηση του προϋπολογισμού κλπ, β) στην ωρίμανση των έργων, δηλαδή στην σύνταξη των αναγκαίων μελετών και στην έκδοση των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων, γ) στη διαδικασία αναζήτησης αναδόχου και δ) στην παρακολούθηση της υλοποίησης.

Το ίδιο, κατ' αναλογία, ισχύει και για τις δράσεις που αφορούν την στήριξη της επιχειρηματικότητας, την απασχόληση και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των νησιών.

Όσον αφορά τους φορείς που δραστηριοποιούνται τοπικά, οι αδυναμίες σχεδιασμού και διοίκησης έργων είναι ακόμη μεγαλύτερες.

3 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΟΧΕ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

3.1 ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ – ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΠ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021 -2027

3.1.1 Προτεραιότητες της στρατηγικής

Οι προτεραιότητες κατανέμονται σε πέντε (5) άξονες ως ακολούθως:

Άξονας 1: Ενίσχυση της απασχόλησης, στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας

Ο Άξονας εξειδικεύεται σε τρεις θεματικούς στόχους:

- 1.1. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας
- 1.2 Ενίσχυση της απασχόλησης
- 1.3. Δημιουργία προϋποθέσεων για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την προσέλκυση νέων επενδύσεων

Άξονας 2: Βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων - Ενίσχυση κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών

- 2.1. Ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες
- 2.2. Ενίσχυση των υγειονομικών υπηρεσιών προς τους πολίτες

Άξονας 3: Αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και του οικιστικού περιβάλλοντος

- 3.1. Ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών
- 3.2. Αισθητική & λειτουργική αναβάθμιση οικισμών
- 3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων

Άξονας 4: Βελτίωση και επέκταση των τεχνικών υποδομών

- 4.1. Αναβάθμιση, επέκταση των δικτύων υποδομής των οικισμών
- 4.2. Διαχείριση υγρών αποβλήτων
- 4.3. Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Άξονας 5: Διακυβέρνηση της ΟΧΕ

- 5.1 Ενίσχυση της ικανότητας των εταίρων στον σχεδιασμό, διαχείριση και υλοποίηση έργων & δράσεων της ΟΧΕ

3.1.2 Αντιστοίχιση των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής σε θεματικούς στόχους

Πίνακας 3.1. Άξονες στρατηγικής, θεματικοί στόχοι, συσχέτιση στο Πρόγραμμα Βόρειο Αιγαίο 2021-2027

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠεΠ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ 2021-2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1. Ενίσχυση της απασχόλησης, στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας	1.1. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας	<p>Στην περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ δίνονται σημαντικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε τομείς όπως, για παράδειγμα, α) ο τουρισμός και ιδίως οι ειδικές μορφές τουρισμού (οικοτουρισμός, καταδυτικός, αγροτουρισμός, κλπ), δεδομένου ότι η περιοχή διαθέτει σημαντικούς φυσικούς πόρους, υψηλής ποιότητας αγροτικά προϊόντα, ενδιαφέρον υποθαλάσσιο περιβάλλον (και όχι μόνο) β) ο αγροδιατροφικός κλάδος, στον οποίο προσφέρονται σημαντικές ευκαιρίες για τη δεύτερη μεταποίηση, πιστοποίηση, προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων και για τη συνεργασία με τουριστικές επιχειρήσεις. Με την ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ενδυναμώνεται η παραγωγική βάση και κατά συνέπεια η ελκυστικότητα των μικρών νησιών ως τόπων δημιουργίας και διαβίωσης.</p>	RSO 1.3	021

	<p>1.2. Ενίσχυση της απασχόλησης</p>	<p>Για την ενίσχυση της απασχόλησης θα επιχορηγηθεί η σύσταση επιχειρήσεων αλλά και η υποστήριξη της λειτουργίας τους, στη συνέχεια, έτσι ώστε να δημιουργηθούν σοβαρά κίνητρα για τους ανέργους που δεν διαθέτουν τα αναγκαία κεφάλαια και την απαιτούμενη τεχνογνωσία, αλλά ενδιαφέρονται να παραμείνουν στην περιοχή και να αναπτύξουν επιχειρηματική δραστηριότητα.</p> <p>Στην ίδια κατεύθυνση, η κάλυψη του μισθολογικού κόστους ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα, μπορεί να αποτελέσει για τις επιχειρήσεις κίνητρο για την πρόσληψή τους, εφόσον έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν εξειδικευμένο προσωπικό και να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους.</p>	ESO 4.1	134
	<p>1.3. Δημιουργία προϋποθέσεων για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την προσέλκυση νέων επενδύσεων</p>	<p>Το πρόβλημα της εποχικότητας του τουρισμού είναι ιδιαίτερα έντονο σε όλη την περιοχή. Από την άλλη πλευρά, όλα τα νησιά διαθέτουν σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (θερμαλιστικός, πεζοπορικός, αναρριχητικός, θρησκευτικός, καταδυτικός, οικολογικός). Η δημιουργία των αναγκαίων υποδομών, σε συνδυασμό με την κατάλληλη προβολή, θα συμβάλλει στην προσέλκυση τουριστών ειδικών ενδιαφερόντων και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.</p>	RSO 5.2	167
<p>2: Βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων - Ενίσχυση κοινωνικών υπηρεσιών</p>	<p>2.1. Ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες</p>	<p>Η γεωγραφική απομόνωση των μικρών νησιών της περιοχής ΟΧΕ έχει σοβαρές συνέπειες στη ζωή των κατοίκων: ανάγκες που σχετίζονται με την υγεία, την εκπαίδευση αλλά και την παιδεία και τον πολιτισμό δεν καλύπτονται σε τοπικό επίπεδο. Οπότε, είτε στερούνται τις αναγκαίες υπηρεσίες είτε, όταν είναι εφικτό, αναγκάζονται να μετακινηθούν προς τα μεγαλύτερα νησιά, επιβαρυνόμενοι με κόστος σε χρόνο και χρήμα.</p>	ESO 4.11	158

	2.2 Ενίσχυση των υγειονομικών υπηρεσιών προς τους πολίτες	Ιατρικοί και διαγνωστικοί έλεγχοι, που είναι αναγκαίοι κυρίως για παιδιά και άτομα γ' ηλικίας δεν πραγματοποιούνται σήμερα στα μικρά νησιά. Η προμήθεια του αναγκαίου φορητού εξοπλισμού, ωστόσο και η διενέργεια αυτών των εξετάσεων σε τοπικό επίπεδο θα βελτιώσει σημαντικά την ζωή των κατοίκων που είναι αναγκασμένοι για απλές προληπτικές εξετάσεις να ταξιδεύουν εκτός των νησιών τους.	ESO 4.5	130
3: Αναβάθμιση πολιτιστικών υποδομών και οικιστικού περιβάλλοντος	3.1. Ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών	Σε κάθε νησί της περιοχής υπάρχουν αξιόλογα μνημεία, κτίρια ή χώροι που συνδέονται με την ιστορία και τον πολιτισμό του κάθε νησιού. Αυτά συνθέτουν την ιδιαίτερη ταυτότητά του και μπορούν, αφού αποκατασταθούν και αναδειχθούν κατάλληλα, να αποτελέσουν μέρος του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος του κάθε νησιού ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, να προσελκύσουν αυτόνομα, το ενδιαφέρον τουριστών ειδικού ενδιαφέροντος (π.χ. καταδυτικός τουρισμός). Επιπλέον, η προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού των νησιών μέσω μουσείων ή συνεδριακών χώρων μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση της ελκυστικότητας τους για τους τουρίστες. Προϋπόθεση είναι η οργάνωση και λειτουργία τους με τρόπο που αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες και προσφέρει «εμπειρίες» στους επισκέπτες.	RSO 5.2	165 166
	3.2. Αισθητική & λειτουργική αναβάθμιση οικισμών	Τα παραλιακά μέτωπα, οι πλατείες, τα πάρκα αποτελούν χώρους συνάθροισης κατοίκων και τουριστών κι επομένως υποδοχείς κοινωνικών λειτουργιών, σημαντικών για τα μικρά νησιά. Οι αναπλάσεις στην κατεύθυνση της λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης των χώρων θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής κατοίκων και επισκεπτών.	RSO 5.2	168

	3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων	Η λειτουργία ορισμένων δημοσίων κτιρίων (λόγω κατασκευαστικών προδιαγραφών) οδηγεί σε ενεργειακή σπατάλη που, ιδίως για τα μικρά νησιά, τα οποία εξαρτώνται για τις ανάγκες τους, δημιουργεί περιβαλλοντικά και οικονομικά προβλήματα.	RSO 5.2	079
4: Βελτίωση & επέκταση των τεχνικών υποδομών	4.1. Αναβάθμιση, επέκταση των δικτύων υποδομής των οικισμών	Η ολοκλήρωση σύγχρονων οδικών δικτύων και δικτύων ύδρευσης είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των μόνιμων κατοίκων και συγχρόνως προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ για την διατήρηση της καλής εικόνας των νησιών στην τουριστική αγορά	RSO 5.2	067
	4.2. Διαχείριση υγρών αποβλήτων	Η λειτουργία μονάδων επεξεργασίας λυμάτων θα προστατεύσει το ξεχωριστό φυσικό περιβάλλον των νησιών, θα διασφαλίσει την αειφορία των πόρων τους και την ελκυστικότητά τους διαχρονικά	RSO 5.2	067
	4.3. Διαχείριση στερεών αποβλήτων	Σχεδόν στο σύνολο των νησιών απουσιάζουν προγράμματα διαλογής στην πηγή, δημιουργίας ξεχωριστών ρευμάτων και ανακύκλωσης οργανικών υλικών.	RSO 5.2	067
5. Διακυβέρνηση της ΟΧΕ	5.1. Ενίσχυση της ικανότητας των εταιρών στον σχεδιασμό,	Η εσωτερική οργάνωση και η στελέχωση των νησιωτικών Δήμων στην περιοχή παρέμβασης είναι ανεπαρκής για τη διοίκηση σύνθετων προγραμμάτων όπως η ΟΧΕ, αλλά και την	RSO 5.2	169

	διαχείριση και υλοποίηση έργων & δράσεων της ΟΧΕ	υλοποίηση μεμονωμένων τεχνικών έργων ή δράσεων, στο εύρος των προτεινόμενων στο πλαίσιο της ΟΧΕ.		
--	--	--	--	--

3.2 ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΒΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.2.1 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

3.2.1.1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα οι οριζόντιες εθνικές πολιτικές των προηγούμενων περιόδων, δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση των ειδικών προβλημάτων & των προοπτικών της νησιωτικής Περιφέρειας. Η ιδιαιτερότητα αυτή της νησιωτικότητας βρίσκεται στο επίκεντρο ενδιαφέροντος του Προγράμματος. Η στρατηγική του έχει ως στόχο την ενδυνάμωση της «τοπικότητας» για την ενδυνάμωση της οικονομικής & κοινωνικής συνοχής.

Η στόχευση αυτή εξυπηρετείται από τη διάθεση πολύ σημαντικών πόρων (>25%) σε χωρικές στρατηγικές (ΟΧΕ, ΒΑΑ & ΤΑΠΤΟΚ), διασφαλίζοντας και εστιάζοντας πόρους σε περιοχές της Περιφέρειας με εδαφικές ιδιαιτερότητες. Είναι χαρακτηριστικό της στόχευσης αυτής ότι οι πόροι για τα μικρά νησιά αποτελούν το 21.5% των πόρων του ΕΤΠΑ. Μάλιστα η ιδιαίτερη αυτή προσοχή/εστίαση(;) , όχι μόνο για τα μικρά νησιά, συνοδεύεται και από τη δημιουργία μηχανισμών για την τεχνική βοήθεια & διοικητική στήριξη του εγχειρήματος.

3.2.1.2 Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) 2023-27

Το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο (ΚΓΠ) για την Ελλάδα αποτελεί τη βασική πολιτική για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της Χώρας. Επιχειρεί τη στροφή σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο για την Ελληνική Γεωργία αλλά και το σύνολο του αγροδιατροφικού τομέα της Χώρας. Σημαντικός στόχος του είναι τη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, με έμφαση στην ηλικιακή αναζωογόνησή τους με την προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Η βιώσιμη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου περιλαμβάνεται στον Ειδικό Στόχο 8: «Προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της κυκλικής βιοοικονομίας και της αειφόρου δασοκομίας». Ειδικότερα, με την παρέμβαση αυτή (Leader) επιδιώκεται η αντιμετώπιση της αναπτυξιακής υστέρησης των αγροτικών περιοχών της χώρας και της μείωσης των διαφορών στο επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Ειδικότερα για τις αγροτικές περιοχές συσχετίζεται η υστέρηση του αναπτυξιακού επιπέδου με τη δημογραφική γήρανση που επιτείνεται από την διαρροή των νέων προς τις αστικές περιοχές λόγω απουσίας ευκαιριών απασχόλησης, φτώχειας, δυσκολία πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης κλπ.

3.2.1.3 Πρόγραμμα Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας 2021-2027

Το πρόγραμμα έχει τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Προώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδροβίων βιολογικών πόρων
- Προώθηση δραστηριοτήτων βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμβάλλοντας έτσι στην επισιτιστική ασφάλεια της Ένωσης
- Προώθηση μιας βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας σε παράκτιες, νησιωτικές και εσωτερικές περιοχές και προαγωγή της ανάπτυξης των κοινοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- Ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών και καθιέρωση ασφαλών, προστατευόμενων, καθαρών θαλασσών και ωκεανών που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση

Ειδικότερα προβλέπεται η χρηματοδότηση τοπικών Προγραμμάτων leader για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις.

Δημόσιες επενδύσεις:

- Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ανάγκες, προωθούν την ένταξη και ωφελούν την τοπική κοινωνία.
- Εισαγωγή καινοτομίας, ορθών πρακτικών ή/και υλοποίηση επενδύσεων για την αξιοποίηση και ανάδειξη του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος.
- Παρεμβάσεις και έργα για την αύξηση της ελκυστικότητας και της προσβασιμότητας των περιοχών, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, την βελτίωση της καθημερινότητας μέσω χρήσης ΤΠΕ, της ανάπτυξης του επιπέδου υγείας και εκπαίδευσης, κλπ.
- Δράσεις για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας των δύο φύλων, της άρσης των αποκλεισμών και της παροχής ίσων ευκαιριών.
- Παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ανακύκλωση, ενεργειακή αποδοτικότητα, χρήση ΑΠΕ) και της βιοποικιλότητας στις παράκτιες περιοχές.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων που συνδέονται με το Natura 2000.

Ιδιωτικές επενδύσεις:

- Δράσεις ενίσχυσης της μικρής παράκτιας αλιείας
- Υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, με έμφαση στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ανάγκες, προωθούν την ένταξη και ωφελούν την τοπική κοινωνία.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων (εκπαίδευση, κατάρτιση) σε επιλεγμένες δραστηριότητες κομβικές για τις περιοχές παρέμβασης.
- Εισαγωγή καινοτομίας, ορθών πρακτικών ή/και υλοποίηση επενδύσεων για την αξιοποίηση και ανάδειξη του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος.
- Δράσεις για την στήριξη της τοπικής απασχόλησης (επιχορηγήσεις επιχειρηματικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, απασχόλησης νέων και ανέργων, προγράμματα δεύτερης επιχειρηματικής ευκαιρίας, κλπ.).

- Στήριξη της δημιουργίας διακλαδικών δικτύων και συνεργειών (αλιεία, εμπορία, εστίαση/ τουρισμός) για την ανάπτυξη και διάθεση πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων (τοπικά συστήματα τροφίμων).
- Παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ανακύκλωση, ενεργειακή αποδοτικότητα, χρήση ΑΠΕ) και της βιοποικιλότητας της παράκτιες περιοχές.
- Ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της τοπικής γαλάζιας οικονομίας, για παράδειγμα στον τουρισμό (αλιευτικός, βιωματικός, καταδυτικός, κλπ), τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες και τις πολιτιστικές θαλάσσιες δραστηριότητες.
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης και της παραγωγής νέων προϊόντων ή απόδοσης προστιθέμενης αξίας σε ήδη υπάρχοντα και προώθηση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
- Αξιοποίηση περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων περιοχών σημαντικής περιβαλλοντικής αξίας πχ λιμνοθάλασσες με τη μορφή οικο-αλιευτικών δραστηριοτήτων (ειδικές μορφές τουρισμού).
- Ανάπτυξη ικανοτήτων (εκπαίδευση, κατάρτιση, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών) για επιλεγμένες δραστηριότητες, διαφορετικές ή συμπληρωματικές με αυτές που ήδη ασκούν οι δυνητικά ωφελούμενοι.
- Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της οικοτεχνίας, με έμφαση στην ενθάρρυνση της ενεργής συμμετοχής των γυναικών και ειδικών ομάδων.

Αν και συνολικά μικρού προϋπολογισμού, οι παρεμβάσεις του Leader Αλιείας έχουν ιδιαίτερη αξία, λόγω της εστίασης και της καλύτερης ανταπόκρισης στις ανάγκες των νησιωτικών και παράκτιων περιοχών.

3.2.2 Στρατηγικές και πολιτικές

3.2.2.1 Στρατηγικό πλαίσιο για την “έξυπνη εξειδίκευση” στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 (RIS3, 2015)

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Έξυπνη Εξειδίκευση προκειμένου να καταστεί ανταγωνιστική η οικονομία της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, με βάση την έξυπνη αξιοποίηση των τοπικών παραγωγικών συστημάτων επιλέγεται να δοθεί έμφαση:

- στον τομέα Τουρισμού-Πολιτισμού
- στον Αγροδιατροφικό τομέα
- στον τομέα της e-οικονομίας

Περιοχές παρέμβασης που αντιστοιχούν στους ως άνω τομείς είναι οι εξής:

A) Τουρισμός - Πολιτισμός

- Θεματικός τουρισμός: καινοτόμα τουριστικά προϊόντα με αυξανόμενη διεθνή ζήτηση που παρέχουν τη δυνατότητα αξιοποίησης των φυσικών πόρων (δημιουργία αλυσίδων αξίας) και της τοπικής κουλτούρας και παράδοσης, ικανά να αυξήσουν την τουριστική περίοδο αλλά και να δράσουν συνδυαστικά με το υπάρχον παραδοσιακό Sun & Beach προϊόν

- Ψηφιοποίηση τουρισμού: έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού τουρισμού
- Πράσινες τουριστικές υποδομές και δεξιότητες εργατικού δυναμικού
- Ψηφιοποίηση πολιτισμού: έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, για την ανάδειξη, προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού πολιτισμού με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Τουρισμού

Β) Αγροδιατροφικός τομέας (Αγροτική Παραγωγή και Μεταποίηση)

- Σύνδεση αγροδιατροφής με τουρισμό
- Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων - κυκλική οικονομία
- Ποιότητα τροφίμων

Γ) e- οικονομία

- Τεχνολογίες διαχείρισης δεδομένων και πληροφοριών

Οι προτεραιότητες που εξειδικεύουν τις περιοχές παρέμβασης στον τομέα του Τουρισμού- Πολιτισμού αναφέρονται σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ανάπτυξη σχετικών εφαρμογών και υπηρεσιών, εκσυγχρονισμό των καταλυμάτων κ.ά. Αντίστοιχα, οι προτεραιότητες της Αγροδιατροφικής αλυσίδας σχετίζονται με τη δημιουργία επισκέψιμων χώρων και χώρων γευσιγνωσίας, συστήματα πράσινης παραγωγής, βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των τοπικών επιχειρήσεων, τυποποίηση, πιστοποίηση και σήμανση αγροδιατροφικών προϊόντων κ.ά. Τέλος, στον τομέα της e-οικονομίας προτεραιότητα αποτελεί η υιοθέτηση τεχνολογιών μη επανδρωμένων εναέριων οχημάτων (drones) για χρήση σε διαδικασίες ανίχνευσης και αποτύπωσης δεδομένων για την διευκόλυνση λήψης αποφάσεων.

3.2.2.2 Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Βορείου Αιγαίου

Με την Απόφαση Αριθμ. ΥΠΕΝ/Δ ΧΩΡΣ/28990/358 (ΦΕΚ 181Δ'/16.04.2019), εγκρίθηκε το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, το οποίο αναθεωρεί και αντικαθιστά το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κύριες κατευθύνσεις για τα νησιά της περιοχής αναφοράς:

Ως στόχοι του ΠΧΠ της Περιφέρειας τίθενται οι:

- Αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως «σταυροδρόμι» θαλάσσιων μεταφορών, που αναπτύσσονται κατά μήκος πολλαπλών αξόνων διακίνησης επιβατών και εμπορευμάτων, οι οποίοι διατρέχουν το Αιγαίο Πέλαγος, ενίσχυση της διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής συνοχής.
- Ισορροπη ανάπτυξη της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας με έμφαση στην παράλληλη ανάπτυξη και την αλληλοϋποστήριξη του πρωτογενούς τομέα (αλιεία, γεωργία, κτηνοτροφία), του τουρισμού και της παραγωγής «πράσινης» ενέργειας.
- Προστασία και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των νησιών, συμπεριλαμβανομένου του Τοπίου, που αποτελούν τον πλέον πολύτιμο αναπτυξιακό πόρο της Περιφέρειας, τον πυρήνα της κοινωνικής και πολιτιστικής της ταυτότητας και το συνδεδετικό ιστό για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

- Διάρθρωση και οργάνωση του οικιστικού δικτύου ώστε να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης και να διασφαλιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων. Η αξιοποίηση των αστικών κέντρων της Περιφέρειας ως αναπτυξιακών πόλων και η δημιουργία του κατάλληλου επιχειρηματικού κλίματος, σε κρίσιμους αναπτυξιακά τομείς (έρευνα, τεχνολογία, καινοτομία) αναμένεται να βελτιώσει την συνολική αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας.
- Προώθηση της κοινωνικής συνοχής, ενίσχυση των κοινωνικών, διοικητικών και τεχνικών υποδομών και καταπολέμηση της φτώχειας. Στόχος είναι τόσο η καταπολέμηση όσο και η πρόληψη των φαινομένων της φτώχειας, που έχουν προκύψει εξαιτίας της οικονομικής κρίσης καθώς και της απομόνωσης των μικρών νησιών και των εσωτερικών ζωνών στα μεγαλύτερα νησιά.
- Χωρική ρύθμιση του θαλάσσιου χώρου, ο οποίος περιβάλλει τα νησιά της Περιφέρειας, με σκοπό την αξιοποίηση και ανάδειξή του σε παραγωγικό πόρο (αλιεία, πράσινη ενέργεια, τουρισμός), μεταφορικό δίαυλο και πολιτιστικό πόρο (ενάλιες αρχαιότητες, πεδίο ανάπτυξης αθλημάτων και αγώνων, κ.λπ.).

3.2.2.3 Η Πρωτοβουλία «Greco Islands»

Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία απευθύνεται στα ελληνικά νησιά, με κύριες στοχεύσεις την ενεργειακή απεξάρτησή τους από την ενδοχώρα και τα ορυκτά καύσιμα. Στηρίζεται στους εξής πυλώνες:

- Ενεργειακή μετάβαση – Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, με στόχο (για το 2025) την κατανάλωση ενέργειας 70-100% στα διασυνδεδεμένα νησιά και 60-80% στα μη διασυνδεδεμένα
- Ενεργειακή μετάβαση – Κατανάλωση ενέργειας, με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας 15%-30% (βάσει ομάδας νησιών, με το κάτω άκρο/χαμηλό ποσοστό; να αφορά τα μεγάλα νησιά) ή >50% των κτιρίων (ιδιωτικά και δημόσια) να επιτύχουν κατ' ελάχιστον ενεργειακή κατάταξη «B»
- Ενεργειακή μετάβαση – Μεταφορές εντός του νησιού & από και προς το νησί, με στόχο την αντικατάσταση του 6-15% του συνολικού στόλου με οχήματα μηδενικών ρύπων, στα μικρότερα νησιά, τον εξηλεκτρισμό του στόλου δημοσίων φορέων, ΜΜΜ κατά >50% και του στόλου ενοικιαζόμενων, ταξί κατά >20% και την αξιοποίηση άλλων σχετικών χρηματοδοτήσεων για την ηλεκτροδότηση των ελλιμενισμένων πλοίων (cold ironing)
- Βιώσιμη διαχείριση πόρων, με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων –περιλαμβανομένων των αφαλατώσεων- και την ενημέρωση του πληθυσμού
- Προστασία περιβάλλοντος, με στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας και των περιοχών Natura και την καταγραφή των περιοχών σημαντικής περιβαλλοντικής και πολιτισμικής αξίας (πχ βραχώδεις σχηματισμοί, οικισμοί παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, αρχαιολογικοί χώροι)

Η πρωτοβουλία θα χρηματοδοτηθεί με 57,7 εκ. € από το Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» και 100 εκ. € από το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή». Τους πόρους θα διαχειριστούν οι οικείες Ειδικές Υπηρεσίες. Ωστόσο η υλοποίηση της Πρωτοβουλίας καθυστερεί καθώς δεν έχουν εγκριθεί ακόμη τα κριτήρια για την επιλεξιμότητα των νησιών, κάτι που αναμένεται ως το τέλος του 2023.

3.2.2.4 Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Βορείου Αιγαίου

Η τελευταία αναθεώρηση - επικαιροποίηση του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Βορείου Αιγαίου εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 120/2016 (ορθή επανάληψη 13.1.2017, ΑΔΑ: 7ΞΕΞ7ΛΩ-ΧΔ1) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Βορείου Αιγαίου. Η ισχύς της απόφασης κυρώθηκε με την 4533/261/2017 (ΦΕΚ Β 321).

Η επικαιροποίηση του ΠΕΣΔΑ της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου βρίσκεται σε εξέλιξη βάσει του νέου ΕΣΔΑ (ΠΥΣ 39/2020, ΦΕΚ Α' 185) εξειδικεύοντας τον εθνικό σχεδιασμό σε επίπεδο Περιφέρειας με τα κατάλληλα μέτρα που προωθούν ιεραρχικά και συνδυασμένα:

- την πρόληψη,
- την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση,
- την ανακύκλωση,
- την ανάκτηση, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης ενέργειας, και
- τη διάθεση.

Για την υλοποίηση του ΠΕΣΔΑ Βορείου Αιγαίου, όσον αφορά τους Δήμους που εντάσσονται στην ΟΧΕ Μικρών Νησιών, κρίνεται απαραίτητη η κατασκευή ή προμήθεια των ακόλουθων υποδομών:

Δήμος	Είδος υποδομής	Πλήθος	Ενδεικτική δυναμικότητα	Εκτιμώμενο κόστος κατασκευής
Αγίου Ευστρατίου	Μηχανικός κομποστοποιητής	1	-	85χιλ€
Ικαρίας	ΜΕΒΑ	1	750 τόνοι/έτος	600χιλ€
	ΣΜΑ	1	1.500 τόνοι/έτος	-
	Πράσινο σημείο	1	-	-
	ΚΔΕΥ (Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών) (τουλάχιστον 1)	>1	-	-
Οινουσσών	Μηχανικός κομποστοποιητής	1	-	85χιλ€
Φούρνων Κορσεών	Μηχανικός κομποστοποιητής	1	-	85χιλ€
Ψαρών	Μηχανικός κομποστοποιητής	1	-	85χιλ€

Όπως προβλέπεται, τα υπολειμματικά σύμμεικτα Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ), τα υπολείμματα των Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ), υπολείμματα χωριστών ρευμάτων και ανακυκλώσιμα από τους Δήμους Αγ. Ευστρατίου και Λήμνου οδηγούνται, μέσω θαλάσσιων μεταφορών στη Μονάδα Ανακύκλωσης και Ανάκτησης (ΜΑΑ) Λέσβου, ενώ τα υπολειμματικά σύμμεικτα ΑΣΑ, τα υπολείμματα των ΜΕΒΑ, τα υπολείμματα χωριστών ρευμάτων και ανακυκλώσιμα από τους Δήμους Ικαρίας και Φούρνων Κορσεών οδηγούνται μέσω θαλάσσιων μεταφορών στη ΜΑΑ Σάμου. Τα υπολειμματικά σύμμεικτα ΑΣΑ, τα υπολείμματα των ΜΕΒΑ, υπολείμματα χωριστών ρευμάτων και ανακυκλώσιμα από τους Δήμους Οινουσσών και Ψαρών οδηγούνται στη ΜΑΑ Χίου.

3.2.2.5 Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)

Σύμφωνα με το Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή Βορείου Αιγαίου, στην περιφέρεια αναμένεται:

- αύξηση της μέσης θερμοκρασίας
- περαιτέρω μείωση των τιμών βροχόπτωσης
- αύξηση των ημερών με έντονη δυσφορία για τον πληθυσμό, και
- εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως ο υψηλός κίνδυνος για εκδήλωση πυρκαγιών.

Βάσει των μεταβολών αυτών, αναλύεται η τρωτότητα της Περιφέρειας σε τομείς υψηλής σημαντικότητας, όπως:

- γεωργία,
- τουρισμός,
- υδατικά συστήματα,
- δασικά οικοσυστήματα και βιοποικιλότητα,
- αλιεία,
- ανθρώπινη υγεία,
- ενέργεια,
- δομημένο περιβάλλον,
- μεταφορές,
- πολιτιστικής κληρονομιάς, και
- εξορυκτική βιομηχανία.

Σύμφωνα με την τρωτότητα που παρουσιάζει καθένας από αυτούς τους τομείς, προτείνονται μέτρα για την προσαρμογή τους στη μεταβολή των κλιματικών παραμέτρων.

Στην περιφέρεια ως ιδιαίτερα τρωτοί εμφανίζονται:

α) ο τομέας *υδατικών συστημάτων*, για τον οποίο προτείνονται μεταξύ άλλων, σύνταξη/ επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων ύδρευσης (Masterplan), καταγραφή απωλειών και εγκατάσταση συστημάτων τηλεελέγχου για έλεγχο διαρροών, και έργα ενίσχυσης δυναμικότητας δικτύων ύδρευσης, και

β) ο τομέας *δασικών οικοσυστημάτων*, με ενδεικτικά μέτρα, τη στήριξη για την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, τη στήριξη για την πρόληψη ζημιών σε δάση από εκδήλωση επιδημιών εντόμων και παθογόνων οργανισμών, και ενίσχυση της αναγέννησης με σπορά ή φύτευση.

3.2.2.6 Κατευθύνσεις της χωροταξικής πολιτικής²

3.2.2.6.1 Εθνική χωροταξική πολιτική για τον θαλάσσιο χώρο

Ως απάντηση στις ισχυρές πιέσεις που ασκούνται στο νησιωτικό χώρο προτείνονται γενικές και ειδικές κατευθύνσεις. Παρακάτω αναφέρονται όσες εξ' αυτών αφορούν στην περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ:

² Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/03.07.2008)

Γενικά, προωθείται:

- η ενίσχυση της συνοχής, προσβασιμότητας και επικοινωνίας των απομακρυσμένων παράκτιων περιοχών, με ιδιαίτερη έμφαση στο νησιωτικό χώρο του Αιγαίου,
- η εξασφάλιση δυνατοτήτων απασχόλησης, υπηρεσιών και ικανοποιητικών συγκοινωνιών και συνδέσεων με τα αστικά κέντρα,
- η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, τόσο του θαλάσσιου όσο και του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης και στήριξη εναλλακτικών και ήπιων μορφών ανάπτυξης,
- η αποφυγή χωροθέτησης, κοντά στην παραλία, εγκαταστάσεων που δεν απαιτούν γειτνίαση με τη θάλασσα, καθώς και αποφυγή εγκαταστάσεων πολύ μεγάλης κλίμακας, και
- η πρόβλεψη μέτρων προστασίας των παράκτιων περιοχών από ενδεχόμενες δυσμενείς συνέπειες λόγω κλιματικής αλλαγής, όπως π.χ. η άνοδος της στάθμης της θάλασσας.

Ειδικότερα, επιδιώκεται:

- η ανάπτυξη βασικών υποδομών στους τομείς της υγείας, της διοίκησης και της κοινωνίας της πληροφορίας, με επέκταση και σε λειτουργίες τηλεϊατρικής και τηλεργασίας,
- η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ιδιαίτερα στον ορεινό νησιωτικό χώρο,
- η αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών και η καθιέρωση υψηλότερων προδιαγραφών για τις νεότερες,
- η διαχείριση των προστατευόμενων φυσικών περιοχών και η αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων (όπως των μικρών υγροτόπων του Αιγαίου),
- η ανάδειξη και η προστασία του ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου,
- η βιώσιμη πολεοδομική οργάνωση των παραθεριστικών οικισμών,
- η διαφύλαξη των τοπικών χαρακτηριστικών και του "τοπικού χρώματος" με προτεραιότητα στην ανάπλαση των παλαιών οικισμών που βρίσκονται πλησίον των ακτών, και
- η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων.

3.2.2.6.2 Η πολιτική για τις παραμεθόριες περιοχές

Η πολιτική για τις παραμεθόριες περιοχές, που αφορά στην περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Ενίσχυση των αναπτυξιακών ευκαιριών και της πολιτιστικής ταυτότητας, αντιμετώπιση της δημογραφικής αποψίλωσης και εξασφάλιση μεγαλύτερης επικοινωνίας και συνοχής με την υπόλοιπη χώρα
- Ενθάρρυνση των επιχειρηματικών συνεργασιών, και
- Κατασκευή των αναγκαίων συγκοινωνιακών υποδομών.

3.2.3 Συνέργειες της ΟΧΕ με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και προγράμματα

ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΞΗ / ΕΡΓΟ	ΠεΠ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΦΕΡ. ΧΩΡΟΤΑΞ. ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΓΡΑΜ ΑΛΙΕΙΑΣ- ΥΔΑΤΟΚ- ΘΑΛΑΣ.	ΣΤΡΑΤΗΓ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚ. ΠΟΛΙΤΙΚ	ΠΕΣΔΑ	Π.Σ. ΚΛΙΜΑΤΙΚ ΑΛΛΑΓΗΣ	GRECO ISLANDS	Σ.Σ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥ ΣΗΣ	ΕΘΝ.ΧΩΡ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
1.1.1. Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων- αγροτική παραγ.	1.iii	✓	✓	✓				✓	✓
1.1.2. Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων-τουρισμός, πολιτ.	1.iii	✓	✓					✓	✓
1.2.1. Ενίσχυση ανέργων νέων ή/και μακροχρόνια ανέργων, συμπεριλαμβανομένου και του mentoring για ίδρυση και αρχική λειτουργία επιχειρήσεων	4.i							✓	
1.3.1.1. Κατασκευή καταδυτικού πάρκου στη θέση "Λεμονόπετρες" του Δήμου Φούρνων Κορσεών	5.ii	✓						✓	✓
1.3.1.2. Κατασκευή δύο (2) Επισκέψιμων Ενάλιων Αρχαιολογικών Χώρων	5.ii	✓						✓	✓

ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΞΗ / ΕΡΓΟ	ΠεΠ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΦΕΡ. ΧΩΡΟΤΑΞ. ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΓΡΑΜ ΑΛΙΕΙΑΣ- ΥΔΑΤΟΚ- ΘΑΛΑΣ.	ΣΤΡΑΤΗΓ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚ. ΠΟΛΙΤΙΚ	ΠΕΣΔΑ	Π.Σ. ΚΛΙΜΑΤΙΚ ΑΛΛΑΓΗΣ	GRECO ISLANDS	Σ.Σ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥ ΣΗΣ	ΕΘΝ.ΧΩΡ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
(Ε.Ε.Α.Χ.) στις θέσεις «Άσπρος Κάβος» και «Βαθύλακας Θύμαινας» του Δήμου Φούρνων Κορσεών									
1.3.1.3. Επέκταση - ανακαίνιση δημοτικού κτιρίου υδροθεραπείας "Απόλλων" στη Δ.Κ. Θέρμων Δήμου Ικαρίας	5.ii	✓						✓	✓
2.1.1.1. Δημιουργία & λειτουργία κοινωνικών δομών	4.v	✓							
2.2.1.1. Δράσεις τηλεϊατρικής μικρής κλίμακας τοπικής κυρίως ή/και περιφερειακής εμβέλειας	4.v							✓	
3.1.1.1. Ανέγερση συνεδριακού κέντρου στον Δήμο Οινουσσών	5.ii	✓							
3.1.1.2. Υβριδικό Μουσείο - Ψηφιακό Ταξίδι στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της Ηρωικής Νήσου Ψαρών	5.ii							✓	
3.1.1.3. Προστασία και ανάδειξη μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς	5.ii								

ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΞΗ / ΕΡΓΟ	ΠεΠ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΦΕΡ. ΧΩΡΟΤΑΞ. ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΓΡΑΜ ΑΛΙΕΙΑΣ- ΥΔΑΤΟΚ- ΘΑΛΑΣ.	ΣΤΡΑΤΗΓ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚ. ΠΟΛΙΤΙΚ	ΠΕΣΔΑ	Π.Σ. ΚΛΙΜΑΤΙΚ ΑΛΛΑΓΗΣ	GRECO ISLANDS	Σ.Σ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥ ΣΗΣ	ΕΘΝ.ΧΩΡ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
3.2.1.1. Αναβάθμιση παραλιακού μετώπου οικισμού Αγίου Ευστρατίου	5.ii	✓	✓						
3.2.1.2. Πεζογέφυρα και ανάπλαση περιβάλλοντος αυτής χώρου Αγ. Ευστρατίου	5.ii	✓							
3.2.1.3. Ολοκληρωμένο σχέδιο για την ανάπλαση του οικισμού Αγίου Ευστρατίου	5.ii	✓							
3.2.1.4. Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων οικισμού Θέρμων Δήμου Ικαρίας	5.ii							✓	
3.2.1.5. Ανάπλαση Κοινόχρηστων χώρων Δήμου Οινουσσών	5.ii	✓							
3.2.1.6. Ανάπλαση Παραλιακού Μετώπου Ψαρών	5.ii	✓	✓			✓			✓
3.2.1.7. Ανάπλαση - Εξωραϊσμός "Κήπου Κανάρη" και περιβάλλοντα χώρου	5.ii	✓							
3.2.2.1. Αποκατάσταση παραλιακού πρανούς Νήσου Θύμαινας	5.ii	✓	✓			✓			✓

ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΞΗ / ΕΡΓΟ	ΠεΠ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΦΕΡ. ΧΩΡΟΤΑΞ. ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΓΡΑΜ ΑΛΙΕΙΑΣ- ΥΔΑΤΟΚ- ΘΑΛΑΣ.	ΣΤΡΑΤΗΓ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚ. ΠΟΛΙΤΙΚ	ΠΕΣΔΑ	Π.Σ. ΚΛΙΜΑΤΙΚ ΑΛΛΑΓΗΣ	GRECO ISLANDS	Σ.Σ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥ ΣΗΣ	ΕΘΝ.ΧΩΡ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
3.3.1.1. Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοτικών και Σχολικών Κτηρίων Ψαρών	5.ii	✓				✓	✓		
4.1.1.1. Περιφερειακή οδός του οικισμού Ευδήλου Ικαρίας	5.ii	✓							
4.1.2.1. Επέκταση, αντικατάσταση υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης και κατασκευή νέας δεξαμενής ύδρευσης στη θέση «Προφήτη Ηλία» Οινουσσών	5.ii	✓				✓	✓		
4.2.1.1. Μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση λυμάτων οικισμού Καραβοστάμου Ικαρίας	5.ii	✓				✓			
4.2.1.2. Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Νήσου Φούρνων	5.ii	✓				✓	✓		
4.2.1.3. Εγκατάσταση Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Νήσου Θύμαινας	5.ii	✓				✓	✓		
4.3.1.1. Κατασκευή μικρού πράσινου σημείου Δήμου Ικαρίας	5.ii	✓			✓	✓			
4.3.1.2. Συλλογή & επεξεργασία οργανικών αποβλήτων &	5.ii	✓			✓	✓	✓		

ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΞΗ / ΕΡΓΟ	ΠεΠ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΦΕΡ. ΧΩΡΟΤΑΞ. ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΓΡΑΜ ΑΛΙΕΙΑΣ- ΥΔΑΤΟΚ- ΘΑΛΑΣ.	ΣΤΡΑΤΗΓ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚ. ΠΟΛΙΤΙΚ	ΠΕΣΔΑ	Π.Σ. ΚΛΙΜΑΤΙΚ ΑΛΛΑΓΗΣ	GRECO ISLANDS	Σ.Σ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥ ΣΗΣ	ΕΘΝ.ΧΩΡ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης στον Δ. Οινουσσών									
4.3.1.3. Κατασκευή μικρού πράσινου σημείου Δήμου Φούρνων - Κορσεών	5.ii	✓			✓	✓	✓		
4.3.2.1. Ολοκληρωμένη Διαχείριση στερεών αποβλήτων Δήμου Αγίου Ευστρατίου	5.ii	✓			✓	✓	✓		
4.3.2.2. Ολοκληρωμένη Διαχείριση στερεών αποβλήτων Δήμου Ηρωικής Νήσου Ψαρών	5.ii	✓			✓	✓	✓		
5.1.1.1 Υποστήριξη των Δήμων- εταίρων στη διακυβέρνηση της ΟΧΕ & στην υλοποίηση των έργων	5.ii	✓							

4 ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΟΧΕ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ/ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Ο Πίνακας, ο οποίος εξειδικεύει τις προτεραιότητες στρατηγικής και τους θεματικούς στόχους σε παρεμβάσεις και δράσεις περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' (Βλ. Πίνακα Β1).

4.1.1 Τεχνικά Δελτία Πράξεων / Έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας

Τα Τεχνικά Δελτία Δράσεων και Έργων, ομαδοποιημένα κατά Άξονα Προτεραιότητας της Στρατηγικής, περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Α'.

4.2 ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ/ΕΡΓΩΝ

Ο χρονοπρογραμματισμός υλοποίησης των προβλεπόμενων πράξεων/έργων ανά Άξονα και Ειδικό Στόχο της Στρατηγικής περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' (Βλ. Πίνακα Β2).

5 ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

5.1 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΧΕ

Τα προτεινόμενα Πεδία Παρέμβασης στα οποία αντιστοιχούνται οι προτεινόμενες Δράσεις και Έργα περιλαμβάνονται στον Πίνακα Β6 του Παραστήματος Β΄.

5.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Ο χρηματοδοτικός πίνακας της προτεινόμενης στρατηγικής περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β΄ (Βλ. Πίνακα Β3). Η στοχοθεσία του σχεδίου στρατηγικής αποτυπώνεται, επίσης στο Παράρτημα Β΄ της Πρότασης (Βλ. Πίνακα Β4).

Στον Πίνακα Β5 του Παραστήματος Β΄ παρουσιάζονται τα έργα Β΄ προτεραιότητας, τα οποία, αν και είναι επιλέξιμα στο Πρόγραμμα, δεν διαθέτουν την κατάλληλη ωριμότητα για την ένταξή τους στην ΟΧΕ, κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο (Ιούλιος 2023). Πρόκειται για έργα για τα οποία θα αναληφθούν ενέργειες ωρίμανσής τους, προκειμένου να εξεταστεί η δυνατότητα ένταξής τους στην ΟΧΕ ή σε άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα σε μεταγενέστερο χρόνο.

Η ΟΧΕ για τα μικρά νησιά δεν μπορεί να καλύψει το σύνολο των αναγκών που έχουν εντοπιστεί κατά την ανάλυση της περιοχής παρέμβασης και αναδείχθηκαν από τη SWOT (Υποκεφάλαιο 2.3). Η ΟΧΕ λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα άλλα διαθέσιμα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Το ευρύτερο περιβάλλον των προτεινόμενων έργων που υλοποιούνται ή ολοκληρώθηκαν ή δεν περιλαμβάνονται στον Πίνακα έργων Β΄ προτεραιότητας παρουσιάζονται στον Πίνακα Β7, στο Παράστημα Β΄.

6 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

6.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

6.1.1 Περιγραφή Χωρικής Αρχής

α. Σύσταση Εταιρικού Σχήματος:

Το εταιρικό σχήμα αποτελείται από:

- την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- τον Δήμο Ικαρίας
- τον Δήμο Ηρωϊκής Νήσου Ψαρών
- τον Δήμο Οινουσσών
- τον Δήμο Φούρνων Κορσεών
- τον Δήμο Αγίου Ευστρατίου

β. Αρμοδιότητες

Η χωρική αρχή είναι υπεύθυνη έναντι της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης για κάθε θέμα που αφορά στην υλοποίηση, την παρακολούθηση, την αναθεώρηση και αξιολόγηση της ΟΧΕ. Αποτελείται από το σύνολο των εταίρων-ΟΤΑ, σύμφωνα με το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης και εκπροσωπείται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Διακυβέρνησης.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι:

- Η υποβολή του Σχεδίου ΟΧΕ 2021-27 στην ΕΥΔ του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο»
- Η αναθεώρηση της ΟΧΕ κατά τη διάρκεια υλοποίησής της, εφόσον απαιτείται
- Η περαιτέρω εξειδίκευση της ΟΧΕ
- Η συνεργασία με την ΕΥΔ για τον Προγραμματισμό των προσκλήσεων και τον προσδιορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης
- Η επιλογή των προς ένταξη πράξεων και η διατύπωση εισήγησης προς την ΕΥΔ
- Η παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης της ΟΧΕ και η διατύπωση προτάσεων αναθεώρησης
- Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση της ΟΧΕ, ως προς την επίτευξη των στόχων της ως χωρικής στρατηγικής
- Η εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα των συμβαλλομένων κάθε αναγκαίου μέτρου ή ενέργειας για την υλοποίηση του Συμφώνου και την επίλυση κάθε διαφοράς μεταξύ των συμβαλλομένων, που προκύπτει σχετικά με την ερμηνεία των όρων του παρόντος Συμφώνου και τον τρόπο εφαρμογής του.
- Η επίβλεψη και παραλαβή του έργου της Ομάδας Έργου

γ. Διοίκηση:

Η διοίκηση, παρακολούθηση και λειτουργία της Χωρικής Αρχής ασκείται από την Επιτροπή Διακυβέρνησης, η οποία αποτελείται από έναν (1) εκπρόσωπο των εταιρών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται μεταξύ των μελών της με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της. Η θητεία του Προέδρου έχει διάρκεια ενός έτους. Η Επιτροπή Διακυβέρνησης συγκαλείται την πρώτη φορά από τον εκπρόσωπο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διακυβέρνησης, έχει την ευθύνη σύγκλησης και εκπροσώπησης της Χωρικής Αρχής. Ειδικότερα:

1. Η σύγκληση των συνεδριάσεων της στις οποίες προεδρεύει. Με την Πρόσκληση που απευθύνει στα μέλη επτά (7) ημέρες πριν από την ημερομηνία της συνεδρίασης, καθορίζει την ημερήσια διάταξη, τον τόπο και τον τρόπο της συνεδρίασης.
2. Η υπογραφή των πρακτικών, των αποφάσεων και των συμπερασμάτων των συνεδριάσεων της.
3. Ο συντονισμός του συνολικού έργου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.
4. Η συμμετοχή στις συνεδριάσεις του Δικτύου ΟΧΕ και η διάχυση της ενημέρωσης.

6.1.2 Ομάδα Έργου Σύνθεση αντικείμενο και στελέχωση της ομάδας έργου:

Η Ομάδα έργου, που συγκροτήθηκε με βάση την από 10-8-2023, συνεδρίαση της Χωρικής Αρχής (πρακτικό 2/10.8.2023), αποτελείται από τους κάτωθι:

Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα	Ιδιότητα / εκπροσώπηση
Κοσμάς Σιδηρόπουλος	Οικονομολόγος	Επιστημονικός συνεργάτης της ΕΕΤΑΑ
Βασιλική Φλέγκα	Οικονομολόγος, Msc Περιφερειακή Ανάπτυξη	Υπάλληλος της ΕΕΤΑΑ
Παναγιώτης Νικολόπουλος	Msc Οικονομική & Περιφερειακή Ανάπτυξη	Επιστημονικός συνεργάτης της ΕΕΤΑΑ
Αριάδνη Μενδωνίδα	Αρχιτέκτων μηχανικός	Υπάλληλος Δ/σης Έργων της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου
Νικόλαος Κατσάφαρος	Πολιτικός Μηχανικός	Προϊστάμενος Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Ικαρίας
Εμμανουήλ Γ. Μισυρλής	Πολιτικός Μηχανικός	Επιστημονικός Συνεργάτης Δημάρχου, Δήμου Ηρωϊκής Νήσου Ψαρών
Μιχαήλ Πολίτης	Πολιτικός Μηχανικός	Επιστημονικός Συνεργάτης Δημάρχου, Δήμου Οινουσσών
Ηλίας Βασιλείου	Πολιτικός Μηχανικός	Επιστημονικός Συνεργάτης

		Δημάρχου, Δήμου Φούρνων Κορσεών
Φώτιος Βλαστός	ΔΕ Διοικητικού	Υπάλληλος Δήμου Αγίου Ευστρατίου

6.2 ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

6.2.1 Εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης

Για την εκπόνηση της στρατηγικής οργανώθηκαν τηλεδιασκέψεις με εκπροσώπους κάθε Δήμου ξεχωριστά στις οποίες, εκτός των Δημάρχων, μετείχαν οι επιστημονικοί τους συνεργάτες ή και υπηρεσιακά στελέχη. Παράλληλα διοργανώθηκαν τηλεδιασκέψεις για κοινά θέματα, που αφορούν το σύνολο των νησιών, σε ζητήματα δομημένου περιβάλλοντος και υποδομών, πολιτισμού, κλιματικής αλλαγής απασχόλησης, επιχειρηματικότητας και κοινωνικών παρεμβάσεων. Στα κοινά θέματα προσκλήθηκαν εκπρόσωποι τοπικών φορέων ή πρόσωπα με διακεκριμένη δράση σε κάθε νησί.

Η διαδικασία αυτή υπηρετεί τη λογική της «εκ των κάτω» προσέγγισης.

Παράλληλα αξιοποιήθηκαν προηγηθείσες μελέτες - πλαίσιο που διατέθηκαν από την Περιφέρεια ή τους Δήμους.

Για τις προτάσεις έργων αναζητήθηκαν τα στοιχεία για το φυσικό αντικείμενο ενός εκάστου και διερευνήθηκε η ύπαρξη μελετών, η εκτίμηση της ωριμότητάς τους, της επιλεξιμότητας στο Περιφερειακό Πρόγραμμα και τα Πεδία Παρέμβασης της ΟΧΕ, καθώς και η δυνατότητα ολοκλήρωσής τους εντός της προγραμματικής περιόδου 2021-27. Υπήρξε επικοινωνία με τους μελετητές ή και τους επιβλέποντες για όσα έργα οι μελέτες τους βρίσκονται σε εξέλιξη.

6.2.2 Παρακολούθηση υλοποίησης Παρεμβάσεων

Η συνολική ευθύνη για την παρακολούθηση της ΟΧΕ ανήκει στην Επιτροπή Διακυβέρνησης, η οποία υποστηρίζεται επιστημονικά και τεχνικά από Ομάδα Έργου, η οποία αποτελεί την καινοτομία στην εφαρμογή της ΟΧΕ, σε σχέση με τις προηγούμενες περιόδους.

6.2.3 Διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανασχεδιασμού της Στρατηγικής

Συνεδριάσεις της Επιτροπής Διακυβέρνησης προβλέπεται να διενεργούνται σε τακτική βάση, ανά εξάμηνο και έκτακτα, όποτε απαιτηθεί. Στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης περιγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες σύγκλησης, καθώς και οι δεσμεύσεις των εταιρών.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται πάντοτε τεκμηριωμένα με βάση τις εισηγήσεις της Ομάδας Έργου.

Διαδικασίες που διασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της υλοποίησης της ΟΧΕ, αλλά και των έργων ξεχωριστά είναι:

- Η συχνή (εξαμηνιαία) σύγκληση της Επιτροπής Διακυβέρνησης
- Η αναλυτική περιγραφή των αρμοδιοτήτων και διαδικασιών της Επιτροπής και της Ομάδας Έργου στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης
- Η συστηματική υποστήριξη των δικαιούχων έργων σε όλες τις διαδικασίες του ΣΔΕ
- Η εκπόνηση ενδιάμεσης και τελικής αξιολόγησης της ΟΧΕ
- Οι διαδικασίες υποστήριξης της «ωρίμανσης» των έργων
- Η σύνταξη περιοδικών εκθέσεων προόδου των έργων και της ΟΧΕ

Όλες οι διαδικασίες, οι αρμοδιότητες, οι σχέσεις και η επίλυση τυχόν διαφορών εμπεριέχονται στο «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης & Κανονισμό Λειτουργίας», στο οποίο δεσμευθήκαν οι εταίροι.

7 ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Το ημερολόγιο διαβουλεύσεων και τα δελτία διαβούλευσης παρουσιάζονται στο Παράρτημα Γ' της Πρότασης.

8 ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- 1 Έντυπο Υποβολής Πρότασης Στρατηγικής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (Ο.Χ.Ε.) μικρών νησιών
- 2 Αποφάσεις έγκρισης του μνημονίου συνεργασίας από το Δημοτικό Συμβούλιο και τα αρμόδια όργανα των εταίρων που συμμετέχουν στη Χωρική Αρχή
- 3 Αποφάσεις έγκρισης της πρότασης Στρατηγικής από το Δημοτικό Συμβούλιο και τα αρμόδια όργανα των εταίρων που συμμετέχουν στη Χωρική Αρχή
- 4 Μνημόνιο συνεργασίας και εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας της Χωρικής Αρχής
- 5 Απόφαση της Χωρικής Αρχής περί συγκρότησης της Ομάδας Έργου και στοιχεία των μελών της
- 6 Χάρτης Περιοχής Παρέμβασης
- 7 SWOT ανάλυση
- 8 Προτάσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης.

ΑΣΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΗ/ ΕΡΓΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ Π/Υ (€) ΔΔ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ						
					ΤΑΜΕΙΟ	Πρόγραμμα / Πηγή χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγ/τος	Κωδικός Πεδίου παρέμβασης	% Συνεισφορά στην κλιματική αλλαγή	Συνεισφορά στην κλιματική αλλαγή	
1. Ενίσχυση της απασχόλησης, στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας	1.1 Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας	1.1.1. Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων για την αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής (β' μεταποίηση)		1,000,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	1.3	021	0%	0.00 €	
		1.1.2. Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων συνδεδεμένων με τον τουρισμό / πολιτισμό (για την ανάπτυξη αλυσίδων αξίας)		1,000,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	1.3	021	0%	0.00 €	
	1.2 Ενίσχυση της απασχόλησης	1.2.1. Ενίσχυση ανέργων νέων ή/και μακροχρόνια ανέργων, συμπεριλαμβανομένου και του mentoring για ίδρυση και αρχική λειτουργία επιχειρήσεων στις Στρατηγικές Χωρικής Ανάπτυξης (ΤΑΠΤΟΚ και ΟΧΕ)		800,000.00€	ΕΚΤ+	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	4.1	134	0%	0.00 €	
	1.3. Δημιουργία προϋποθέσεων για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την προσέλκυση νέων επιχειρήσεων	1.3.1. Ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών τουρισμού	1.3.1.1. Δημιουργία καταδυτικού πάρκου στη θέση "Λεμονόπετρες" του Δήμου Φούρνων Κορσεών		200,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	165	0%	0.00 €
		1.3.1.2. Δημιουργία δύο (2) Επισκέψιμων Ενόλων Αρχαιολογικών Χώρων (Ε.Ε.Α.Χ.) στις θέσεις «Άσπρος Κάβος» και «Βαθύλακας Θύμαινας» του Δήμου Φούρνων Κορσεών		300,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	165	0%	0.00 €	
		1.3.1.3. Επέκταση - ανακαίνιση δημοτικού κτιρίου υδροθεραπείας "Απόλλων" στη Δ.Κ. Θέρμων Δήμου Ικαρίας		1,000,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	167	40%	400,000.00 €	
2. Βελτίωση της	2.1 Ενίσχυση των	2.1.1. Κοινωνική	2.1.1.1. Δημιουργία κοινωνικών δομών και	2,000,000.00€	ΕΚΤ+	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	4.11	158	0%	0.00 €	
	2.2 Ενίσχυση των υγειονομικών υπηρεσιών προς τους πολίτες	2.2.1. Εξοπλισμός για την παροχή υπηρεσιών προληπτικής υγειονομικής φροντίδας	2.2.1.1. Δράσεις τηλειατρικής μικρής κλίμακας	500,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	1.2	19	0%	0.00 €	
3. Αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και του οικιστικού περιβάλλοντος	3.1. Ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών	3.1.1. Υποδομές πολιτισμού	3.1.1.1. Ανέγερση συνεδριακού κέντρου στον Δήμο Οινουσσών	2,100,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	165	0%	0.00 €	
			3.1.1.2. Υβριδικό Μουσείο - Ψηφιακό Ταξίδι στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της Ηρωικής Νήσου Ψαρών	400,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	166	0%	0.00 €	
			3.1.1.3. Προστασία και ανάδειξη μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς	2,850,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	166	0%	0.00 €	
	3.2. Αισθητική & λειτουργική αναβάθμιση οικισμών	3.2.1. Αναπλάσεις οικισμών	3.2.1.1. Αναβάθμιση παραλιακού μετώπου οικισμού Αγίου Ευστρατίου	520,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.2. Πεζογέφυρα και ανάπλαση περιβάλλοντος αυτής χώρας	279,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.3. Ολοκληρωμένο σχέδιο για την ανάπλαση του οικισμού Αγίου Ευστρατίου	2,200,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.4. Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων οικισμού Θέρμων Δήμου Ικαρίας	858,189.98€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.5. Ανάπλαση Κοινόχρηστων χώρων Δήμου Οινουσσών	2,500,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.6. Ανάπλαση Παραλιακού Μετώπου Ψαρών	1,200,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.1.7. Ανάπλαση - Εξωραϊσμός "Κήπου Κανάρη" και περιβάλλοντα χώρου	300,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €	
			3.2.2. Ανάπτυξη υποδομών ασφάλειας δημοσίων χώρων	3.2.2.1. Αποκατάσταση παραλιακού πρηνούς νήσου Θύμαινας	690,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	168	0%	0.00 €
	3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων	3.3.1. Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων	3.3.1.1. Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοτικών και Σχολικών Κτιρίων Ψαρών	700,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	045	100%	700,000.00 €	
	4. Βελτίωση και επέκταση των τεχνικών υποδομών	4.1. Αναβάθμιση, επέκταση των δικτύων υποδομής των οικισμών	4.1.1. Κατασκευή νέων περιφερειακών οδών οικισμών	4.1.1.1. Περιφερειακή οδός του οικισμού Ευδήλου Ικαρίας	8,755,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	090	0%	0.00 €
		4.1.2. Ανάπτυξη δικτύων υποδομής οικισμών	4.1.2.1. Κατασκευή ταμειυτήρα ύδρευσης στην περιοχή οικισμού Οινουσσών Δήμου Οινουσσών	2,200,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	062	100%	2,200,000.00 €	
4.2. Διαχείριση υγρών αποβλήτων		4.2.1. Ανάπτυξη υποδομών συλλογής και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων	4.2.1.1. Μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση λυμάτων οικισμού Καραβοστάμου Ικαρίας	1,605,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	065	0%	0.00 €	
			4.2.1.2. Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Φούρνων	2,232,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	065	0%	0.00 €	
			4.2.1.3. Εγκατάσταση Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων Θύμαινας	707,200.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	065	0%	0.00 €	
4.3. Διαχείριση στερεών αποβλήτων		4.3.1. Ανακύκλωση στερεών αποβλήτων	4.3.1.1. Κατασκευή μικρού πράσινο σημείου Δήμου Ικαρίας	350,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	067	40%	140,000.00 €	
		4.3.1.2. Συλλογή & επεξεργασία οργανικών αποβλήτων & δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης στον Δ. Οινουσσών	485,130.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	067	40%	194,052.00 €		
		4.3.1.3. Κατασκευή μικρού πράσινο σημείου Δήμου Φούρνων Κορσεών	300,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	067	40%	120,000.00 €		
		4.3.2. Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων	4.3.2.1. Ολοκληρωμένη Διαχείριση στερεών αποβλήτων Δήμου Αγίου Ευστρατίου	413,786.40€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	067	40%	165,514.56 €	
		4.3.2.2. Ολοκληρωμένη Διαχείριση στερεών αποβλήτων Δήμου Ηρωικής Νήσου Ψαρών	1,057,193.91€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	067	40%	422,877.56 €		
5. Διακυβέρνηση της ΟΧΕ	5.1 Ενίσχυση της ικανότητας των εταίρων στον σχεδιασμό, διαχείριση και υλοποίηση έργων & δράσεων της ΟΧΕ	5.1.1 Θεσμική ενδυνάμωση των ΟΤΑ	5.1.1.1. Υποστήριξη των Δήμων-εταίρων στη διακυβέρνηση της ΟΧΕ & στην υλοποίηση των έργων	1,100,000.00€	ΕΤΠΑ	ΠΕ Βορείου Αιγαίου	5.2	169	0%	0.00 €	
% ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ				4,342,444.12 €							
				ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ 2021-2027	40,602,500.29	Σύνολο κλιματικής συνεισφοράς		Σύνολο δράσεων 5.2	Ποσοστό		
				Σύνολο ΕΤΠΑ	37,802,500.29 €	4,342,444.12 €	35,302,500.29 €	12.30067017			
				Σύνολο ΕΚΤ+	2,800,000.00 €						
				ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΙΠΩΝ ΠΗΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	-						